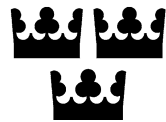

Rättsväsendet

4

Förslag till statens budget för 2013

Rättsväsendet

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Rättsväsendet	9
2.1	Utgiftsområdets omfattning	9
2.2	Utgiftsutveckling	10
2.3	Mål för utgiftsområdet	11
2.4	Politikens inriktning	11
2.4.1	En politik för ett tryggare Sverige.....	11
2.4.2	Fokusområden för rättsväsendet	14
2.5	Resultatredovisning	22
2.5.1	Samlad bedömning av rättsväsendets resultat	22
2.5.2	Brottsförebyggande arbete	25
2.5.3	Utredning och lagföring	28
2.5.4	Dömande verksamhet	32
2.5.5	Verkställighet av påföljd	35
2.5.6	Stöd till brottsoffer	39
2.5.7	Kompetensförsörjningen inom rättsväsendet	43
2.6	Budgetförslag	45

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	8
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	10
2.2 Härledning av ramnivån 2013–2016. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	10
2.3 Ramnivå 2013 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	11
2.4 Anmälda brott samt personuppklaringsprocent 2006–2011.....	24
2.5 Kostnadsutveckling 2009–2011.....	25
2.6 Kostnadsutvecklingen 2009–2011.....	27
2.7 Inkomna ärenden.....	28
2.8 Uppklaring.....	29
2.9 Kostnadsutvecklingen 2009–2011.....	31
2.10 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2009–2011.....	33
2.11 Uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål (omloppstid i månader för avgjorda mål, 75 percentilen).....	33
2.12 Kostnadsutvecklingen 2009–2011 (exkl. migrationsverksamhet).....	34
2.13 Kostnadsutvecklingen 2009–2011.....	37
2.14 Utbetalad brottsskadeersättning fördelat på brottstyper.....	41
2.15 Kostnadsutvecklingen 2008–2010.....	42
2.16 Antal anställda 2009–2011 fördelat på kvinnor, män och samtliga (jämnt hundrat).....	43
2.17 Andel kvinnor och män på ledande befattningar 2009–2011.....	43
2.18 Andel anställda med utländsk bakgrund* 2009–2011.....	43
2.19 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid 2009–2011 fördelat på kvinnor, män och samtliga.....	43
2.20 Utgiftsutveckling 2002–2012.....	45
2.21 Anslagsutveckling 1:1 Polisorganisationen.....	45
2.22 Offentligrättslig verksamhet.....	45
2.23 Uppdragsverksamhet.....	46
2.24 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:1 Polisorganisationen.....	46
2.25 Anslagsutveckling 1:2 Säkerhetspolisen.....	49
2.26 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:2 Säkerhetspolisen.....	49
2.27 Anslagsutveckling 1:3 Åklagarmyndigheten.....	50
2.28 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:3 Åklagarmyndigheten.....	50
2.29 Anslagsutveckling 1:4 Ekobrottsmyndigheten.....	51
2.30 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:4 Ekobrottsmyndigheten.....	52
2.31 Anslagsutveckling 1:5 Sveriges Domstolar.....	52
2.32 Offentligrättslig verksamhet.....	52
2.33 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:5 Sveriges Domstolar.....	53
2.34 Anslagsutveckling 1:6 Kriminalvården.....	53
2.35 Avgiftsbelagd verksamhet.....	54
2.36 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:6 Kriminalvården.....	54
2.37 Anslagsutveckling 1:7 Brottsförebyggande rådet.....	54
2.38 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:7 Brottsförebyggande rådet.....	55

2.39	Anslagsutveckling 1:8 Rättsmedicinalverket	55
2.40	Rättsgenetik	55
2.41	Rättskemi	55
2.42	Rättsintyg	56
2.43	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Rättsmedicinalverket.....	56
2.44	Anslagsutveckling 1:9 Gentekniknämnden	56
2.45	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:9 Gentekniknämnden.....	57
2.46	Anslagsutveckling 1:10 Brottsoffermyndigheten	57
2.47	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:10 Brottsoffermyndigheten	57
2.48	Anslagsutveckling 1:11 Ersättning för skador på grund av brott	57
2.49	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott	58
2.50	Anslagsutveckling 1:12 Rättsliga biträden m.m.....	58
2.51	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:12 Rättsliga biträden m.m.....	59
2.52	Anslagsutveckling 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.....	59
2.53	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	59
2.54	Anslagsutveckling 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar.....	59
2.55	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	60
2.56	Anslagsutveckling 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.....	60
2.57	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.....	60
2.58	Anslagsutveckling 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.....	61
2.59	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	61
2.60	Anslagsutveckling 1:17 Domarnämnden	61
2.61	Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:17 Domarnämnden.....	62

Diagramförteckning

2.1 Andel otrygga/oroliga i befolkningen 2006–2011, enligt Nationella Trygghetsundersökningen	23
2.2 Andel med ganska eller mycket högt förtroende för myndigheterna.....	23
2.3 Antal påbörjade särskilda utslussningsåtgärder 2007–2011.....	36
2.4 Inkomna och avgjorda ärenden	41
2.5 Utbetald brottsskadeersättning och intäkter från regress	41

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna ombildas till en myndighet den 1 januari 2015 (avsnitt 2.6),
2. bemyndigar regeringen att besluta om förvärv av aktier eller andelar i och om kapitaltillskott till företag för att skydda de personer eller den verksamhet som bedrivs vid Säkerhetspolisen och Försvarmakten inom ramen för en särskilt beslutad skyddsidentitet enligt lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter samt att besluta om försäljning eller avveckling av företag som har förvärvats i motsvarande syften (avsnitt 2.6),
3. för budgetåret 2013 anvisar anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Polisorganisationen	Ramanslag	20 535 653
1:2 Säkerhetspolisen	Ramanslag	1 064 056
1:3 Åklagarmyndigheten	Ramanslag	1 264 682
1:4 Ekobrottsmyndigheten	Ramanslag	524 799
1:5 Sveriges Domstolar	Ramanslag	5 217 634
1:6 Kriminalvården	Ramanslag	7 764 230
1:7 Brottsförebyggande rådet	Ramanslag	81 662
1:8 Rättsmedicinalverket	Ramanslag	339 817
1:9 Gentekniknämnden	Ramanslag	5 377
1:10 Brottsoffermyndigheten	Ramanslag	36 196
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	Ramanslag	122 474
1:12 Rättsliga biträden m.m.	Ramanslag	2 265 657
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	Ramanslag	40 163
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	Ramanslag	95 674
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	Ramanslag	7 157
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	Ramanslag	17 889
1:17 Domarnämnden	Ramanslag	7 544
Summa		39 390 664

2 Rättsväsendet

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom utgiftsområdet avser kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. I övrigt är rättsväsendets verksamhet inriktad på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda och mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, se till att den som begått brott lagförs, verkställa påföljder och rättsliga anspråk och ge stöd till dem som drabbats av brott. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polis- och åklagarväsendena, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet, Brottsförmyndigheten, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Domarnämnden och Gentekniknämnden.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet
Miljoner kronor

	Utfall 2011	Budget 2012 ¹	Prognos 2012	Förslag 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015	Beräknat 2016
1:1 Polisorganisationen	19 704	20 061	19 958	20 536	20 855	21 284	21 815
1:2 Säkerhetspolisen	985	1 047	988	1 064	1 087	1 115	1 117
1:3 Åklagarmyndigheten	1 168	1 238	1 225	1 265	1 296	1 401	1 463
1:4 Ekobrottsmyndigheten	423	438	439	525	588	616	645
1:5 Sveriges Domstolar	4 816	4 900	4 879	5 218	5 340	5 469	5 594
1:6 Kriminalvården	7 503	7 530	7 490	7 764	7 963	8 262	8 511
1:7 Brottsförebyggande rådet	67	69	69	82	89	98	100
1:8 Rättsmedicinalverket	312	328	327	340	347	373	406
1:9 Gentekniknämnden	4	4	4	5	5	5	5
1:10 Brottsoffermyndigheten	33	34	33	36	37	38	40
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	65	88	59	122	122	122	122
1:12 Rättsliga biträden m.m.	2 002	2 226	2 297	2 266	2 266	2 426	2 326
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	40	42	40	40	40	40	40
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	15	19	15	96	19	19	19
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	7	21	21	7	7	7	7
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	13	17	17	18	18	19	19
1:17 Domarnämnden	7	8	7	8	8	8	8
Totalt för utgiftsområde 4 Rättsväsendet	37 164	38 070	37 869	39 391	40 088	41 302	42 238

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Rättsväsendets ekonomiska situation är förhållandevis god. Vid ingången av 2012 fanns ett sammanlagt anslagssparande om 252 miljoner kronor. Regeringen föreslog inga förändringar av budgeten för 2012 i vårändringsbudgeten. I höständringsbudgeten föreslår regeringen att anslagsmedel tillförs bland annat anslaget 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Regeringen fortsätter utveckla rättsväsendet genom att öka effektiviteten i rättskedjan, säkerställa pågående reformer och föreslå nya reformer inom regeringens fokusområden. Ramförstärkningar tillförs därför successivt under åren 2013–2016. Förändringar av anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet redovisas under 2.6 Budgetförslag.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2013–2016. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet
Miljoner kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	37 871	37 871	37 871	37 871
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	184	985	1 660	2 477
Beslut	1 302	1 238	1 778	1 897
Överföring till/från andra utgiftsområden				
Övrigt	34	-6	-6	-6
Ny ramnivå	39 391	40 088	41 302	42 238

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

Tabell 2.3 Ramnivå 2013 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	2013
Transfereringar ¹	2 308
Verksamhetsutgifter ²	36 865
Investeringar ³	218
Summa ramnivå	39 391

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2011 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Brottsligheten orsakar mänskligt lidande, otrygghet och stora samhällsekonomiska skador. Rädslan för att utsättas för brott beskär människors frihet. Ett starkt och väl fungerande rättsväsende är en förutsättning för att samhällets åtgärder mot brottsligheten ska bli framgångsrika.

Målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Rättssäkerhet innebär att rättsskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsebar och enhetlig samt bedrivs med hög kvalitet. Med rättstrygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom. Avgörande är att rättsväsendet tillsammans med det övriga samhället arbetar för att förebygga och bekämpa brottsligheten samt stödjer dem som har drabbas av brott. Rättstryggheten förutsätter också en lättillgänglig ordning för att lösa tvister som uppstår i samhället.

Hög rättssäkerhet och rättstrygghet är grundläggande förutsättningar för att människor ska känna förtroende för lagarna, myndigheterna och domstolarna. Sådant förtroende är av fundamental betydelse för det demokratiska samhället.

2.4 Politikens inriktning

2.4.1 En politik för ett tryggare Sverige

Ett väl rustat rättsväsende

Regeringen fortsätter att utveckla rättsväsendet. Sedan Alliansen tillträdde har regeringen genomfört den största satsningen på rättsväsendet i modern tid. Myndigheterna i hela rättskedjan, från polis till kriminalvård, har förstärkts kraftigt. Sverige har fler poliser, åklagare och domare än någonsin tidigare. Antalet poliser har exempelvis ökat från knappt 17 500 år 2006 till drygt 20 000. Det förstärkta resursläget innebär att rättsväsendets förutsättningar att bekämpa brottsligheten och öka tryggheten har stärkts väsentligt.

Människor i Sverige känner sig också allt tryggare. Fler känner sig exempelvis trygga när de går ut ensamma en sen kväll och färre oroar sig för att utsättas för brott. Det visar Nationella Trygghetsundersökningen, som Brottsförebyggande rådet genomför sedan 2006. Denna positiva utveckling gäller för både män och kvinnor och för såväl unga som gamla. Rättsväsendet har en viktig roll i att bidra till att denna utveckling fortsätter framöver. Att känna trygghet i vardagen ska vara en självklarhet för alla.

Nationella Trygghetsundersökningen visar också att människors förtroende för rättsväsendet har ökat kontinuerligt under senare år. Det gäller såväl förtroendet för Polisen som för åklagarväsendet, Sveriges Domstolar och Kriminalvården.

Parallellt med den ökade tryggheten och det stärkta förtroendet fortsätter den polisanmälda brottsligheten att öka. Under 2011 polisanmäldes drygt 1,4 miljoner brott, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med 2010 och en ökning med nästan 16 procent jämfört med 2006. Att antalet anmälda brott ökar behöver dock inte betyda att antalet begångna brott ökar. Exempelvis kan en minskad tolerans mot brott, liksom ett ökat förtroende för rättsväsendet, medföra att fler brott som begås anmäls till Polisen. Enligt Nationella Trygghetsundersökningen, som inkluderar många brottstyper och såväl anmälda som oanmälda brott, har brottsligheten inte ökat sedan 2006. Andelen som uppger att de utsatts för såväl brott mot person som olika former av egendomsbrott har snarare minskat något sedan 2006. Även om utvecklingen varierar mellan olika regioner och brottstyper tyder detta sam-

manfattningsvis på att brottsligheten på det stora hela varken har minskat eller ökat på något påtagligt sätt sedan 2006. Att fler av de brott som begås verkar komma till rättsväsendets kännedom är i grunden positivt. Den ökade ärendemängden som rättsväsendet har att hantera ställer dock stora krav på myndigheterna. Även om regeringens kriminalpolitik har gett tydliga resultat i flera avseenden finns det utmaningar som kräver fortsatt hög uppmärksamhet. Därför föreslår regeringen att ytterligare drygt 1,5 miljarder kronor tillförs rättsväsendet 2013.

Fortsatta utmaningar

Samhället har allt att vinna på att förebygga brott bland unga och vidta kraftfulla åtgärder för att minska risken för att unga som hamnat snett fortsätter att utvecklas i negativ riktning. En trygg uppväxt är den mest effektiva brottsförebyggande insatsen. Att förmå unga personer vars liv är på väg att utvecklas i negativ riktning att välja en annan väg i livet är en av de största utmaningarna i brottsbekämpningen. Det finns i dag alldeles för många ungdomar som ser kriminalitet som ett sätt att ta sig vidare i livet. Rättsväsendets insatser gentemot unga lagöverträdare behöver både komma tidigt och vara tydliga för att ha förutsättningar att bryta negativa utvecklingsmönster innan de har gått för långt.

Förändringar i ungdomsbrottsligheten hänger delvis samman med att antalet unga i olika åldrar varierar i befolkningen. Att de stora barnkullarna i början av 1990-talet under senare år varit i mitten av tonåren har medfört att antalet ungdomar som blivit föremål för rättsväsendets åtgärder har ökat. Inom de närmaste åren kommer antalet unga i denna särskilt brottsaktiva ålder att bli färre vilket normalt sett kan minska belastningen på vissa verksamheter inom rättsväsendet. Samtidigt går 1990-talets barnkullar in i en ny fas i 20-årsåldern. De som fortsätter med kriminalitet i denna ålder begår i större utsträckning grövre brott som kräver mer ingripande åtgärder. Rättsväsendet måste tillsammans med andra samhällsaktörer såsom till exempel skola, socialtjänst och ideella organisationer ha beredskap för att bryta den negativa utvecklingen bland de unga som begår brott så att de inte tar med sig kriminaliteten in i vuxenlivet.

Rättsväsendet har en viktig roll i att motverka det våld som sker i nära relationer. Detta våld skapar stort mänskligt lidande och otrygghet. Varje dag drabbas 100-tals personer av sådant

våld och varje år dör i genomsnitt 17 kvinnor till följd av våld från en man de har eller har haft en nära relation med. Detta är naturligtvis helt oacceptabelt. Regeringen fortsätter därför att förstärka insatserna mot våld i nära relationer. En nationell samordnare har fått i uppdrag att åstadkomma en kraftsamling på detta område. Samordnaren ska bland annat samla och stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet. Inom ramen för uppdraget ska samordnaren särskilt överväga hur förebyggande insatser mot detta våld kan utvecklas och genomföras.

Att minska återfallen i brott är en annan utmaning för rättsväsendet. Ungefär 40 procent av dem som lagförs för brott i Sverige blir lagförda på nytt inom tre år. Bland dem som dömts till fängelse är risken ännu större, ungefär 70 procent lagförs på nytt inom tre år efter frigivningen. Ur såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv finns det mycket att vinna på att rikta insatser mot den återfallskriminella gruppen. En enda avslutad kriminell karriär kan betyda mycket. Ett framgångsrikt arbete för att minska återfallen i brott kräver insatser från många olika håll. Polisen och Kriminalvården har viktiga roller men det krävs också samordnade insatser från andra samhällsaktörer. Handlingspliktutredningen lämnade i mars 2011 sitt betänkande Allmän skyldighet att hjälpa nödställda? (SOU 2011:16). Utredningen bereds inom Regeringskansliet.

Varje dag tar tusentals människor kontakt med Polisen på grund av brott som har drabbat dem i deras vardag. Det handlar exempelvis om stölder, inbrott, hot och bedrägerier. För deras återuppbyggelse och för människors trygghet och förtroende för myndigheterna är det av stor vikt att polis och åklagare snabbt och effektivt vidtar åtgärder för att lösa brotten. Rättsväsendets förmåga att hantera det ökande antalet anmälda brott måste utvecklas. Att nå framsteg i detta är en central utmaning som rättsväsendet behöver prioritera framöver. Under 2010 och 2011 har det sammantaget endast skett små förändringar när det gäller brottsuppläkning och lagföring. Regeringen vill understryka den stora vikten av att myndigheterna på olika sätt fortsätter arbeta för en varaktigt högre brottsuppläkning och lagföring.

Över tid har brottsligheten blivit allt mer internationell och komplex. Den växande använd-

ningen av internet har exempelvis förändrat förutsättningarna för många typer av brott och skapat nya tillvägagångssätt att begå brott. Parallellt med denna utveckling har också antalet personer som tillhör organiserade kriminella gäng ökat. Att rättsväsendet har fått allt fler och även mer komplexa brott att hantera innebär stora utmaningar som ställer nya krav på myndigheterna.

Med det förstärkta resursläget förväntar sig regeringen att rättsväsendet kommer att möta utmaningarna på ett sätt som framöver resulterar i väsentligt förbättrade verksamhetsresultat.

En effektiv verksamhet byggd på samarbete och kunskap

För att användningen av rättsväsendets resurser ska bli så ändamålsenlig som möjligt måste verksamheterna ständigt utvecklas. En viktig del i detta utvecklingsarbete är att samarbetet mellan myndigheterna inom rättsväsendet fortsätter att stärkas. På så sätt kan viktiga effektivitetsvinster uppnås. Det ömsesidiga beroendet mellan rättskedjans myndigheter ställer stora krav på en väl utvecklad samordning och på att myndigheterna tillsammans strävar efter gemensamma mål. Exempelvis är ansvarsfördelningen och samarbetet mellan polis och åklagare av stor betydelse för att resurserna och kompetensen ska användas på bästa sätt i den brottsutredande verksamheten. Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten har mot bakgrund av olika samverkansuppdrag från regeringen utvecklat sitt samarbete. Det är angeläget att detta arbete fortsätter och att samverkan stärks och utvecklas på alla nivåer i organisationerna.

Den av regeringen tillsatta Straffprocessutredningen har också i uppdrag att göra en översyn av brottmålsprocessen i syfte att skapa ett mer ändamålsenligt brottmålsförfarande. Utredningen ska bland annat överväga åtgärder för att tydliggöra och utveckla ansvarsfördelningen mellan åklagare och domstol.

Rättsväsendets myndigheter behöver också stärka samverkan med myndigheter och aktörer utanför rättsväsendet, liksom med kommuner och landsting. Det gäller inte minst i arbetet med unga som är på väg att utvecklas i negativ riktning. Samhället behöver både tydligt markera mot brott och samtidigt stödja och hjälpa dessa unga att vända den negativa utvecklingen. För att insatserna ska bli tidiga, tydliga, heltäckande och konsekventa ställs det stora krav på samordning

mellan olika aktörer. En utvecklad samverkan är även nödvändig i arbetet med att stödja brottsoffer och i det brottsförebyggande arbetet. För att minska brottsligheten och öka tryggheten krävs inte bara insatser inom rättsväsendet utan även samlade insatser mot exempelvis missbruk av alkohol och narkotika, åtgärder inom skola och socialtjänst och åtgärder inom bostads- och arbetsmarknadspolitikens område.

En framgångsrik brottsbekämpning handlar inte bara om att angripa brottsligheten utan även dess orsaker. För detta krävs ett samordnat och målinriktat arbete från såväl rättsväsendets olika delar som från andra myndigheter, ideella organisationer, enskilda och näringsliv. Genom en närvarande och synlig polis med lokal förankring och ett utvecklat samarbete med andra lokala aktörer kan problemen motverkas. Att bekämpa utanförskap och segregation har också brottsförebyggande effekter. I områden och miljöer där många människor saknar arbete och där sociala problem hör till vardagen är också problem med kriminalitet, otrygghet och missbruk särskilt utbredda. Insatser för att integrera människor i samhället, exempelvis genom arbetslinjen, är därför centrala även på det kriminalpolitiska området.

Brottsligheten är ofta gränsöverskridande och för att rättsväsendet ska kunna fungera effektivt i alla delar är ett väl utvecklat internationellt samarbete av stor betydelse. Samarbetet med utländska domstolar och myndigheter, såväl inom vårt närområde som övriga världen, samt europeiska och internationella organ som Eurojust, Europol, Frontex och Interpol skapar större möjligheter för rättsväsendet att både förebygga och beivra brott. Det internationella samarbetet ska vara en väl integrerad del av de uppgifter rättsväsendet utför.

En förutsättning för en effektiv och ändamålsenlig resursanvändning är också att verksamheterna bygger på en tydlig kunskapsbas. Ett kunskapsbaserat arbete kräver insikt om såväl brottslighetens karaktär och utveckling, som om hur olika åtgärder genomförs och vilken effekt de har. Eftersom brottsligheten förändras i takt med samhällsutvecklingen behöver kunskapen löpande uppdateras.

För att kunna identifiera relevanta förbättringsområden och få vägledning till var ansvaret för olika åtgärder bör ligga krävs att myndigheterna kontinuerligt följer upp sina verksamheter och resultat på olika nivåer. En regelbunden

verksamhets- och resultatuppföljning förbättrar möjligheten till en aktiv styrning av verksamheterna och bidrar till att uppmärksamma framgångsrika metoder som kan spridas runt om i landet. De förbättringar som pågår i rättsväsendets informationsförsörjning kommer att innebära utvecklade möjligheter till uppföljning framöver. Det är viktigt att dessa möjligheter tas tillvara.

Lika viktigt som att bygga upp kunskap från egna erfarenheter och ta tillvara svensk forskning och utvecklingsverksamhet är att utbyta kunskap och erfarenheter med omvärlden. Över hela världen pågår forskning och åtgärder för att minska brottsligheten och öka tryggheten. Även om brottsproblematiken varierar mellan olika länder finns det många likheter och mycket att lära genom internationell samverkan. Det internationella kriminologipriset, The Stockholm Prize in Criminology, och det internationella kriminologisymposium som arrangeras i anslutning till prisceremonin bidrar till att både hämta hem och sprida sådan kunskap. För att säkra detta kunskapsutbyte för framtiden tog regeringen hösten 2011 initiativ till att staten skulle delta i bildandet av en stiftelse som skulle ge kriminologipriset en ändamålsenlig och långsiktigt hållbar organisation. Efter riksdagens bemyndigande bildade staten, tillsammans med Torsten Söderbergs Stiftelse, Stiftelsen för Stockholmspriset i kriminologi.

Sammantaget finns en mycket omfattande nationell och internationell kunskap om hur verksamheter inom rättsväsendet kan utvecklas och förbättras. Genom att omsätta denna kunskap i praktiken kan resursanvändningen inom rättsväsendet bli allt mer effektiv och ändamålsenlig.

Rättsväsendets medverkan i internationella insatser är viktig. Det är i första hand ett bidrag till fredlig och säker utveckling i de länder där insatser pågår men utgör också en möjlighet att inhämta information och kunskap om omvärlden samt höja personalens internationella kompetens. Rättsväsendet bidrar i dag med personal och kompetens till internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser som leds av FN, EU och OSSE. Bidragen finansieras genom biståndsmedel. En allt större efterfrågan på personal till dessa insatser kräver i sin tur att formerna för det internationella deltagandet utvecklas och att rättskedjans olika delar är representerade. En sådan samverkan mellan rättsväsendets myndig-

heter kan stärka erfarenhetsutbytet och rättskedjans särskilda betydelse i internationella insatser.

2.4.2 Fokusområden för rättsväsendet

Under såväl förra som innevarande mandatperiod har regeringen verkat för att förstärka brottsbekämpningen. Fortfarande är det dock alldeles för många som drabbas av brott, för få brott som klaras upp, för många som känner sig otrygga, för många som dras in i kriminalitet och för många som återfaller i brott. Regeringen ser därför ett behov av att stärka, effektivisera och utveckla brottsbekämpningen ytterligare. Regeringen föreslår därför att ytterligare resurser tillförs rättsväsendet. Samtidigt kommer regeringen fortsatt noga följa myndigheternas verksamhetsresultat för att bedöma hur resurserna används.

Kraftfulla åtgärder och skärpta straff

Varje dag utsätts tusentals personer i Sverige för brott av olika slag. För många av de drabbade medför brotten både kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser. För en del sätter brottsligheten spår som påverkar deras trygghet och livskvalitet under lång tid framöver. Samhället måste i alla lägen kraftfullt markera att brott inte kan accepteras. Reaktionerna mot brottsligheten behöver bli ännu tydligare.

Återfall i brott ska förhindras

En liten grupp livsstilskriminella personer står för en mycket stor del av den brottslighet som drabbar människor i deras vardag. Denna grupp orsakar varje år såväl stort mänskligt lidande som omfattande privat- och samhällsekonomiska skador. För att motverka detta krävs att dessa individer på ett tydligare och snabbare sätt blir föremål för rättsväsendets insatser. Regeringen har därför gett Polisen i uppdrag att arbeta mer aktivt mot den brottslighet som livsstilskriminella personer står för. Det handlar bland annat om att punktmarkera dessa personer och skaffa mer information om var och när de planerar nya brott. Inom ramen för uppdraget ska Rikspolisstyrelsen utarbeta en vägledning för hur polismyndigheterna ska identifiera och arbeta mot de livsstilskriminella. Rikspolisstyrelsen har också inlett en kraftsamling mot den seriebrottslighet som bedrivs av grupper och individer från andra

länder som tillfälligt vistas i Sverige. Det handlar bland annat om personer som kommer till Sverige för att under en period exempelvis begå upprepade bostadsinbrott, stölder och bedrägerier mot äldre samt kontokortsbedrägerier. En nationell resurs som leds av Rikskriminalpolisen har inrättats för att arbeta fokuserat mot denna typ av brottslighet.

Under förra mandatperioden genomfördes en av de största straffskärpningsreformerna någonsin när straffen för allvarliga våldsbrott höjdes. Reformen syftade till att åstadkomma en tydligt höjd straffnivå för sådana brott och att förtydliga att återfall i brott ska beaktas i skärpande riktning. Denna markering av hur allvarligt samhället ser på våldsbrotten kommer att följas av förstärkta insatser inom kriminalvården mot våldsamma män. Regeringen avser att inleda en kraftfull och långvarig satsning på detta område. Det handlar bland annat om fortsatt utveckling av behandlingsinsatser och riskbedömningar för olika grupper av våldsbrottsdömda, exempelvis dömda för sexualbrott eller våld i nära relationer. Hela samhället har mycket att vinna på att lägga resurser på att få dessa personer att lämna våldet bakom sig.

Förstärkt kunskapsstöd för ett effektivare rättsväsende

För att effektivisera rättsväsendet ser regeringen ett behov av att stärka det kunskapsbaserade stödet. Syftet med en sådan förstärkning är att möta det ökade behovet av såväl uppföljning och utvärdering som stöd till olika former av verksamhetsutveckling. Regeringen anser därför att Brottsförebyggande rådets roll som rättsväsendets kunskapscentrum behöver förstärkas. Med en sådan utveckling kommer regeringens och rättsväsendets behov av analyser och underlag för åtgärder inom hela rättskedjan kunna tillgodoses i större utsträckning än idag. Regeringen föreslår därför en betydande förstärkning av Brottsförebyggande rådet.

Fortsatta skärpningar i lagstiftningen nödvändiga

För att ytterligare intensifiera kampen mot brottsligheten kan det krävas fortsatta straffskärpningar och andra lagändringar som underlättar det brottsbekämpande arbetet. Bland annat kan skärpningar övervägas för att markera allvaret i brott i nära relationer. En särskild utredare har haft i uppdrag att utvärdera tillämpningen av brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning samt att se över om straffskalan

för brotten fullt ut motsvarar den samlade brottslighetens allvar. Beredningen av utredningens förslag pågår i Regeringskansliet.

I syfte att förbättra skyddet mot sexualbrott bereds förslagen från 2008 års sexualbrottsutredning. De lagstiftningsförslag som utredningen har lagt fram avser att på olika sätt ytterligare skärpa och förstärka sexualbrottslagstiftningen. Under hösten redovisar en utredare sitt uppdrag om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpandet av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi. Direktivet avser minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder när det gäller dessa brott. Det syftar också till gemensamma regler för att stärka de brottsförebyggande åtgärderna och förbättra skyddet av brottsoffer.

Som ett led i regeringens omfattande arbete för att motverka och förhindra hedersrelaterat våld och förtryck har flera åtgärder vidtagits för att förhindra att unga gifts bort mot sin vilja. Att själv bestämma vem man vill ingå äktenskap med är en ovillkorlig rätt för alla. Trots att den nuvarande lagstiftningen på flera sätt ger uttryck för att tvångsäktenskap och barnäktenskap inte accepteras i Sverige förekommer det att unga människor tvingas ingå äktenskap. En utredare har därför haft i uppdrag att bland annat se över relevant lagstiftning i syfte att stärka skyddet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap. Utredarens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Ambitionen är att lämna en proposition till riksdagen under mandatperioden.

En stor del av den brottslighet som drabbar människor i deras vardag utgörs av förmögenhetsbrott. Varje år anmäls exempelvis runt en halv miljon tillgreppsbrott av olika slag och närmare 200 000 skadegörelsebrott samt mer än 100 000 bedrägerier. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att undersöka om det finns behov av att stärka det straffrättsliga skyddet för egendom.

En annan typ av brottslighet som utgör ett hot för människor i deras vardag är trafikrelaterad brottslighet, inte minst trafiknykterhetsbrott och olovlig körning som vissa förare begår vanemässigt. För att försvåra för dem som begår sådana brott pågår ett arbete för att skärpa möjligheterna att förverka fordon med anledning av trafikbrott. Ett arbete pågår även inom Regeringskansliet för att överväga lagstiftning om eftersupning.

Det finns vidare behov av att modernisera lagstiftningen om kameraövervakning. Regeringen planerar därför att föreslå en ny kameraövervakningslag. Inom Regeringskansliet övervägs också förslag om straffansvar för integritetskränkande fotografering.

Kampen mot grov organiserad brottslighet fortsätter

I arbetet för att skapa ett tryggt samhälle för alla lägger regeringen stor vikt vid kraftfulla åtgärder mot den grova organiserade brottsligheten. Regeringens initiativ till en nationell mobilisering mot denna typ av brottslighet har inneburit ett mer omfattande och uthålligt arbete än tidigare. Den nationella mobiliseringen berör inte bara rättsväsendets myndigheter utan även Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Skatteverket och Tullverket. De nya arbetsformerna har bidragit till snabbare kommunikationsvägar och ett utökat informationsutbyte mellan myndigheterna. Det är av stor vikt att samverka mellan olika myndigheter och regioner i landet fortsätter att förstärkas så att den nationella ansatsen mot den grova organiserade brottsligheten får fullt genomslag.

Regeringens ambition är att bekämpningen av denna typ av brottslighet ska intensifieras ytterligare. Eftersom ekonomisk vinning är en av de starkaste drivkrafterna bakom grov organiserad brottslighet är det angeläget att arbetet med att minska de kriminella vinsterna fortsätter att utvecklas. De skärpningar som har gjorts i lagstiftningen om förverkande har ökat rättsväsendets möjligheter att komma åt kriminellas brottsvinster. Regeringen avser att utvärdera i vilken utsträckning dessa möjligheter har utnyttjats. Det finns också behov av att fortsatt stärka brottsutbytesarbetet. Regeringen kommer därför att ställa krav på att myndigheternas ambitionsnivå i detta arbete höjs ytterligare och föreslår även ökade resurser för ändamålet. Bland annat skulle en bättre helhetsbild av de belopp som statliga myndigheter i samverkan lyckas återföra från brottslig verksamhet vara av värde för det fortsatta arbetet.

Det är inte rimligt att förverkanden kan undvikas genom att ekonomiska tillgångar och egendom flyttas till andra länder. Regeringen avser därför även inom kort att lägga förslag som gör det möjligt att verkställa beslut om utvidgat förverkande inom hela EU.

Många grovt kriminella är beroende av penningtvätt för att kunna föra över sina brottsvinster till den legala ekonomiska marknaden. Genom att minska möjligheterna till detta kan samhället försvåra för de kriminella och göra brottsligheten mindre lönsam. Regeringen överväger därför skärpningar i lagstiftningen kring penningtvätt. Ett förslag om en ny lag om penningtvättbrott med bestämmelser om straffansvar och förverkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

För att förstärka arbetet mot den grova organiserade brottsligheten behöver även vapenlagstiftningen ses över. Den 1 juli 2012 genomfördes en skärpning som innebar att reglerna om grovt vapenbrott förtydligades och två nya straffbestämmelser infördes. Samtidigt skärptes kraven på vapenhandlare. För att få till stånd fortsatta skärpningar inom detta område har regeringen tillsatt en ny utredning. Utredaren ska bland annat ta ställning till ytterligare skärpningar gällande grova vapenbrott. Myndigheternas verktyg för att komma åt vapenbrottsligheten behöver också utvecklas. Den pågående utredningen om vissa hemliga tvångsmedel har därför fått i uppdrag att överväga möjligheten till hemlig teleavlyssning vid denna typ av brott. Regeringen avser också att genomföra en ny tidsbegränsad vapenamnesti under våren 2013.

Regeringen överväger vidare att tillsätta en utredning med uppdrag att se över hur straffrätten bidrar till att motverka organiserad och gängrelaterad brottslighet och att vid behov lämna förslag som ytterligare skulle kunna motverka sådana brott. Det handlar om att skärpa samhällets reaktion mot typiska brottsliga beteenden som organiserade brottslingar ägnar sig åt för att underlätta sin verksamhet och tjäna pengar.

Tidiga och tydliga insatser mot ungas brottslighet

Många ungdomar begår brott någon enstaka gång. Ungefär hälften av alla niondeklassare uppger exempelvis att de har stulit något, köpt något stulet eller begått någon annan stöldrelaterad handling under det senaste året, enligt Brottsförebyggande rådets skolundersökning. Även om både flickor och pojkar begår brott är pojkar tydligt överrepresenterade. För många handlar det dock bara om enstaka brottsliga handlingar och för majoriteten är den brottsliga

aktiviteten övergående. En del av ungdomarna fortsätter dock med upprepad och inte sällan allt allvarligare kriminalitet. Ju tidigare och tydligare samhället vidtar åtgärder när unga är på väg i fel riktning desto större är möjligheten att bryta den negativa utvecklingen. Dessa möjligheter måste samhället ta tillvara. Få uppgifter är mer angelägna än att förebygga brott och minimera återfall i brott bland unga. Med tidiga och tydliga åtgärder i dag har vi möjlighet att motverka morgondagens problem.

En allt mer utvecklad samverkan

När unga fastnar i kriminalitet är det ofta en del av en större problembild med exempelvis ogiltig frånvaro från skolan och missbruk av alkohol eller narkotika. Missbruket bland ungdomar måste motverkas så tydligt och tidigt som möjligt. Därför kommer krafttag tas mot missbruket av alkohol och narkotika bland ungdomar. Det är viktigt att de aktörer som möter och identifierar ungdomar med olika problem, som exempelvis polis, skola, socialtjänst och ideella organisationer, samordnar sina insatser. I syfte att underlätta samarbetet mellan Polisen och socialtjänsten har regeringen föreslagit att det införs en sekretessbrytande bestämmelse som ska underlätta informationsutbytet mellan dem i arbetet med att förebygga ungdomsbrott.

Ungdomar som befinner sig i miljöer som innebär en överhängande och allvarlig risk för deras hälsa och utveckling behöver få hjälp att bryta situationen. Regeringen har föreslagit ett förtydligande av Polisens möjligheter att omhänderta ungdomar som befinner sig i uppenbart skadliga miljöer. Samarbetet mellan Polisen och socialtjänsten behöver i dessa sammanhang vara väl utvecklat.

För ungdomar vars negativa utveckling har gått så långt att de bedöms ha en allvarlig risk för fortsatt kriminalitet behöver samhället agera med kraft. Ett enda misslyckande innebär stort mänskligt lidande och stora kostnader för samhället. Det är också bland dessa ungdomar som den organiserade brottsligheten har sin rekryteringsbas. I syfte att förstärka insatserna kring denna grupp har regeringen inrättat en pilotverksamhet med sociala insatsgrupper. Dessa finns för närvarande på 12 orter runt om i landet. Arbetet går ut på att stärka och samordna hela det sociala skyddsnätet kring den unge i skolan, på arbetet och under fritiden. Pilotverksamheten ska också ge svar på vilka hinder, rättsliga eller

andra, som finns för att samhället bättre och mer samordnat ska kunna hjälpa ungdomar som är i riskzonen. En annan viktig del av arbetet handlar om att stödja unga som vill lämna kriminella gäng. För närvarande pågår en utvärdering av verksamheten inom ramen för sociala insatsgrupper och utifrån denna kommer det fortsatta arbetet att kunna utvecklas. Regeringen avser att förstärka insatserna kring dessa ungdomar.

Föräldrar har huvudansvaret för att barn inte begår brott men det är viktigt att familjen har tillgång till olika former av stöd som den kan behöva. Ett uppdrag ska ges till Brottsförebyggande rådet för att kartlägga föräldrars deltagande vid rättsväsendets åtgärder mot deras barn. När det gäller unga människor är det viktigt att åtgärder är tydliga och sätts in tidigt för att förhindra att de fastnar i kriminalitet.

Insatserna behöver prioriteras och förtydligas

När ungdomar är inblandade i brott är det särskilt viktigt med en snabb reaktion från samhället. Kopplingen mellan brottet och påföljden måste vara tydlig. En snabb handläggning har också betydelse för möjligheten att klara upp brotten. Även om rättsväsendets handläggning av ungdomsären den har snabbats upp under senare år krävs fortsatta förbättringar. Regeringen gör nu en satsning för att ge myndigheterna goda möjligheter till förbättringar på området. Ett uppdrag planeras för att se över de lagstadgade tidsfristerna som gäller när barn och unga är misstänkta eller målsägande.

Reaktionerna mot brott som begås av unga behöver inte bara komma snabbt utan måste också vara tydliga. Alldeles för många ungdomar upplever att det inte händer tillräckligt när någon begår brott. Det ska övervägas hur användningen av åtalsunderlåtelse avseende ungdomar ska användas.

Vidare avser regeringen låta utvärdera de ändringar i lagen om unga lagöverträdare som trädde i kraft den 1 juli 2010 och som rör utredningar av brott begångna av barn under 15 år. En sådan utvärdering kan bland annat ge en bild av om ändringarna lett till att fler brott utreds, om tillämpningen av reglerna blivit mer enhetlig samt om det finns anledning att utreda fler brott.

Regeringen fortsätter också att ställa allt större krav på att myndigheterna ska höja effektiviteten och kvaliteten i ärenden där ungdomar och barn är inblandade.

Erfarenhetsutbyte och förbättrad ordning i domstol
Ungdomsmål ställer särskilda krav på domstolarna. För att utveckla handläggningen av ungdomsmål är det viktigt att det sker ett erfarenhetsutbyte mellan domstolarna. Det handlar bland annat om att ta tillvara de erfarenheter av framgångsrika metoder för handläggning av ungdomsmål som finns runt om i landet, exempelvis erfarenheter av fasta rättegångsdagar och särskild organisation för ungdomsmål. Domstolsverket har därför fått i uppdrag att dokumentera och skapa förutsättningar för sådant erfarenhetsutbyte. Vidare behöver allvaret i domstolsförhandlingar markeras. Kraven på ordning i rättssalar måste bli tydligare. Domarnas möjlighet att agera behöver stärkas. Domstolsverket har därför även fått i uppdrag att kartlägga ordningssituationen i domstolarna, särskilt i ungdomsmål, och lämna förslag på hur den kan förbättras.

Kriminalvården har en viktig roll

För de ungdomar vars brottslighet har gått så långt att de döms till kriminalvårdspåföljd är det angeläget att Kriminalvården bedriver ett intensivt arbete för att vända den negativa utvecklingen. Att vidta åtgärder under verkställigheten som bidrar till att minska återfallen i brott är en av Kriminalvårdens viktigaste uppgifter. Regeringen planerar att ge Kriminalvården i uppdrag att vidta åtgärder för att särskilt uppmärksamma unga dömda inom ramen för detta arbete. Det handlar exempelvis om att arbeta för att förbättra de dömdas förutsättningar på arbetsmarknaden samt motivera till och underlätta för unga dömda att ta avstånd från kriminella grupperingar. Organisationer i den ideella sektorn och trosamfund spelar en viktig roll och utför ett värdefullt arbete för att stötta de dömda efter villkorlig frigivning.

Ökad effektivitet i rättsväsendet

De påtagliga resursförstärkningarna till myndigheterna inom rättsväsendet är en central del i regeringens arbete med att stärka brottsbekämpningen. Förstärkningarna har inneburit att myndigheterna genom hela rättskedjan har kunnat utveckla och utöka sina verksamheter. Utifrån de förstärkta resurserna har myndigheterna goda förutsättningar att leverera tydligt förbättrade verksamhetsresultat. Ett kontinuerligt ut-

vecklingsarbete för att se över möjligheter till olika former av effektiviseringar och kvalitetshöjande insatser måste vara en integrerad del av myndigheternas verksamhet. Sådant utvecklingsarbete behöver ständigt bedrivas på alla plan, från högsta ledning till de som utför myndigheternas kärnuppgifter.

Organisationsformerna behöver utvecklas

Samtidigt som myndigheternas effektiviseringsarbete behöver stärkas ska regeringen löpande verka för att förbättra myndigheternas förutsättningar att utvecklas och nå resultat. Som ett led i detta har regeringen bland annat låtit se över Polisens organisation. En parlamentarisk kommitté har haft i uppdrag att analysera i vilken utsträckning Polisens nuvarande organisation utgör ett hinder för de krav regeringen ställer på högre kvalitet, ökad kostnadseffektivitet, ökad flexibilitet och väsentligt förbättrade verksamhetsresultat. Mot bakgrund av det förslag som kommittén har lämnat och det positiva remissutfallet är regeringens inriktning att Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna ska ombildas till en myndighet den 1 januari 2015. Under avsnitt 2.6 redovisar regeringen detta närmare.

Regeringen har genom tilläggsdirektiv uppdragit åt kommittén att utreda behovet av ett fristående organ som ska granska såväl Polisens som Kriminalvårdens verksamhet. Kommittén ska också analysera konsekvenserna av en eventuell ombildning av Säkerhetspolisen till en fristående myndighet.

Under hösten 2012 avser regeringen att ge en särskild genomförandeorganisation i uppdrag att i olika avseenden identifiera, förbereda och genomföra de åtgärder och beslut som krävs för att inrätta en sammanhållen polismyndighet.

En nationell ekobrottsbekämpning vid Ekobrottsmyndigheten

Den ekonomiska brottsligheten är utbredd och utgör ett hot mot samhället. Konsekvenser i form av uteblivna skatteintäkter, försämrade investeringsvilja och illojal konkurrens skadar såväl enskilda människor som samhället och näringslivet. Det är därför viktigt att på bred front vidta åtgärder för att förebygga och bekämpa sådan brottslighet.

Ekobrottsmyndigheten är en särskild åklagarmyndighet för bekämpning av ekonomisk brottslighet. Myndigheten handlägger ekobrott som är hänförliga till storstadslänen samt vissa

angränsande län. Utöver det har myndigheten ett nationellt ansvar för vissa brottstyper såsom finansmarknadsbrott och ärenden som rör hantering och användning av EU-relaterade medel.

Inom myndigheten finns specialiståklagare, särskilt utbildade poliser och andra experter. Ekobrottsmyndigheten handlägger cirka två tredjedelar av de misstankar om ekonomiska brott som kommer in till åklagare medan Åklagarmyndigheten handlägger resterande del.

Utredningen om en samlad ekobrottsbekämpning har föreslagit att Ekobrottsmyndigheten bör tilldelas ett nationellt ansvar för samtliga brottstyper som myndigheten handlägger. Enligt utredningen finns det skäl att anta att bekämpningen av ekonomisk brottslighet blir mer effektiv och rättssäker om Ekobrottsmyndigheten får ett sådant ansvar. Utredningen framhåller att det på så vis skapas bättre förutsättningar för en mer enhetlig hantering av ekobrotten med en nationell tillgång till Ekobrottsmyndighetens specialistkompetens. Dessutom säkerställs polisiära utredningsresurser för ekobrottsutredning i hela landet. En samlad ekobrottshantering ger också möjlighet till att bygga upp en nationell kriminalunderrättelseverksamhet på ekobrottsområdet. Betänkandet har remissbehandlats. I stort sett samtliga remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot utredningens förslag.

Utifrån regeringens tidigare ställningstagande att Ekobrottsmyndigheten ska finnas kvar som en specialistmyndighet för ekobrottsbekämpning, anser regeringen att utredningens förslag är en naturlig och ändamålsenlig utveckling i effektivitets- och kvalitetshänseende, vilket också flera remissinstanser har poängterat. Under nästa år avser därför regeringen att genomföra utredningens förslag. Det kommer att vara en uppgift för Ekobrottsmyndigheten att efter samråd med övriga berörda myndigheter besluta om den närmare utformningen av organisationen.

En förbättrad informationsförsörjning inom rättsväsendet

Som ett led i att effektivisera verksamheterna inom rättsväsendet pågår arbete för att utveckla informationsförsörjningen. Arbetet syftar till att införa ett elektroniskt informationsflöde i brottmålsprocessen. Målet är en effektivare och mer kvalitativ ärendehantering, förbättrad medborgarservice och ökad kunskap. Genom att ersätta det manuella informationsutbytet mellan

myndigheterna med ett elektroniskt informationsflöde möjliggörs stora effektivitetsvinster. Bland annat kommer avsevärt mindre tid att behöva läggas på registrering av uppgifter och på traditionell pappershantering. Ett elektroniskt informationsflöde mellan myndigheterna innebär dessutom att handläggningens kvalitet förbättras ytterligare. Eftersom uppgifter inte behöver registreras flera gånger minskar antalet felkällor. Medborgarservicen stärks också genom att myndigheternas möjligheter att ge god service till enskilda underlättas och handläggningstiderna förkortas. Vidare skapas förutsättningar för e-tjänster för medborgarna, till exempel för parter i rättsprocessen att kunna följa sitt ärende genom rättskedjan. Ett elektroniskt informationsflöde i rättskedjan ger väsentligt förbättrade möjligheter att analysera informationen och kan därmed bidra till ny kunskap om brottsligheten och verksamhetsresultaten. Detta skapar i sin tur förbättrade förutsättningar för brottsbekämpningen och för möjligheterna att bedöma effektiviteten av de åtgärder som vidtas.

Flera steg i den första etappen av arbetet har nu genomförts. Bland annat kan förundersökningsprotokoll och stämningsansökningar numera skickas elektroniskt mellan myndigheterna.

För närvarande deltar sju myndigheter i det praktiska genomförandet av arbetet. När arbetet går in i en andra etapp kommer fler myndigheter att delta samtidigt som samarbetet fördjupas och omfattar fler områden.

Fortsatt utveckling av påföljderna

Påföljdssystemet ska innebära snabba, tydliga och konsekventa reaktioner på brott. Dagens påföljdssystem har sina rötter i en reglering som infördes för mer än 40 år sedan. Samhället och brottsligheten har förändrats mycket sedan dess och systemet har utvecklats i olika delar och byggts på vart efter. Med utgångspunkt i behovet av att se över hela påföljdssystemet i ett sammanhang tillsatte regeringen för några år sedan Påföljdsutredningen. I utredningens uppdrag ingick bland annat frågor om villkorligt fängelse, ungdomspåföljder, flerfaldig brottslighet och särbehandling av unga lagöverträdare. Utredaren har lämnat förslag till ett reformerat påföljdssystem som för närvarande remissbehandlas. Regeringen avser att återkomma i frågan under mandatperioden.

Det pågår också ett arbete för att utarbeta förslag om borttagande av automatiskt uppskov

med verkställighet av fängelsestraff vid ansökan om nåd. Verkställigheten av ett fängelsestraff får påbörjas så snart domen har vunnit laga kraft, men om den dömde senast på inställedagen ansöker om nåd gäller i dag den regeln att straffverkställigheten ska anstå i avvaktan på regeringens beslut i nådeärendet. Den dömde får på så sätt ett automatiskt uppskov med verkställigheten. Regeringens utgångspunkt är att denna möjlighet ska tas bort.

Kriminalvårdens arbete med att verkställa påföljder behöver också utvecklas. För att säkerställa att Kriminalvården upprätthåller kvalitet, effektivitet och säkerhet inom givna ekonomiska ramar har styrningen av myndigheten utvecklats under senare år. Utöver att effektivisera verksamheten behöver Kriminalvården säkerställa metoder för en skyndsam handläggning av ärenden som avser överförande av frihetsberövande påföljder. För att förbereda och utvidga samarbetet inom EU på detta område har det antagits två rambeslut om överförande av påföljder. Dessa rambeslut ska nu genomföras i svensk rätt. En särskild utredare har i uppdrag att föreslå hur rambesluten ska genomföras och göra en översyn av regelverket för internationell straffverkställighet och därmed sammanhängande frågor.

Brottsdrabbades behov i fokus

Att minska brottsligheten så att färre drabbas av brott är det bästa sättet att öka tryggheten. De som ändå drabbas av brott ska få stöd och hjälp till återuppriktelse. Alla som drabbas av brott har rätt till relevant information om sina rättigheter och vägledning om hur de kan få hjälp, stöd och skydd. Ingen insats är dock viktigare för brottsdrabbade än att rättsväsendet lyckas med sina huvuduppgifter, det vill säga att utreda brott, gripa misstänkta och döma de skyldiga.

Hela vårt rättssystem är i stor utsträckning beroende av att de som drabbas av brott har förtroende för rättsväsendet så att de anmäler brotten och medverkar i utredningarna. Rättsprocessen upplevs av många brottsdrabbade som påfrestande. För att brottsdrabbade ska kunna känna sig trygga i att berätta vad de har varit med om måste rättsväsendets myndigheter ha en medvetenhet om brottsdrabbades behov och reaktioner samt utifrån detta bemöta de drabbade med medkännande och professionalism. Många

initiativ har under senare år tagits från både regeringen och rättsväsendets myndigheters sida och mycket arbete pågår i syfte att förbättra bemötandet av brottsoffer. Brottsoffermyndigheten har som en del i den strävan fått i uppdrag att vidareutveckla och genomföra ett utbildningsprogram för bättre bemötande av sexualbrottsoffer i samband med polisanmälan, förundersökning och rättegång. Utbildningsprogrammet ska specifikt fokusera på barn och ungdomars särskilda utsatthet och behov vid dessa brott, rättskedjeperspektivet samt på samverkan i sexualbrottsmål. Personer som har anmält att de har blivit utsatta för brott behöver också få information om hur det egna ärendet utvecklas. Polisen arbetar för närvarande med att förbättra rutinerna för hur sådan information ges.

Personer som har svårt att själva ta tillvara sina rättigheter kan vara särskilt sårbara om de utsätts för brott och kräver därför rättsväsendets särskilda uppmärksamhet. Det gäller till exempel unga och äldre personer, personer med funktionsnedsättning och personer som inte behärskar svenska språket. Det är angeläget att rättsväsendets myndigheter har kunskap om faktorer som kan medföra en särskild utsatthet och specifika behov samt att myndigheternas åtgärder utgår från och anpassas efter det. Drabbade barn och ungdomar är exempelvis i stor utsträckning beroende av vuxna som förstår och agerar. De måste snabbt få stöd och hjälp att hantera situationen. Som tidigare har betonats är det även viktigt att brottsutredningarna i dessa fall sker särskilt skyndsamt.

Personer som drabbas av hatbrott är en annan sårbar grupp som kräver särskild uppmärksamhet och kompetens. Inom såväl Polisen som Åklagarmyndigheten hanteras hatbrott därför i stor utsträckning av personer med särskild kompetens för detta.

Polis och åklagare har en viktig roll i att uppmärksamma barn som bevittnat våld och andra övergrepp i nära relationer. För att dessa barn i högre grad ska synliggöras i förundersökningar har regeringen gett Brottsoffermyndigheten i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser riktade till berörda yrkesgrupper. Genom att i högre grad synliggöra dessa barn kan deras möjligheter att få brottsskadeersättning samt annat stöd och skydd förbättras.

Utgångspunkten är att den som har orsakat skadan vid ett brott ska betala skadestånd till den som har drabbats. I andra hand ska privata för-

säkringar täcka skadan. Om inte gärningsmannen betalar skadeståndet och inte heller någon försäkring täcker skadan ska brottskadeersättning ge de brottsdrabbade ekonomisk kompensation. Brottskadeersättning är en viktig del i samhällets arbete för att minska skadeverkningarna av brott och hjälpa brottsdrabbade som inte får ersättning på annat sätt att få återupprättelse. En särskild utredare har haft regeringens uppdrag att se över brottskadelagen. I utredningens betänkande lämnas bland annat flera förslag på hur Brottsoffermyndighetens verksamhet avseende brottskadeersättning kan förbättras ytterligare. Regeringen anser att återbetalningsgraden bör öka. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Det är också angeläget att alla brottsdrabbade som är berättigade till skadestånd på ett enkelt sätt kan få del av skadeståndet. Bland annat överväger regeringen hur frivillig betalning av skadestånd kan underlättas.

Regeringen har under lång tid vidtagit åtgärder för att förbättra situationen för personer som har drabbats av våld i nära relationer. En rad åtgärder ingick i den handlingsplan som regeringen under förra mandatperioden antog för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer. Även om många insatser har genomförts och mycket har förbättrats är det nödvändigt med fortsatta insatser mot detta våld. Åtgärderna i handlingsplanen följs därför upp med nya åtgärder under innevarande mandatperiod. Den nationella samordnaren mot våld i nära relationer har en central roll i detta arbete.

Under förra mandatperioden genomfördes också ändringar i kontaktförbudslagstiftningen som syftar till att förbättra skyddet för den som riskerar att utsättas eller har utsatts för våld, hot eller trakasserier. Brottsförebyggande rådet kommer att ges i uppdrag att utvärdera reformen. En utredare har haft i uppdrag att lämna förslag i fråga om kontaktförbud avseende gemensam bostad. Regeringen avser att redovisa sin bedömning av förslagen till riksdagen så snart detta är möjligt.

För att utveckla arbetet gällande såväl våld i nära relationer som andra brott behöver samarbetet mellan rättsväsendets myndigheter liksom samarbetet mellan dessa och andra samhällsaktörer stärkas. Det är viktigt att olika uppdrag, regelverk och arbetsrutiner inte hindrar ett fördjupat samarbete. Den nationella samordnaren ska därför bland annat aktivt verka för att förbättra

samverkan mellan berörda aktörer och bidra till en ökad samsyn kring hur våld i nära relationer bäst ska förebyggas och bekämpas. Samordnaren ska även överväga hur skyddet för och stödet till brottsoffren kan utvecklas och i detta sammanhang särskilt överväga hur kvinnojourers och andra berörda ideella organisationers verksamhet kan förstärkas.

Det arbete som bedrivs behöver också följas upp och utvärderas. Ju mer kunskapen om att bekämpa våld i nära relationer utvecklas desto större är möjligheterna att förbättra det fortsatta arbetet för att ytterligare öka effektiviteten och kvaliteten i arbetet. För att stimulera till kunskapsuppbyggnad på detta område har regeringen bland annat gett Brottsoffermyndigheten i uppdrag att fördela medel till forskning, metodutveckling och andra liknande insatser, som syftar till att öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor, inklusive sexuellt våld och andra sexuella övergrepp.

En stark förmåga att bekämpa terrorism och motverka våldsbejakande extremism

Sveriges förmåga att möta hotet från terrorism är väl utvecklad. Attentat mot Sverige och svenska intressen har avvärjts. Sverige har också bistått andra länder med att förhindra attentat. För att kunna möta morgondagens hot är det nödvändigt att utveckla förmågan kontinuerligt och lära av erfarenheter. Att rättssäkerheten upprätthålls är en förutsättning för ett långsiktigt framgångsrikt arbete mot terrorism.

Sedan 2008, när den tidigare nationella strategin mot terrorism presenterades, har regeringen skapat förutsättningar för en mer effektiv bekämpning av terrorism. Samtidigt har förbättringar införts för såväl rättssäkerheten som tillsynen på området. I början av 2012 presenterade regeringen en uppdaterad nationell strategi mot terrorism. Syftet är att tydliggöra regeringens utgångspunkter och redogöra för hur Sverige möter hotet från terrorism. En av regeringens utgångspunkter är att det på detta område så långt som möjligt ska råda öppenhet utan att enskilda eller andra intressen som är viktiga för samhället skadas. En annan utgångspunkt är att arbetet behöver bygga på väl utvecklad samverkan, såväl nationellt som internationellt. Regeringen anser att det i detta avseende finns utrymme för ytterligare förbättringar.

Bedömningen av hotbilden har blivit mer komplicerad under de senaste åren. Flera utförda eller avbrutna attentat i Europa och västvärlden har utförts av personer som agerat i huvudsak på egen hand. En annan problematik är att personer reser från Sverige till konfliktområden för att få träning i väpnad strid. Internet har ökat i betydelse som plattform för våldsbejakande propaganda och som medel för att sprida information om hur attentat kan genomföras. Utifrån bland annat dessa omständigheter behöver arbetet för att möta hotet från terrorism utvecklas ytterligare.

Säkerhetspolisen har huvudansvaret för att bekämpa terrorism och är en central aktör i arbetet mot våldsbejakande extremism. Tillsammans med Polisen har Säkerhetspolisen en avgörande roll i arbetet med att identifiera och förebygga olika former av säkerhetsshotande verksamhet. Andra myndigheter och privata aktörer behöver också bidra till arbetet. Vidare finns det behov av att öka kunskapsnivån. Regeringen har tagit fram en handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism som innehåller flera kunskapshöjande åtgärder.

En modern och effektiv förmåga att förhindra attentat är nödvändig för att kunna skydda demokratin och rikets säkerhet. Samverkansrådet mot terrorism, som i dag omfattar 14 myndigheter och olika arbetsgrupper har utvecklats till ett effektivt forum för myndighetssamverkan. Nationella insatsstyrkan är en annan betydelsefull resurs i terrorismbekämpningen.

En viktig del i det förberedande arbetet, för det fall ett attentat ändå inträffar, består bland annat i samövningar för att effektivt kunna hantera konsekvenserna av detta vilket också lyfts fram i den norska 22 juli-kommissionens slutrapport. Sektorsövergripande planering och övning bör ske kontinuerligt, särskilt mellan Polisen och Försvarsmakten. Regeringen avser att följa upp detta. Det förberedande arbetet innebär även att se till att det finns tillfredsställande skydd för samhällsviktiga anläggningar och funktioner som är anpassat efter hotbild och sårbarhet. Regeringens ambition är att säkerställa en rättssäker och effektiv samverkan där myndigheternas olika kompetenser utnyttjas fullt ut.

Regeringen följer arbetet noggrant och avser framöver att följa upp den nationella strategin mot terrorism för att bedöma framgångar mot angivna inriktningar och mål.

2.5 Resultatredovisning

2.5.1 Samlad bedömning av rättsväsendets resultat

Rättsväsendets breda och i många delar komplexa verksamhet låter sig inte på något heltäckande sätt fångas i ett antal kvantitativa indikatorer. Även om indikatorer inte ger någon fullständig bild av rättsväsendets verksamhet kan de inom vissa områden tillföra relevant information om hur verksamheterna utvecklas i olika avseenden.

Det brottsförebyggande arbetet har under senare år stärkts genom Polisens ökade synlighet och tillgänglighet. Forskning tyder på att en ökad polisiär närvaro har brottsförebyggande effekter. För att öka kunskapen om vilka resultat förstärkningen av Polisen har lett till har Brottsförebyggande rådet fått i uppdrag att analysera detta närmare. Inom det brottsförebyggande området är det dock särskilt svårt att mäta rättsväsendets framgång. Att använda brottsutvecklingen som indikator är förknippat med tolkningsproblem eftersom brottsutvecklingen påverkas av en mängd olika faktorer i samhället som ligger utanför rättsväsendets kontroll, som exempelvis befolkningssammansättning, lagstiftning och förändrade möjligheter till brott.

Antalet anmälda brott är ett centralt mått på den ärendemängd som rättsväsendet har att hantera. Antalet anmälda brott utgör i många avseenden själva grunden mot vilken prestationer i rättsväsendet kan bedömas. Att följa upp hur dessa ärenden hanteras i rättskedjans olika delar är en viktig del i bedömningen av rättsväsendets resultat. Endast en del av de brott som begås kommer dock med i anmälningstatistiken och den anmälda brottsligheten speglar därför inte nödvändigtvis hur den faktiska brottsligheten ser ut och utvecklas i olika avseenden.

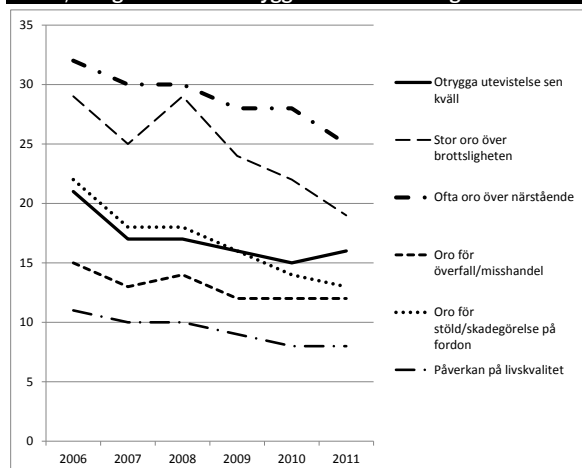
Ett viktigt komplement till anmälningstatistiken är så kallade offerundersökningar. I sådana undersökningar tillfrågas representativa urval av befolkningen om sin utsatthet för brott, vilket ger en indikator på brottsligheten som omfattar såväl brott som är respektive inte är anmälda. Som tidigare nämnts genomför Brottsförebyggande rådet årligen Nationella Trygghetsundersökningen som är en omfattande offerundersökning som inkluderar många vanliga brottstyper. Nationella Trygghetsundersökningen innehåller också indikatorer på männi-

skors trygghet och deras förtroende för rättsväsendet, vilket också är centrala indikatorer att följa upp.

Tryggheten har ökat

Att öka människors trygghet är ett av kriminalpolitikens övergripande mål som många av rättsväsendets myndigheter bidrar till på olika sätt. Otrygghet beskär människors frihet och påverkar livskvaliteten negativt. Att Nationella Trygghetsundersökningen visar att tryggheten hos befolkningen har stärkts under senare år är en viktig framgång. Som framgår av diagram 2.1 har flera olika dimensioner av människors otrygghet minskat sedan 2006 när mätningarna påbörjades.

Diagram 2.1 Andel otrygga/oroliga i befolkningen 2006–2011, enligt Nationella Trygghetsundersökningen

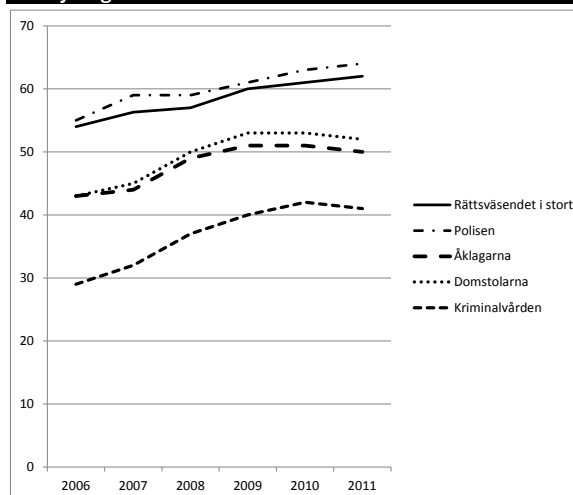

Förtroendet har stärkts

Rättsväsendet är till stor del beroende av att människor anmäler brott, medverkar i utredningarna och ställer upp som vittnen. Utan medverkan från allmänheten har rättsväsendet betydligt sämre möjligheter att nå framgång i brottsbekämpningen. Människors förtroende är således en viktig grundpelare för rättsväsendets verksamhet. Som tidigare har nämnts visar Nationella Trygghetsundersökningen att allmänhetens förtroende för rättsväsendet har ökat sedan flera år tillbaka. Det gäller för samtliga stora myndigheter i rättskedjan. Detta är ett gott betyg för verksamheterna. Andelen med stort förtroende för rättsväsendet som helhet har exempelvis ökat från 54 till 62 procent mellan 2006 och 2011. Fortfarande finns det dock personer och grupper vars förtroende för myndigheterna är lågt. Att personer som har varit utsatta för brott tenderar att ha lägre förtroende än övriga

är exempelvis något som kräver särskild uppmärksamhet.

Diagram 2.2 Andel med ganska eller mycket högt förtroende för myndigheterna

Fler brott anmäls men färre uppger att de har utsatts för brott

Det ökade antalet anmälda brott innebär att belastningen på rättsväsendet har ökat. Sedan 2006 har det totala antalet anmälda brott ökat med drygt 15 procent, vilket ställer nya krav på myndigheterna. Nationella Trygghetsundersökningen, liksom enskilda specialstudier av särskilda brottstyper, tyder dock på att ökningen inte i första hand förklaras av att det begås fler brott. I Nationella Trygghetsundersökningen är det allt färre som uppger att de har utsatts för brott. Sannolikt handlar ökningen i anmälningsstatistiken, åtminstone delvis, om att en större andel av de brott som begås kommer till rättsväsendets kännedom. Detta är i grunden positivt och något som rättsväsendet ständigt bör verka för.

En högre anmälningsbenägenhet kan även medföra att rättsväsendet får en delvis ny typ av ärenden att hantera. Inslaget av mindre allvarliga brott, där en stor del av brotten tidigare inte kom till rättsväsendets kännedom, kan exempelvis antas ha ökat.

En annan förklaring till det ökade antalet anmälda brott hänger samman med resursförstärkningarna inom rättsväsendet, inte minst den kraftiga förstärkningen av Polisen. Denna har gett Polisen ökade möjligheter att upptäcka ett större antal brott. Anmälda spanings- och ingripande brott, som vanligtvis är ett resultat av Polisens insatser och kontroller, har också ökat under senare år. Det handlar i synnerhet om narkotikabrott i form av innehav och eget bruk

av narkotika. En del av dessa brott är relativt lätta att klara upp eftersom det vanligtvis finns en identifierad gärningsperson och viss bevisning redan när brottet upptäcks.

Tabell 2.4 Anmälda brott samt personupplklaringsprocent 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Miss-handel	77 019 18 %	82 262 17 %	84 566 18 %	86 281 18 %	87 854 18 %	89 457 17 %
Sexual-brott	12 147 18 %	12 563 17 %	14 342 22 %	15 693 23 %	17 167 19 %	17 077 21 %
Tillgrepp	582 715 7 %	576 492 7 %	559 541 7 %	553 582 8 %	528 387 8 %	546 467 7 %
Bedrägeri	51 394 15 %	70 953 12 %	91 072 11 %	98 876 16 %	104 600 15 %	104 970 14 %
Brott mot narkotika- strafflag	66 857 67 %	71 546 58 %	78 188 58 %	80 256 59 %	87 890 56 %	89 436 56 %
Samtliga brott	1 224 958 18 %	1 306 324 16 %	1 377 854 17 %	1 405 626 17 %	1 370 399 18 %	1 416 280 18 %

Som framgår av tabell 2.4 ser utvecklingen av antalet anmälda brott olika ut för olika typer av brott. Särskilt kraftigt har bedrägeribrotten ökat. Dessa har mer än fördubblats sedan 2006. En förklaring till det kan vara att den tekniska utvecklingen har medfört att det i dag kan vara relativt enkelt att sätta vissa gärningar i system, som exempelvis att skicka så kallade bluffakturor till ett stort antal mottagare. De anmälda våldsbrotten har också ökat stadigt. Det gäller såväl misshandel mot barn som mot kvinnor och män. Som tidigare har nämnts kan man utgå från att denna ökning åtminstone till en del kan förklaras av att fler våldsbrott kommer till rättsväsendets kännedom. Den anmälda tillgreppsbrottsligheten har till skillnad från många andra typer av anmälda brott minskat. I jämförelse med 2006 anmäldes exempelvis förra året cirka 36 000 färre tillgreppsbrott. Särskilt kraftig är minskningen för fordonsrelaterade stölder. Även här kan den tekniska utvecklingen vara en förklaring eftersom bilar generellt har blivit allt mer stöldsäkra.

Uppklaringen behöver förbättras

Trots ökade resurser sedan 2006 klarar rättsväsendet inte upp en större andel av de brott som begås genom att en person knyts till brotten. Den så kallade personupplklaringsprocenten, som redovisas i tabell 2.4, är ett grovt mått på

Polisens och åklagarnas förmåga att binda gärningspersoner till de anmälda brotten. Som framgår av tabellen varierar personupplklaringsprocenten mellan olika typer av brott. Under de senaste åren har dock andelen personupplklarade brott inte ökat. Den totala personupplklaringsprocenten har under hela perioden legat relativt stabilt runt 17–18 procent. Andelen personer som lagförs av de misstänkta som redovisas till Åklagarmyndigheten har i linje med personupplklaringen legat stabilt kring 60 procent under en lång följd av år.

Eftersom rättsväsendet har fått allt fler brott att hantera innebär den stabila personupplklaringsprocenten och lagföringsandelen att rättsväsendet klarar upp ett betydligt större antal brott där en gärningsperson knyts till brottet. För att bedöma rättsväsendets resultat i förhållande till resursförstärkningen krävs även att denna utveckling vägs in. Sedan 2006 har antalet personupplklarade brott ökat markant. År 2006 var antalet personupplklarade brott 215 601, 2011 var motsvarande siffra 247 901. Det innebär en ökning i antalet personupplklarade brott med 15 procent på fem år. Det är dock huvudsakligen fram till och med 2009 som antalet personupplklarade brott har ökat. Ökningen beror till en del på ett ökat antal relativt lättupplklarade spanings- och ingripandebrott. Antalet personupplklarade brott har dock ökat även för andra brottstyper. Exempelvis har antalet personupplklarade miss-handelsbrott ökat med nästan 14 procent mellan 2006 och 2011, och antalet personupplklarade sexualbrott med mer än 60 procent under samma tidsperiod. Under de senaste åren har dock den generella ökningen i antalet personupplklarade brott avstannat. Med anledning av resursförstärkningarna förväntar sig regeringen mer tydligt förbättrade resultat i dessa avseenden framöver. För många brottstyper är personupplklaringen alldeles för låg.

Antalet lagförda personer har ökat

Ökningen av antalet personupplklarade brott har medfört att antalet lagförda personer har ökat. Tingsrätterna har fått allt fler brottmål att hantera. År 2011 avgjordes 22 400 fler brottmål i tingsrätterna än 2006. Det ökade antalet brottmål i domstolarna återspeglar den ökade produktionen i rättskedjans tidigare led.

Ökningen av antalet avgjorda brottmål har lett till att antalet fällande domar också har ökat. Trots att det skedde en viss nedgång i antalet fäl-

lande domar 2011 meddelades under detta år 13 000 fler fällande domar än 2006, vilket är en ökning med 20 procent.

Mot bakgrund av att utsattheten för brott enligt offerundersökningar inte har ökat tyder utvecklingen sammantaget på en framgång där fler gärningspersoner ställs till svars för sina handlingar.

En utvecklad verksamhet inom Kriminalvården

Kriminalvården har bedrivit ett aktivt arbete för att både öka säkerheten och intensifiera de återfallsförebyggande insatserna. Myndighetens förstärkta säkerhetsarbete har gett resultat avseende bland annat antalet rymningar. Sedan 2006 har det totala antalet rymningar minskat med mer än 80 procent. Det intensifierade säkerhetsarbetet har även bidragit till en minskad förekomst av droger på anstalter och häkten.

Genom reformer på en rad viktiga områden har regeringen skapat bättre förutsättningar för ett utvecklat återfallsförebyggande arbete inom Kriminalvården. För klienterna har detta bland annat inneburit tillgång till arbetsmarknadsåtgärder, möjlighet till studier och utökade möjligheter till behandling och utslussning. För allt fler klienter upprättas en individuell plan för verkställigheten och antalet klienter som genomgår olika former av behandlingsprogram har också ökat markant de senaste fem åren. Regeringen förväntar sig att Kriminalvårdens förstärkta insatser framöver kommer att leda till att färre återfaller i brott. Genom de ökade resurser till Kriminalvården som regeringen nu föreslår ges förutsättningar för ytterligare åtgärder för att minska återfallen i brott. En förutsättning för att nå framgång i det återfallsförebyggande arbetet är dock att andra samhällsaktörer tar vid där Kriminalvårdens insatser avslutas. Det är angeläget att ansvaret för att förebygga återfall i kriminalitet och missbruk inte ensidigt framstår som Kriminalvårdens.

Det ökade antalet personupplästa brott har främst omfattat brott som vanligtvis leder till mindre ingripande påföljder. Resultatförbättringarna i personuppläringen gäller således inte i samma utsträckning för grövre brottslighet och antalet intagna i anstalt ligger kvar på samma nivå som de närmast föregående åren. Den reform för att skärpa straffen för allvarliga våldsbrott, som på regeringens initiativ genomfördes för drygt två år sedan, kan först några år efter ikraftträdandet förväntas ha konsekvenser för

beläggningen i anstalt. För att få mer kunskap om effekterna av denna straffskärpningsreform har Brottsförebyggande rådet fått i uppdrag att särskilt analysera dessa.

Utvecklingen av rättsväsendets resursförbrukning 2009–2011

Tabell 2.5 Kostnadsutveckling 2009–2011

Miljoner kronor			
	2009	2010	2011
Verksamhetens kostnader	32 548	34 427	35 926
Transfereringar	1 778	1 947	2 117
Summa kostnader	34 326	36 374	38 043

Rättsväsendets kostnader ökade med 4,6 procent 2011 jämfört med föregående år.

2.5.2 Brottsförebyggande arbete

Målet för den brottsförebyggande verksamheten är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre. Regeringens samlade bedömning är att målet för den brottsförebyggande verksamheten delvis har uppnåtts.

De myndigheter som bidrar till måluppfyllelsen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet är Polisen, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet. Även Kriminalvårdens återfallsförebyggande arbete är av stor betydelse när det gäller att förebygga brott. Andra myndigheter, exempelvis Kustbevakningen och Tullverket, bidrar också till det brottsförebyggande arbetet.

Verksamhetens resultat

Eftersom den anmälda brottsligheten inte ger en fullständig bild av hur den faktiska brottsligheten har utvecklats behöver hänsyn också tas till annan information för att kunna bedöma måluppfyllelsen. Bland annat behövs kunskap om de åtgärder myndigheterna vidtagit för att förebygga brott och undersökningar om utsatthet för brott.

Polisens brottsförebyggande arbete

Polisen har en självklar och central roll i samhällets brottsförebyggande arbete. Där finns erfarenhet och kunskap om var och när brott typiskt sett inträffar samt en verksamhet som

bedrivs dygnet runt. Det medför att Polisen kan göra planerade och kunskapsbaserade förebyggande insatser på tider och platser där behovet är som störst.

Det finns därmed goda möjligheter att på olika sätt bidra till att minska brottsligheten, dels genom insatser inom det egna ansvarsområdet, dels genom medverkan i samhällets gemensamma brottsförebyggande arbete.

Enligt den Nationella trygghetsundersökningen är Polisen den myndighet som allmänheten har det största förtroendet för. Nära två av tre av de tillfrågade uppger att de har stort förtroende för Polisen och de flesta känner sig dessutom trygga när de går ut en kväll i sitt bostadsområde.

För att öka tillgängligheten och närvaron i lokalsamhället har flera polismyndigheter utökat sin lokala polisverksamhet och den har ofta samlokaliseras med kommunal verksamhet. Brottsförebyggande rådet har utvärderat satsningen och det visar sig bland annat att den närvaro som lokalt polisarbete innebär ökar möjligheterna för Polisen att arbeta nära och i samarbete med de boende och andra aktörer.

För att Polisen ska kunna bidra till att minska brottsligheten krävs ett utvecklat samarbete med andra aktörer. Under 2011 har samverkan med kommunerna fortsatt att prioriteras. Antalet samverkansöverenskommelser har gradvis ökat sedan 2008. År 2011 fanns överenskommelser i alla 21 län och i 251 av landets 290 kommuner. Ungdomar och ungdomsbrott är de områden som oftast är prioriterade i samverkansöverenskommelserna. Därefter följer insatser mot skadegörelse, alkohol- och narkotikarelaterade brott. Brottsförebyggande rådet har kartlagt överenskommelserna och den bild som framträder är positiv.

Polisens arbete med att utveckla metoder för den brottsförebyggande verksamheten har fortsatt under 2011. Polisens underrättelsemodell är ett bra stöd för detta. Modellen ska leda till att rätt åtgärder mot brott sätts in vid rätt tidpunkt, med rätt resurser och med rätt utformning. Det kan handla om att vidta förebyggande åtgärder på platser där man vet att brottslighet förekommit eller där det finns risk för att brott begås, till exempel i krogmiljöer.

Polisen bedriver också ett arbete för att förbättra förmågan att systematiskt följa upp och utvärdera olika brottsförebyggande insatser. Därmed förbättras förutsättningarna för att

identifiera fler arbetsmetoder som kan konstateras ge bra effekt och därefter spridas till alla polismyndigheter.

Lokalt brottsförebyggande arbete

Det är viktigt att det brottsförebyggande arbetet sker på lokal nivå av dem som bäst känner till de problem som finns i närområdet. Olika aktörer som polis, skola, socialtjänst och näringsliv samarbetar för att förebygga brott och öka tryggheten. Även många ideella organisationer på lokal nivå bidrar aktivt i det brottsförebyggande arbetet.

Brottsförebyggande rådet har i uppgift att se till att de brottsförebyggande aktörerna på lokal nivå har tillgång till kunskap för att utifrån sina lokala förutsättningar kunna förebygga brott och otrygghet. Brottsförebyggande rådets stöd till nätverksträffar och särskilda utbildningsseminarier är viktiga instrument för att utveckla det arbete som bedrivs på lokal nivå. Även i arbetet med att förebygga återfall i brott vill regeringen uppmärksamma vikten av samverkan och att samtliga samhällsföreträdare aktivt tar ansvar för det förebyggande arbetet. Ett exempel är vikten av en fortsatt fördjupning av samverkan mellan kommunala företrädare och Kriminalvården.

Förebyggande arbete mot ekonomisk brottslighet

Ekobrottsmyndigheten har under 2011 utvecklat sitt kriminalunderrättelsearbete genom att stärka sin roll dels i de myndighetsövergripande regionala underrättelsecentren, dels i det nationella underrättelsecentret. Därutöver har myndigheten vidareutvecklat sitt samarbete med bland annat Skatteverkets skattebrottsenheter. Myndigheten har under året bedrivit ett aktivt informations- och påverkansarbete i samverkan med myndigheter, företag och organisationer och utvecklat en ny strategi för det utåtriktade brottsförebyggande arbetet. Ekobrottsmyndigheten kommer fortsättningsvis rikta sina insatser mot myndigheter och organisationer som verkar i miljöer med särskilt stora risker för ekonomisk brottslighet. Arbetet ska inriktas på att utveckla metoder och system och föreslå regelförändringar som gör det möjligt att på ett tidigare stadium upptäcka och motverka ekobrott.

Säkerhetspolisens förebyggande arbete

Säkerhetspolisen har under 2011 prioriterat terrorismbekämpning och personskydd högst. Liksom förra året har arbetet mot terrorism i hög

grad inriktats på att avbryta attentatsplanering i Sverige. Säkerhetspolisens förebyggande arbete har även bidragit till att avvärja attentat utomlands. En betydelsefull del i det förebyggande arbetet är Säkerhetspolisens omfattande samarbete med andra svenska organisationer och myndigheter. Det skapar bland annat förutsättningar för direkta kontakter med viktiga aktörer, inte minst på det lokala planet.

Resursförbrukning

Tabell 2.6 Kostnadsutvecklingen 2009–2011

Miljoner kronor

	2009	2010	2011
Verksamhetens kostnader	6 985	7 518	8 098

Källa: Årsredovisningarna 2010 för Polisen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet. För Säkerhetspolisen har anslagsutfallet enligt Årsredovisning för staten använts.

Analys och slutsatser

Rättsväsendets möjligheter att förebygga brott förutsätter ett utvecklat samarbete mellan såväl de rättsvårdande myndigheterna som andra aktörer i samhället.

Polisens brottsförebyggande arbete

Regeringens bedömning är att Polisens brottsförebyggande arbete har utvecklats under 2011. Det är dock nödvändigt att arbetet fortsätter att förbättras. Det är positivt att förmågan att bedriva brottsförebyggande arbete har förbättrats. Polisen har också lagt ner mer resurstid på brottsförebyggande åtgärder 2011 än året innan. Riksrevisionen rekommenderade i sin granskning av Polisens brottsförebyggande arbete (RiR 2009:12) att regeringen bör se till att uppföljningen av verksamheten förbättras. Utifrån ett regeringsuppdrag har Polisen och Brottsförebyggande rådet återrapporterat olika förslag till hur Polisens brottsförebyggande verksamhet kan utvecklas. Även arbetsprocessen med att sätta mål och mäta resultat av brottsförebyggande arbete med syfte att förbättra uppföljningen kan bli bättre. Det är därför viktigt att utvecklingen fortsätter och arbetet följs av regeringen.

Utvecklad samverkan

För att förebygga till exempel ungdomsbrottslighet måste samverkan formaliseras och utvecklas gemensamt mellan och av bland annat polis, skola, socialtjänst och ideella organisationer. När

det gäller unga människor är det viktigt att åtgärder är tydliga och sätts in tidigt för att avbryta kriminella karriärer.

Polisens samverkan med kommunerna är av stor betydelse för att samhället ska kunna påverka brottslighetens utveckling. Strategiska samverkansöverenskommelser finns snart i landets alla kommuner. Det centrala i överenskommelserna är att de leder fram till konkreta åtgärder. Den handbok för lokal samverkan som Rikspolisstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting samt Brottsförebyggande rådet har tagit fram har visat sig vara till god hjälp när de strategiska överenskommelserna ska omvandlas till konkreta lokala insatser. Samverkan har ökat och blivit mer strukturerad. Därmed ges också förutsättningar för en effektivare samverkan.

Kunskapsbaserat arbete

Det bästa sättet att öka tryggheten för alla är att förhindra att brott begås. Regeringen anser att myndigheterna måste fortsätta att utveckla sin förmåga att förebygga brott genom att kontinuerligt följa upp och utvärdera vidtagna åtgärder med beprövade metoder. Kunskap om metoder som visat sig verkningsfulla bör spridas både inom och mellan myndigheter. Verktyg och metodstöd måste utnyttjas för att effektiva insatser ska få genomslag i hela landet. Det kunskapsbaserade stödet i rättsväsendet behöver förstärkas för att möta de ökade behoven av uppföljning och verksamhetsutveckling inom hela rättskedjan. Brottsförebyggande rådet har en viktig roll i det arbetet med sitt uppdrag att bidra till att rättsväsendets verksamheter bedrivs kunskapsbaserat.

Förebyggande arbete mot ekonomisk brottslighet

Ekobrottsmyndighetens insatser för att sprida information, förbättra samverkan och utveckla kriminalunderrättelseverksamheten är av stor betydelse för att vidareutveckla det förebyggande arbetet mot ekonomisk brottslighet. Det är angeläget att på bred front vidta åtgärder för att förebygga denna typ av brottslighet. Möjligheten att skapa stor ekonomisk vinning är en grundläggande drivkraft för kvalificerad ekonomisk brottslighet och grov organiserad brottslighet. En central brottsförebyggande åtgärd är därför att minska incitamenten till att begå sådana brott genom att allt effektivare kunna spåra, förverka och återföra vinster av brott. Regeringen förutsätter att detta arbete utvecklas ytterligare.

Personssäkerhet och terrorismbekämpning

Den centrala statsledningen och de personer som omfattas av Säkerhetspolisens personskydd har kunnat utöva sina åtaganden under trygga och säkra former. Skyddsinsatserna har anpassats efter individuella hotbilder och präglats av stor flexibilitet. På terrorismbekämpningsområdet fortsätter samarbetet mellan olika aktörer. Samverkansrådet mot terrorism är den centrala samarbetsstrukturen för att förebygga terrorism, förhindra attentat och förbereda för det fall ett attentat ändå inträffar.

2.5.3 Utredning och lagföring

Målet för utredning och lagföring är att brottsuppleringen ska öka och att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet.

Regeringens bedömning är att målet delvis har uppnåtts. Bedömningen att målet inte helt har nåtts görs huvudsakligen mot bakgrund av att det totala antalet personupplagade brott ökade marginellt under 2011. Inom vissa brottsområden har antalet och andelen personupplagade brott ökat, medan det har minskat inom andra områden. Personupplagningen har exempelvis ökat avseende sexualbrott, men minskat avseende våldsbrott.

De myndigheter som framför allt bidrar till måluppfyllelsen är Polisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Därutöver bidrar Rättsmedicinalverket, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Kriminalvården (avseende häktesverksamhet).

Domstolarnas handläggning av brottmål, som är en del i rättskedjan, ingår i verksamheten Dömande verksamhet. Regeringens analys och slutsatser av domstolarnas resultat redovisas i avsnitt 2.5.4 Dömande verksamhet.

Säkerhetspolisens verksamhet, som även omfattar brottsutredning, redovisas i avsnitt 2.5.2 Brottsförebyggande arbete.

Verksamhetens resultat*Ärendeinflöde*

Antalet anmälda brott till Polisen ökade under 2011 med 3 procent till 1 420 000. Under 2011 redovisade Polisen något färre ärenden till åklagare än under året innan, medan antalet redovi-

sade brottsmisstankar ökade något. Antalet utfärdade förelägganden om ordningsbot var i stort sett oförändrat, bortsett från antalet ordningsbot föranledd av automatisk trafiksäkerhetskontroll som minskat. Antalet och andelen äldre öppna ärenden har fortsatt att minska och har under 2000-talet aldrig varit lägre.

Till Åklagarmyndigheten inkom under 2011 totalt drygt 210 000 ärenden varav drygt 205 000 ärenden rörande brott. Det är en marginell ökning jämfört med 2010 både totalt och för brottmålsärenden. Av de brottsmisstankar som inkom till Åklagarmyndigheten var 41 procent av enkel karaktär där polismyndighet leder förundersökningen, medan 59 procent var av mer komplicerad karaktär där åklagare är förundersökningsledare.

Åklagarmyndighetens totala ärendebalans fortsatte att minska under 2011 och uppgick vid utgången av året till drygt 62 000 ärenden. Det motsvarar en minskning med 6 procent jämfört med 2010. Balansen fördelar sig på ärenden där förundersökning pågår, ärenden där åklagaren ska fatta beslut i åtalsfrågan och ärenden vid domstol för avgörande. Under året minskade alla balanser.

Till Ekobrottsmyndigheten inkom cirka 4 900 ärenden 2011, vilket är en ökning med knappt 12 procent jämfört med 2010. Antalet inkomna brottsmisstankar var drygt 38 000, vilket var en oförändrad nivå i jämförelse med 2010. På grund av en stor ökning av antalet avslutade brottsmisstankar minskade Ekobrottsmyndighetens interna balanser av brottsmisstankar med 13 procent. Den totala balansen, inklusive ärenden som väntar på avgörande i domstol, minskade med endast 1 procent.

Tillströmningen av brottmål till tingsrätterna minskade med 2 procent under 2011 (se avsnitt 2.5.4 Dömande verksamhet).

Tabell 2.7 Inkomna ärenden

	2009	2010	2011
Polisen	1 467 508	1 412 433	1 451 294
Åklagarmyndigheten	211 430	208 852	210 113
Ekobrottsmyndigheten	4 782	4 373	4 863

Källa: Arsredovisningarna 2009–2011 för Polisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten.

Genomströmningstider

Medelgenomströmningstiden för samtliga ärenden hos Polisen, som mäts från anmälningsdagen till dess att ärendet har avslutats hos Polisen,

minskade från 43 till 38 dagar. Även medelgenomströmningstiden för bearbetade ärenden, det vill säga ärenden där förundersökning eller annan slags brottsutredning bedrivits, minskade och uppgick till 82 dagar.

Åklagarmyndighetens genomströmningstider fortsatte att minska under 2011. Tiden mätt från inkommen anmälan till beslut i åtalsfrågan minskade i åklagarledda förundersökningar med 11 dagar till 110 dagar. Även genomströmningstiden mätt från inkommet förundersökningsprotokoll eller annat färdigt beslutsunderlag från polisen till åklagarens beslut i åtalsfrågan minskade och uppgick till 24 dagar. Vid Ekobrottsmyndigheten minskade genomströmningstiderna med två dagar till i genomsnitt 200 dagar 2011. Det är en något högre genomströmningstid än under 2008–2009, men fortsatt en betydande minskning sett ur ett längre tidsperspektiv. Det bör i sammanhanget påpekas att de av Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten redovisade siffrorna inte är jämförbara med varandra.

Tingsrätternas genomströmningstider för att avgöra 75 procent av brottmålen uppgick under 2011 till 5,2 månader, vilket innebär en marginell försämring av måluppfyllelsen i förhållande till 2010 (se avsnitt 2.5.4 Dömande verksamhet).

Uppklaring och lagföring

Antalet brott som klarades upp under 2011 var ungefär detsamma som under 2010. Den totala uppklaringsprocenten minskade med en procentenhet till 38 procent. Med termen uppklarade brott avses personuppklarade brott där en misstänkt person kan knytas till brottet samt tekniskt uppklarade brott (det sistnämnda innebär till exempel att brott inte kan styrkas, att gärningen inte är något brott eller att den misstänkte är under 15 år). Antalet personuppklarade brott uppgick till 248 000 brott, vilket innebär en ökning med 1 procent jämfört med föregående år. Personuppklaringsprocenten var 18 procent, vilket är en oförändrad nivå i förhållande till 2010.

Inom Åklagarmyndigheten minskade antalet lagförda personer med 3 procent till drygt 136 000 personer. Det är en minskning för tredje året i rad. Andelen lagförda personer ligger dock konstant. Antalet brottsmisstankar som lett till lagföring ökade med 1 procent till 297 000 brottsmisstankar. Under 2011 avslutade Ekobrottsmyndigheten drygt 45 000 brottsmis-

tankar, vilket är 20 procent fler i jämförelse med 2010. Samtidigt var lagföringsandelen i princip oförändrad, cirka 23 procent. Antalet lagförda brottsmisstankar ökade från omkring 8 000 till 10 000. Antalet lagförda personer ökade med 17 procent i jämförelse med 2010, till drygt 1 800 personer, och är därmed tillbaka på samma nivå som 2009.

Tabell 2.8 Uppklaring

	2009	2010	2011
Uppklaringsprocent	38	39	38
Personuppklaringsprocent	17	18	18

Källa: Brå:s officiella kriminalstatistik.

Samarbetet mot internationell brottslighet

Internationellt samarbete är ett normalt inslag i verksamheten vid Polisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Särskilt frekvent är detta vid Rikskriminalpolisen och Åklagarmyndighetens tre internationella åklagarkammare. Det rättsliga samarbetet inom EU sker i huvudsak genom direktkontakter mellan behöriga myndigheter och vid behov kan biträde fås av det europeiska rättsliga nätverket (EJN), Euro-pol och Eurojust. Polisen har även internationellt samarbete genom Interpol.

Rikskriminalpolisen hanterar årligen omkring 200 000 informationsposter i de olika samarbetsformerna. Under 2011 har Rikskriminalpolisen infört en ny process för ärendehantering, "A Single Point of Contact". Detta innebär en samlad plats för bedömning, avgränsning och prioritering av ärenden. Vidare har Rikskriminalpolisen påbörjat arbetet med en metod för uppföljning, redovisning och visualisering av internationella ärenden. Euro-pol utgör navet för svensk brottsbekämpning inom EU och för att undvika parallella informationskanaler har beslut fattats att inte längre utstationera poliser som sambandsmän i Europa inom ramen för det nordiska polis- och tullsamarbetet.

Under 2011 genomförde Sverige rådets beslut om förstärkning av Eurojust och det europeiska rättsliga nätverket. Genomförandet, som letts av Åklagarmyndigheten, har bland annat inneburit att det inrättats ett nationellt samordningssystem för Eurojust i Sverige och att det skapats en jourfunktion vid det svenska Eurojustkontoret som är tillgänglig dygnet runt för brådskande ärenden. Genom implementeringen av rådets beslut har förutsättningar skapats för ett effekti-

vare samarbete över gränserna. Under 2011 har antalet ärenden vid det svenska kontoret vid Eurojust ökat jämfört med tidigare år. När det gäller det gränsöverskridande arbetet med att återföra brottsvinster har antalet förfrågningar mellan det svenska Asset Recovery Office (ARO) och motsvarande kontor i andra EU-medlemsstater ökat under året.

Såväl Polisen, Åklagarmyndigheten som Ekobrottsmyndigheten deltar i verksamheten vid såväl Samverkansrådet mot grov organiserad brottslighet som Operativa rådet där utredningar rörande grov gränsöverskridande brottslighet ofta hanteras. Vid den internationella åklagarkammaren i Stockholm finns en operativ samordningsfunktion som bland annat biträder i arbetet vid det Operativa rådet. Det ovan nämnda nationella samordningssystemet för Eurojust ingår i den operativa samordningsfunktionen. Denna förening av samordningssystem på nationell och internationell nivå förväntas innebära effektivitetsvinster.

Forensiskt utredningsstöd

Den kriminaltekniska verksamheten har stor betydelse i brottsutredningar. Teknisk bevisning kan såväl bidra till att binda en gärningsperson till ett brott som fria en misstänkt. Efter en kontinuerlig ökning av efterfrågan på tjänster från Statens kriminaltekniska laboratorium under flera år, noterades en minskning under 2009 och 2010. Antalet begärda undersökningar i brottmålsärenden ökade återigen under 2011. Beträffande dna-analyser har både antalet spårprover och personprover ökat 2011 i förhållande till 2010. Antalet expedierade ärenden vid Rättsmedicinalverket förändrades under 2011 på olika sätt i verksamheterna. Inom rättspsykiatri ökte antalet rättspsykiatriska undersökningar med 14 procent. Antalet rättsmedicinska obduktioner var knappt 5 200, det vill säga i stort sett samma antal som tidigare år. Handläggningstiderna avseende obduktioner kortades med drygt 9 procent. Antalet utfärdade rättsintyg var ungefär detsamma som under 2009 och 2010, det vill säga drygt 6 600. Efter att ha ökat under några år minskade det totala antalet expedierade ärenden inom rättskemin med 6–8 procent 2011, främst på grund av ett minskat ärendeflöde från Kriminalvården. Inom rättsgenetiken var det totala antalet expedierade ärenden i stort sett detsamma som 2010, det vill säga cirka 3 000 ärenden.

Insatser för att förbättra effektiviteten och kvaliteten i brottsutredningsverksamheten

Polisen och Åklagarmyndigheten har under 2011 fortsatt sitt arbete för att utveckla mängdbrotts- hanteringen. Inom ramen i det arbetet har rutiner skapats för att säkerställa en fungerande central och lokal samverkan mellan myndigheterna. Åklagarmyndigheten har dessutom i syfte att få en mer enhetlig och effektiv hantering av mängdbrottsärenden inom myndigheten fattat beslut om att på försök under ett år koncentrera handläggningen av vissa enklare bötesärenden till två orter i landet och att handläggningen av merparten av mängdbrottsärendena i Stockholms län koncentreras till en kammare i länet.

Den nationella resurs som tillsatts inom Polisen för att förbättra bekämpningen av mängdbrott av seriekaraktär ska arbeta mer fokuserat med denna typ av brottslighet. Satsningen leds av en nationell operativ ledningsgrupp som bestämmer var och när resurser ska sättas in. Efter beslut av ledningsgruppen är det polismyndigheterna som leder det operativa arbetet på plats. Som ett led i satsningen har fyra polismyndigheter utsetts att vara sakkunniga myndigheter med ansvar för att samla och bygga kunskap kring en viss brottstyp. Inom satsningen riktas också särskilt fokus mot seriebrott som utförs av kriminella grupperingar från andra länder.

Arbetet med att förankra och utveckla Polisens nationella utredningskoncept fortsätter inom polisorganisationen. För att säkerställa kompetens, beslutsbefogenheter och ansvarstagande i varje del av den brottsutredande verksamheten har Polisen i samverkan med Åklagarmyndigheten också arbetat med att utveckla den nationella förundersökningsledarutbildningen för poliser. Under 2011 infördes första delen av Polisens nya it-baserade utredningsstöd (PUST) vid samtliga polismyndigheter. Utredningsstödet utvecklas i etapper och ska vara helt utbyggt 2014. Under året har Åklagarmyndigheten utvecklat ärendehanteringssystemet (Cåbra) så att information kan tas emot från Polisens utredningsstöd. Under året har det också blivit möjligt att skicka elektroniska stämningansökningar och förundersökningsprotokoll från åklagare till domstol. Även Rättsmedicinalverket har under året utvecklat en elektronisk hantering så att beställningar kan tas emot och svar lämnas till Polisen.

En viktig del i Åklagarmyndighetens kvalitetsarbete är verksamheten vid myndighetens tre

utvecklingscentrum. Utvecklingscentrumen har i likhet med tidigare år utarbetat en rad rättspromemorior och handböcker som utgör ett viktigt stöd i den operativa åklagarverksamheten. Utvecklingscentrumen har också utövat tillsyn och bedrivit överprövningsverksamhet. Även myndighetens arbete med brottsutbytesfrågor har utvecklats positivt under året. Myndigheten har bland annat genomfört omfattande utbildningsinsatser inom området.

Under de senaste åren har åklagarrollen specialiserats allt mer och åklagarna arbetar i dag i allt större utsträckning i team med fokus på ett visst brottsområde. Till exempel är det oftast specialståklagare eller särskilt utpekade åklagare som hanterar vålds- och sexualbrott samt ungdomsbrott.

Under året har Ekobrottsmyndigheten gjort en översyn av arbetet med finansmarknadsbrott. Detta har bland annat föranlett bildandet av en ny renodlad finansmarknadskammare från och med den 1 januari 2012. Myndigheten har även fortsatt att utveckla arbetet med att återföra vinster av brottslig verksamhet, bland annat genom ett starkare fokus på brottsutbytesfrågor i den interna styrningen och uppföljningen.

Resursförbrukning

Tabell 2.9 Kostnadsutvecklingen 2009–2011

Milljoner kronor

	2009	2010	2011
Verksamhetskostnader	13 024	13 898	14 362

Källa: Årsredovisningarna 2009-2011 för Polisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården.

Myndigheternas kostnader inom verksamheten utredning och lagföring uppgick till drygt 14 miljarder kronor 2011, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med föregående år.

Polisen och Åklagarmyndigheten har i likhet med tidigare år använt stora delar av sina resurser till att hantera vålds- och sexualbrott. Polisen använde 36 procent av utredningstimmarerna åt att utreda våldsbrott (inklusive grova sexualbrott) samtidigt som denna brottskategori utgjorde 12 procent av de anmälda brotten. Inom Åklagarmyndigheten utgjorde 17 procent av de avslutade brottsmisstankarna olika typer av vålds- och sexualbrott. Drygt 48 procent av resurserna användes till handläggning av sådana brottsmisstankar.

Under 2011 använde Ekobrottsmyndigheten drygt 90 procent av sina utredningsresurser för att utreda och lagföra allvarlig ekonomisk brotts-

lighet. Detta innefattade cirka 2 500 ärenden med 35 500 brottsmisstankar. Övriga utredningsresurser användes främst för utredning och lagföring av cirka 2 000 mängdbrottsärenden innefattande drygt 8 900 brottsmisstankar.

Analys och slutsatser

Inflödet av ärenden till rättsväsendet ökade under 2011. Under året skedde små förändringar när det gäller brottsupplärning och lagföring. De stora satsningar som regeringen gjort på rättsväsendets myndigheter borde ha fått ett större genomslag i myndigheternas kapacitet att klara upp brott. Både inom Polisen och Åklagarmyndigheten har det skett omfattande rekryteringar de senaste åren. Regeringen förväntar sig att myndigheterna förstärker och utvecklar sina insatser för att uppnå en varaktigt högre brottsupplärning och lagföring. En viktig förutsättning för detta är ett nära och hållbart samarbete mellan polis och åklagare. Det är också av största vikt att myndigheterna alltid vidtar de utredningsåtgärder som är möjliga och relevanta. Myndigheterna har vidtagit åtgärder för att minska ärendebalanserna och korta genomströmningstiderna, vilket också märks i myndigheternas resultat. Både ur brottsupplärnings- och brottsofferperspektiv är det angeläget att genomströmningstiderna hålls så korta som det är möjligt med bibehållen kvalitet i utredningsarbetet.

För att förbättra kvaliteten och effektiviteten i brottsutredningsarbetet bedriver myndigheterna ett systematiskt utvecklingsarbete, vilket är angeläget och nödvändigt. För att uppnå bättre resultat bör dock arbetet i ännu större utsträckning samordnas mellan myndigheterna. Det är också angeläget att utvecklingsarbetet även omfattar organisatoriska och strategiska frågor. Regeringen vill särskilt betona vikten av att utvecklingsverksamheten ges en sådan inriktning att nedlagda resurser kommer myndigheternas kärnverksamhet till godo och att arbetet avspeglas i tydliga resultatförbättringar.

Tillkännagivanden

Riksdagen har genom ett tillkännagivande begärt att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om snabbare rättslig prövning av ungdomsbrott.

Riksrevisionen rekommenderade i sin granskning Hanteringen av unga lagöverträdare – en

utdragen process regeringen att slå fast i myndigheternas instruktioner eller regleringsbrev att särskild skyndsamhet gäller för hantering av ärenden avseende unga lagöverträdare och se till att myndigheterna följer upp att detta mål uppfylls. Vidare att Socialstyrelsen borde ges i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för att förbättra kvaliteten i socialtjänstens yttranden samt förbättra samverkan mellan socialtjänsten och polis och åklagare. Regeringen ställer, sedan 2011, i regleringsbrevens krav på Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen att redovisa i vilken utsträckning de lagstadgade fristerna avseende unga lagöverträdare har hållits och redovisa vilka åtgärder myndigheterna vidtagit för att korta genomströmningstiderna i dessa ärenden.

Polisen och Åklagarmyndigheten har under 2011 fortsatt utvecklingsarbetet för att förbättra kvaliteten och bekämpningen av ungdomsbrott. Polisen har inrättat en nationell samordningsgrupp för ungdomsfrågor. Syftet är att identifiera frågor som behöver hanteras på ett nationellt enhetligt sätt. Antalet åklagare som enbart arbetar med ungdomsärenden har ökat. Åtgärder har vidtagits för att förbättra samverkan mellan Åklagarmyndigheten, Polisen, Socialtjänsten och Sveriges Domstolar i syfte att uppnå en mer enhetlig rättstillämpning. Handläggningstiderna har minskat under en följd av år. Den lagstadgade fristen har hållits i högre grad under 2011, jämfört med 2010. Regeringen kommer att fortsätta följa myndigheternas arbete på området.

Från och med den 1 mars 2012 kan polismyndigheter leda förundersökningar mot unga lagöverträdare i fler fall än tidigare. Då upphävdes den särreglering om förundersökningsledarskap i ungdomsbrottsärenden som funnits i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare och istället gäller rättegångsbalkens regler om fördelning av förundersökningsledarskap mellan polis och åklagare. Ändringen innebär dels att handläggningstiderna för ungdomsärenden kan förkortas ytterligare eftersom det behövs färre kontakter mellan åklagare och polis, dels att åklagare får större möjlighet att utöva ett effektivt ledarskap i de förundersökningar som kräver särskild åklagarkompetens.

Riksdagen har genom ytterligare ett tillkännagivande begärt att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning som visar i vilken utsträckning sammanslagningarna av bland annat Åklagarmyndigheten har lett till att rättstillämpningen har blivit mer enhetlig.

Riksrevisionen rekommenderade i sin granskning Från många till en – sammanslagningar av myndigheter att regeringen skulle ge Åklagarmyndigheten i uppdrag att följa upp variationer i handläggningen samt ställa krav på återrapportering, utvärdera och följa upp om syftet med sammanslagningen till en myndighet har uppnåtts samt att anpassa den löpande resultatstyrningen utifrån den bild som ges av uppföljningarna. Regeringen ställer, sedan 2011, i regleringsbrev krav på Åklagarmyndigheten att analysera väsentliga skillnader i verksamhetsresultat mellan åklagarkamrar och redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtar för att minska skillnaderna mellan åklagarkamrarna både när det gäller verksamhetsresultat och rättstillämpning.

Regeringen har även ställt krav att Åklagarmyndigheten inom ramen för utvecklingen av myndighetens interna styrning och kontroll redovisar hur myndigheten fortsatt arbetar för att genomföra enmyndighetsreformen fullt ut. Vidare har regeringen gett Åklagarmyndigheten i uppdrag att inrätta en mer sammanhållen och ändamålsenlig struktur för myndighetens rättsliga tillsyn för att möjliggöra en ökad enhetlighet i rättstillämpningen. Åklagarmyndigheten har inrättat en särskild tillsynsfunktion vid Riksåklagarens kansli. Tillsammans med de tre utvecklingscentrumen ska funktionen svara för att tillsyn genomförs på ett strukturerat sätt och att resultatet av tillsynen kommer verksamheten tillgodo. Regeringen kommer att följa det fortsatta arbetet på området.

2.5.4 Dömande verksamhet

För att förtroendet för rättsstaten ska upprätthållas krävs väl fungerande och oberoende domstolar. Regeringens övergripande mål för Sveriges Domstolar är att mål och ärenden ska avgöras med hög kvalitet och effektivitet. Målbalanserna och omloppstiderna ska hållas på en rimlig nivå. Domstolsverket ska skapa förutsättningar för domstolarna att uppfylla målet för verksamheten bland annat genom en ändamålsenlig resursfördelning och stöd i verksamhetsutveckling. Regeringens samlade bedömning är att målet för den dömande verksamheten delvis har uppnåtts.

Inom den dömande verksamheten verkar de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltnings-

domstolarna, hyres- och arrendenämnderna samt Rättshjälpsmyndigheten.

Verksamhetens resultat

För att mäta måluppfyllelsen används en struktur som innebär att en målsättning antas för hur lång tid i månader som det bör ta att avgöra 75 procent av målen. Inriktningen under 2011 var att 75 procent av brottmålen i tingsrätterna och hovrätterna inte ska ta längre tid än fem månader att avgöra i respektive instans, att huvuddelen av tvistemålen inte ska ta längre än sju månader att avgöra i tingsrätt respektive sex månader i hovrätt och att huvuddelen av målen i förvaltningsrätterna och kammarrätterna inte ska ta längre tid än sex månader att avgöra i respektive instans.

Utöver regeringens verksamhetsmål sätter varje enskild domstol, i enlighet med den struktur som Domstolsverket fastställer, egna verksamhetsmål.

Av regeringens verksamhetsmål för omloppstider uppnådde hovrätterna målet för tvistemål. Övriga verksamhetsmål för omloppstider uppnåddes inte. Tingsrätterna var dock nära att uppnå målet för brottmål. På hovrätterna förbättrades resultatet för tvistemål med 0,3 månader under 2011, och jämfört med 2009 är förbättringen hela 3,0 månader.

Inkomna, avgjorda och balanserade mål

Det totala antalet inkomna mål till Sveriges Domstolar har under 2011 varit oförändrat jämfört med 2010. Vid kammarrätterna ökade antalet inkomna mål med hela 16 procent till följd av en kraftig ökning av avgjorda mål på förvaltningsrätterna. Måltillströmningen vid Högsta förvaltningsdomstolen ökade med cirka 5 procent. Vid tingsrätterna och förvaltningsrätterna minskade antalet inkomna mål med knappt 2 procent. Vid hovrätterna och Högsta domstolen var antalet inkomna mål i princip oförändrat jämfört med föregående år.

Antalet avgjorda mål har under 2011 ökat med 5 procent jämfört med föregående år. Vid förvaltningsrätterna ökade antalet avgjorda mål med hela 15 procent. Vid Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen minskade antalet avgjorda mål med 7 respektive 3 procent. Vid tingsrätterna, hovrätterna och kammarrätterna

har antalet avgjorda mål i princip varit oförändrat.

Eftersom antalet avgjorda mål översteg antalet inkomna mål minskade balanserna inom Sveriges Domstolar under 2011. Det totala antalet balanserade mål minskade med fem procent. Antalet balanserade mål vid förvaltningsrätterna minskade med 14 procent. Även för tingsrätterna förbättrades balanssituationen. Vid hovrätterna och Högsta förvaltningsdomstolen var antalet balanserade mål oförändrat i förhållande till föregående år. Vid kammarrätterna och Högsta domstolen försämrades balanssituationen.

Tabell 2.10 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2009–2011

	2009	2010	2011
Inkomna mål	337 173	347 860	345 861
Avgjorda mål	329 510	335 900	352 609
Balanserade mål	132 897	144 456	137 547

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2011.

Omloppstider

Domstolarnas omloppstider för den 75 procentilen framgår av tabellen nedan.

Tabell 2.11 Uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål (omloppstid i månader för avgjorda mål, 75 procentilen)

	Mål	2009	2010	2011
Tingsrätter				
Tvistemål exkl. gem. ansökan om äkten-skapsskillnad	7,0	7,0	7,6	7,9
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	5,3	5,1	5,2
Hovrätter				
Tvistemål	6,0	7,7	5,0	4,7
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	8,2	7,2	7,4
Förvaltningsrätter				
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	6,4	8,1	10,0
Kammarrätter				
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	9,0	9,5	7,2

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning. Från och med 2009 frånräknas den betänketid som finns i vissa familjemål från omloppstiden för tvistemål.

Resursförbrukning

Verksamhetsområdet inbegriper både verksamheten inom Sveriges Domstolar och de transfe-

reringar och övriga utbetalningar som utgörs av kostnader under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.*

Tabell 2.12 Kostnadsutvecklingen 2009–2011 (exkl. migrationsverksamhet)

Miljoner kronor

	2009	2010	2011
Verksamhetens kostnader	4 418	4 572	4 816
Transfereringar	1 621	1 804	2 002
Summa kostnader	6 039	6 376	6 818

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2009–2011.

Under perioden 2009–2011 har verksamhetskostnaderna inom den dömande verksamheten ökat. Under 2011 ökade kostnaderna med 5,3 procent.

Kostnaderna för transfereringarna avseende utgifter för rättsliga biträden m.m. ökade med 23,5 procent under perioden 2009–2011, varav med 11 procent under 2011. Ökningen förklaras främst av ökade utgifter för offentligt försvar.

Kostnaderna för offentlig försvarare utgjorde 2011 nästan 56 procent av kostnaderna under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* Resterande kostnader under anslaget utgjordes av kostnader för rättshjälp enligt rättshjälpslagen, kostnader för målsägandebiträde, förvaltararvoden i konkurser, kostnader för bevisning, tolkar och parter, kostnader för offentligt biträde, kostnader för särskild företrädare för barn, god man, rådgivning, ersättningsgaranti för bodelningsförrättare samt bouppteckningsförrättare och likvidator.

Analys och slutsatser

Arbetsbelastningen mätt i antalet inkomna mål för Sveriges Domstolar varken ökade eller minskade under 2011. Antalet avgjorda mål ökade med drygt 5 procent, vilket delvis kan förklaras av att resurserna ökade. Målavverkningstakten ökade dock mer än antalet årsarbetskrafter, vilket innebär att produktiviteten på totalnivå utvecklades positivt.

Sveriges Domstolars möjligheter att nå verksamhetsmålen påverkas av balanssituationen. Om balanser byggs upp försämras målstockens åldersstruktur, vilket kan leda till längre omloppstider. Regeringen bedömer att det avsevärt förbättrade balansläget vid förvaltningsrätterna innebär att omloppstiderna kan förväntas minska

på sikt. Även för tingsrätterna, vid vilka antalet avgjorda mål var det högsta under 2000-talet, förbättrades förutsättningarna för att nå verksamhetsmålen. Däremot innebär den kraftiga ökningen av antalet balanserade mål vid kammarrätterna en risk för att måluppfyllelsen där försämras framöver.

Omloppstiderna för tvistemål vid hovrätterna har som nämnts minskat med 3,0 månader sedan 2009. Den huvudsakliga förklaringen till detta är troligen reformen En modernare rättegång, som trädde i kraft den 1 november 2008, och som bland annat innebär ett krav på prövningstillstånd i samtliga tvistemål. På förvaltningsrätterna ökade omloppstiderna med 1,9 månader under 2011. Den huvudsakliga förklaringen till de ökade omloppstiderna är avverkningen av många av de äldre balanserade mål som byggdes upp till följd av förvaltningsrättsreformen 2010. Däremot minskade kammarrätternas omloppstider med så mycket som 2,3 månader jämfört med 2010.

Under 2011 vidtogs en rad olika åtgärder för att minska handläggningstider och balanser vid Sveriges Domstolar. Som exempel kan nämnas en förstärkningsstyrka med ett antal domare som kunnat tas i anspråk vid frånvaro på grund av utbildning och långvarig sjukskrivning eller vid handläggning av större mål och balansararbetningar. Vidare har för tingsrätternas del funnits en särskild balansararbetningsstyrka som inriktat sig på mål äldre än två år. Under 2012 vidareutvecklas denna typ av åtgärd genom uppbyggnad av en ny förstärkningsstyrka med ett utökat antal domare under ledning av en kansli-chef.

Fördelningen av migrationsmål mellan migrationsdomstolarna har visat sig vara ojämn och måltillströmningen större än förväntat. I syfte att korta handläggningstiderna har regeringen den 3 maj 2012 beslutat att ge Domstolsverket och Förvaltningsrätten i Luleå i uppdrag att inrätta en fjärde migrationsdomstol i Luleå. Målsättningen är att domstolen ska vara i funktion senast den 1 oktober 2013.

Faktorer som domstolarna menar har försvårat uppfyllelsen av verksamhetsmålen är bland annat personalomsättning och vakanta tjänster. Även det stora antalet inkomna mål och förekomsten av omfattande mål har av domstolarna lyfts fram som försvårande för att klara målen.

Regeringen vill understryka vikten av att arbetet med att hålla balanserna på en rimlig nivå och

minska omloppstiderna bedrivs med ett långsiktigt perspektiv. De prioriteringar som gjorts på avgörandet av äldre mål bedöms kunna få en positiv inverkan på resultatet framöver.

Regeringen ser det som angeläget att domstolarna kan rekrytera domare som tillhör de skickligaste och för yrket mest lämpade juristerna i landet. Under 2011 inrättade regeringen en ny myndighet, Domarnämnden, som bland annat ska bedriva ett aktivt och långsiktigt arbete för att tillgodose rekryteringsbehovet av ordinarie domare. Domstolsverket bedriver ett aktivt arbete med att förbättra förutsättningarna för rekrytering av ordinarie domare. Det arbetet måste fortsätta.

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av brottmålsprocessen i syfte att överväga åtgärder för att skapa ett mer ändamålsenligt brottmålsförfarande (dir. 2010:78). Utredaren ska bland annat överväga åtgärder för att tydliggöra och utveckla ansvarsfördelningen mellan åklagare och domstol, skapa mer flexibla regler och alternativa former för handläggning och avgörande av mål i domstol samt minimera risken för inställda huvudförhandlingar. Uppdraget ska redovisas senast den 28 mars 2013.

För att modernisera och effektivisera förvaltningsprocessen behöver ändringar i rättegångsreglerna för de allmänna förvaltningsdomstolarna göras. I departementspromemorian En mer ändamålsenlig förvaltningsprocess (Ds 2010:17) föreslår regeringen att ytterligare måltyper ska flyttas ned från kammarrätt till förvaltningsrätt. Vidare föreslås bland annat att vissa formkrav tas bort och att tiden för överklagande av domstolsavgöranden i bland annat socialförsäkringsmål förkortas till tre veckor i enlighet med vad som i övrigt gäller inom förvaltningsprocessen. Regeringen avser att lämna en proposition till Riksdagen under hösten.

Regeringen avser vidare att tillsätta en utredning med uppdrag att överväga vilka ytterligare åtgärder som behöver genomföras för att göra förvaltningsprocessen mer modern, effektiv och rättssäker. En stor uppgift i uppdraget kommer att vara att se över om det finns behov av att stärka rättssäkerheten såvitt avser skattemål ytterligare, framförallt genom specialisering av skattemål i domstol. Regeringen bedömer att utredningen ska kunna påbörja sitt arbete den 1 april 2013.

Frågan hur domstolsprövningen av de konkurrensrättsliga, marknadsföringsrättsliga och framför allt immaterialrättsliga målen bör utformas har varit föremål för överväganden under lång tid. Senast var det Målutredningen som i sitt betänkande förordade att prövningen av dessa mål samlas i en särskild domstol inom ramen för de allmänna domstolarna och att Patentbesvär-rätten och Marknadsdomstolen avvecklas (SOU 2010:44). Denna fråga kommer att övervägas närmare i en departementspromemoria som är planerad till hösten 2012.

Måluppfyllelsen har samtidigt underlättats till följd av bland annat reformen En modernare rättegång. Den har inneburit en modernisering av rättegångsförfarandet i allmän domstol med förändringar av det processuella regelverket, bland annat genom bättre utnyttjande av modern teknik och en mer ändamålsenlig hovrättsprocess. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att utvärdera reformen i dess helhet. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2012.

Enligt domstolarna har även det inre utvecklingsarbetet med organisations- och arbetsformer förbättrat förutsättningarna för att nå verksamhetsmålen. I syfte att tillvarata goda resultat av förändringsarbetet har regeringen gett Domstolsverket i uppdrag att dokumentera arbetet som har bedrivits i domstolarna på senare tid och skapa förutsättningar för ett regelbundet erfarenhetsutbyte mellan domstolarna i dessa frågor.

2.5.5 Verkställighet av påföljd

Målen för verksamheten är att påföljder ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt och att antalet återfall i brott ska minska.

Regeringen bedömer sammantaget att målen för 2011 delvis har uppnåtts.

Den verksamhet som ingår är verkställighet av påföljderna fängelse, skyddstillsyn och villkorlig dom med samhällstjänst samt övervakningen av de villkorligt frigivna och de som står under intensivövervakning med elektronisk kontroll samt transportverksamhet.

Kriminalvården verkar inom detta område.

Verksamhetens resultat

Verksamhetsvolym

Medelbeläggningen i anstalt var under året 4 503 vilket i princip är i nivå med föregående år.

Under 2011 hade frivården i genomsnitt 14 053 klienter vilket är en liten minskning i jämförelse med föregående år. Skillnaden förklaras främst av ett färre antal villkorligt frigivna klienter som ställs under övervakning.

Intern styrning och kontroll

Kriminalvården konstaterar i årsredovisningen att man ännu inte uppnått ett tillräckligt strukturerat, systematiskt och transparent arbets sätt för intern styrning och kontroll. Myndigheten saknar vidare en långsiktig strategisk plan kopplad till mål och mätbara resultatindikatorer.

Säkerhet

Inte heller under 2011 genomfördes någon rymning från anstalter i de högre säkerhetsklasserna. Senast en rymning skedde från en anstalt i någon av de högre säkerhetsklasserna var 2009. Rymningarna från anstalter i den lägsta säkerhetsklassen fortsatte minska under 2011.

Antalet rapporterade allvarliga incidenter i anstalt ökade under 2011 i förhållande till föregående år. Kriminalvårdens bedömning är att den främsta förklaringen till förändringen är att rapporteringsbenägenheten har ökat.

I oktober 2011 utsattes en anställd i Kriminalvården för dödligt våld från en intagen.

Flexibilitet och beredskap för variationer i klienttillströmningen

Kriminalvården har genom en indelning av landets anstalter i färre säkerhetsklasser, en översyn av lämplig beläggningsnivå på anstalt samt ett antal andra vidtagna eller planerade åtgärder skapat förutsättningar för ett mer effektivt platsutnyttjande. Genom ikraftträdandet av den nya fängelselagen den 1 april 2011 upphörde också den tidigare indelningen i öppna och slutna anstalter.

Återfallsförebyggande arbete

Genom införandet av en ny fängelselag har det tidigare kravet att Kriminalvården ska upprätta en individuellt upprättad verkställighetsplan för varje intagen lagreglerats.

Andelen klienter med verkställighetsplaner används som en indikator för att påvisa resultat för målet att minska återfall i brott. Det totala antalet verkställighetsplaner för intagna i anstalt

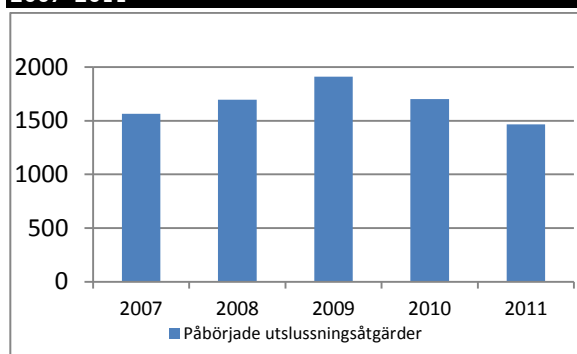
har ökat från 88 procent under 2010 till 94 procent under 2011. Av samtliga klienter i frivården som påbörjat verkställighet av skyddstillsyn eller hade övervakning efter villkorlig frigivning hade 96 procent en plan för verkställigheten. Det är en ökning med 1 procentenhet i förhållande till föregående år.

Den totala sysselsättningsgraden i anstalt låg under 2011 på samma nivå som föregående år. Även antalet fullföljda behandlingsprogram var i stort oförändrat jämfört med 2010. Antalet intagna som påbörjade respektive fullföljde någon yrkesinriktad utbildning minskade, medan antalet intagna i anstalt som påbörjade respektive fullföljde sina studier inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt svenskundervisning för invandrare (sfi) ökade även under 2011.

Antalet fullföljda behandlingsprogram i frivården ökade mellan 2009 och 2010 med 10 procent, och har mer än fördubblats mellan 2007 och 2010. Under 2011 märks en knapp nedgång bland annat till följd av att färre klienter verkställt påföljd genom intensivövervakning med elektronisk kontroll.

Det totala antalet påbörjade särskilda utslussningsåtgärder minskade för andra året i rad. Jämfört med föregående år är minskningen nästan 15 procent. Den största minskningen avsåg vårdvisiteter, det vill säga placeringar av intagna i familjehem eller hem för vård och boende, som minskade med omkring 25 procent.

Diagram 2.3 Antal påbörjade särskilda utslussningsåtgärder 2007–2011

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2009-2011.

Kriminalvården har tidigare under en rad år tillförts betydande tillskott inom ramen för en särskild narkotikasatsning för att identifiera och bekämpa narkotikamissbruket.

I Kriminalvården finns numera strukturer för narkotikabekämpning genom uppsökare på häkten, särskilda behandlingsanstalter och avdel-

ningar, utvecklade behandlingsinsatser och samverkan med olika vårdgivare samt förbättrade metoder för att förhindra missbruk. Enligt myndigheten visar också upprepade och omfattande kontroller att förekomsten av droger på anstalter och häkten är mycket låg.

Ungdomar

Antalet ungdomar som studerar under sin verkställighet i anstalt fortsätter enligt Kriminalvården att öka. Antalet ungdomar som deltagit i yrkesinriktad utbildning har ökat med över 40 procent jämfört med föregående år.

Kriminalvårdens arbete med ungdomar i anstalt sker i nära samverkan med Arbetsförmedlingen. Myndigheternas insatser består bland annat av yrkesinriktade åtgärder, förmedling av arbete eller planering av annan sysselsättning inför utslussningsåtgärd eller frigivning.

Kriminalvården har följt upp andelen ungdomar i anstalt som blivit föremål för särskilda utslussningsåtgärder. Av ungdomar som var intagna i anstalt med en strafftid om två år eller mer fick 58 procent en utslussningsåtgärd vilket är en procentenhet mer jämfört med motsvarande grupp vuxna intagna. Av ungdomar som hade strafftider mellan sex månader och två år fick 15 procent en utslussningsåtgärd vilket är klart lägre än övriga intagna med motsvarande strafftider där 27 procent fick en utslussningsåtgärd.

Resursförbrukning

Tabell 2.13 Kostnadsutvecklingen 2009–2011

Miljoner kronor

	2009	2010	2011
Verksamhetens kostnader	5 521	5 775	5 919
Transfereringar	11	10	10
Summa kostnader	5 532	5 785	5 929

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2009–2011.

Verksamhetsområdet omfattar verksamhet inom frivården, anstalter samt Kriminalvårdens transportverksamhet för såväl nationella som internationella transporter, inklusive den transportverksamhet som finansieras under utgiftsområde 8 Migration. Häktesverksamheten ingår som en del i verksamhetsområdet Utredning och lagföring.

Mellan åren 2009 och 2011 ökade kostnaderna för verksamhetsområdet i löpande priser med sju procent, och uppgick 2011 till 5,9 miljarder kronor. Merparten av ökningen är hänförlig till

anstaltsverksamhetens lokalkostnader, som under perioden ökade med cirka 25 procent. Ökningen är även hänförlig till transportverksamheten inom utgiftsområde 8, vars kostnader ökade med 17 procent under perioden, som en följd av att antalet transporterade personer ökat med cirka 24 procent.

Analys och slutsatser

Regeringens förväntningar på myndighetens resultat är höga. De områden regeringen pekat ut som prioriterade inom Kriminalvårdens verksamhet är av särskild betydelse i detta avseende.

Satsningar på innehållet i verkställigheten har i likhet med föregående år gett resultat i form av fler fullföljda kurser och utfärdade betyg i klientutbildningen samt ett mer än fördubblat deltagande i behandlingsprogram sedan 2007. Säkerhetsarbetet har bland annat resulterat i att det inte skett några rymningar från anstalter i de högre säkerhetsklasserna samt att antalet rymningar från den lägsta säkerhetsklassen fortsatte att minska för sjunde året i följd.

Sysselsättningsgraden i anstalt låg dock även 2011 under myndighetens egen målsättning.

Även antalet intagna som påbörjade utslussningsåtgärder minskade under 2011.

Intern styrning och kontroll

Kriminalvården har under 2011 inlett ett omfattande arbete med att identifiera risker och skapa förutsättningar och en långsiktig plan för en god intern styrning och kontroll. Myndighetens strategiska styrning behöver fortsätta utvecklas och åtgärder måste vidtas för att förstärka den interna styrningen och kontrollen.

Säkerhet

Efter den mycket allvarliga händelsen då en kriminalvårdare utsattes för dödligt våld av en intagen har myndigheten sett över sina rutiner för överförande av information om bland annat säkerhetsbedömningar avseende klienter.

Regeringen ser det som angeläget att Kriminalvården tar till vara den kunskap som finns på området och utvecklar rutiner som förebygger att liknande situationer kan uppkomma. Personalens kunskap om klienterna och kontakten i den dagliga arbetssituationen är av avgörande betydelse för hur Kriminalvården ska klara sitt uppdrag. Det är av väsentlig betydelse att personalen i alla delar av verksamheten har tillräcklig

utbildning för sitt uppdrag och en trygg och säker arbetsmiljö.

Kriminella nätverk och aktiviteter inom anstalterna utgör inte bara ett hot mot enskilda individer och grupper utan kan också vara ett angrepp mot rättssystemet som helhet. En viktig del i Kriminalvårdens uppdrag är att bidra med kunskap och erfarenhet i arbetet med att säkerställa en effektiv och uthållig verksamhet för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten.

Det är tillfredsställande att Kriminalvården även under föregående år har förhindrat rymningar från anstalter i de högre säkerhetsklasserna och bidragit till att minskningen av antalet rymningar från den lägsta säkerhetsklassen fortsätter.

Det är också positivt att rapporteringsbenägenheten avseende incidenter bedöms ha ökat så att Kriminalvården har möjlighet att ge en rättvisande bild av den faktiska situationen inom myndigheten. Det är viktigt att följa utvecklingen av antalet rapporterade incidenter i syfte att vidta relevanta åtgärder.

Flexibilitet och beredskap för variationer i klienttillströmningen

Regeringen noterar att Kriminalvården har vidtagit en rad åtgärder i syfte att öka flexibiliteten och effektiviteten i användningen av anstaltsbeståndet.

Kriminalvårdens anstalts- och häktesbestånd ska utformas så att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt i fråga om säkerhet och beläggning och främjar ett effektivt samarbete med rättsväsendets övriga myndigheter. Klienttillströmningen varierar erfarenhetsmässigt över tid. Kriminalvården måste därför, inom befintlig ram, kunna hantera förändringar i klienttillströmningen både på kort och på lång sikt.

Återfallsförebyggande arbete

Enligt Brottsförebyggande rådets statistik återfaller omkring 40 procent av dem som har lagförts för brott i ny brottslighet inom tre år.

Regeringen anser att återfallen i brottslighet måste minska. Kriminalvården har tillsammans med andra delar av samhället en central roll i detta arbete.

Regeringen har genom reformer på en rad viktiga områden skapat förutsättningar för ett effektivt återfallsförebyggande arbete. Genom den nya fängelse- och häkteslagstiftning som trädde i kraft den 1 april 2011 fullföljdes de senaste årens reformarbete som syftat till att ge Kriminalvår-

den bättre förutsättningar att förebygga återfall i brott genom att anpassa innehållet i verkställigheten till den intagnes förutsättningar och behov.

Tiden i anstalt eller under övervakning ska vara inriktad på åtgärder som ökar de dömdas förutsättningar att leva ett liv utan kriminalitet och droger efter verkställigheten.

Kriminalvården måste därför säkerställa att det redan vid verkställighetens början upprättas en individuell verkställighetsplan av hög kvalitet för varje klient. Det är grundläggande för att få till stånd en välplanerad och meningsfull verkställighet samt därmed även öka förutsättningarna för frigivningsförberedelser genom till exempel utslusningsåtgärder.

För den klientgrupp som verkställer kortare fängelsestraff är det särskilt viktigt att verkställighetsplaneringen inleds skyndsamt för att möjliggöra ett återfallsförebyggande arbete i samverkan med andra aktörer. Det är mot denna bakgrund positivt att andelen intagna med verkställighetsplan ökar.

Den kritik som Riksrevisionen (RiR 2009:27, Kriminalvårdens arbete med att förebygga återfall i brott) framfört mot Kriminalvårdens återfallsförebyggande arbete omfattar emellertid även brister i kvalitet, dokumentation och uppföljning av verkställighetsplanerna. Det är därför angeläget att Kriminalvården fortsätter arbetet med att följa upp och åtgärda de identifierade bristerna.

Regeringen anser att det är angeläget att kvalificerade metoder används för att mäta resultatet av de insatser som genomförs. Goda och effektiva arbets- och behandlingsmetoder måste få spridning i organisationen. Genom regeringens uppdrag till Kriminalvården att analysera hur befintlig kunskap av betydelse för det återfallsförebyggande arbetet omsätts i myndighetens konkreta verksamhetsutveckling ges förutsättningar för att integrera sådan kunskap i myndighetens ordinarie styrning och ledning.

Tidigare års resultat visar att regeringens satsning på verksamheter inom kriminalvården riktade till våldsamma män, inom ramen för handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor m.m., haft en tydlig påverkan på insatser som riktas mot denna grupp. Effekterna av dessa insatser består fortfarande.

Kriminalvården har redovisat ett utökat deltagande i behandlingsprogram generellt. Verksamhet i anstalt innefattar förutom behandlings-

program dock även arbete, utbildning och annan strukturerad sysselsättning. Regeringen vill understryka vikten av sysselsättning under verkställigheten. En ordnad sysselsättning under verkställigheten är väsentlig i arbetet med att återanpassa och slussa ut de intagna till ett liv i frihet. Arbetslinjen ska omfatta alla intagna såväl under tiden i anstalt som efter frigivningen.

Kriminalvården måste därför öka ansträngningarna för att höja deltagandet även i arbetsdrift, studier och övrig sysselsättning. Det är i detta sammanhang angeläget att Kriminalvården med Arbetsförmedlingen och andra aktörer på arbetsmarknaden genom fortsatt utvecklad samverkan vidtar åtgärder för att skapa arbete och meningsfull sysselsättning under verkställigheten.

Det är i det sammanhanget också viktigt att särskilt uppmärksamma intagna kvinnors möjligheter till arbete under och efter verkställigheten. Regeringen har mot den bakgrunden gett Kriminalvården och Arbetsförmedlingen i uppdrag att vidta åtgärder för att främja dömda kvinnors förutsättningar på arbetsmarknaden.

En stor del av dem som tas in i anstalt eller påbörjar verkställighet av frivårdspåföljd är narkotikamissbrukare. Att missbruket fortsätter att minska är en framgång för myndighetens förebyggande arbete. Det är dock angeläget att Kriminalvården fortsätter arbetet med att förhindra förekomsten av narkotika i anstalt och att bekämpa narkotikamissbruket.

Kriminalvården har endast under en begränsad tid möjlighet att initiera insatser som är anpassade till klienternas behov. Ansvaret för det återfallsförebyggande arbetet kan därför inte ensidigt vara Kriminalvårdens.

Regeringen anser därför att det är angeläget att samverkan mellan kriminalvård, socialtjänst och psykiatri utvecklas och stärks för att nå resultat i kampen mot missbruket. Det räcker inte med ambitiösa behandlingsinsatser och verkningfulla kontrollåtgärder.

Regeringen vill understryka betydelsen av att Kriminalvården fortlöpande vidtar åtgärder för att öka andelen intagna som blir föremål för frigivningsförberedelser. Det är inte tillfredställande att användningen av utslussningsåtgärder minskar från år till år. Det måste finnas en realistisk plan för utslussningen i samhället. Kommuner, landsting, arbetsförmedling med flera måste i samverkan med Kriminalvården ansvara för att insatser initieras och fullföljs under

och efter verkställigheten. I detta sammanhang bör ett ökat inslag av privata vårdgivare övervägas.

Samverkan mellan Kriminalvården och andra myndigheter, organisationer i den ideella sektorn, näringsliv och andra aktörer i det omgivande samhället såväl regionalt som kommunalt är en förutsättning för ett framgångsrikt återfallsförebyggande arbete.

Ungdomar

Varje år kommer ett antal unga personer för första gången i kontakt med Kriminalvården. Det är av avgörande betydelse att verksamheten kan tillgodose de krav på innehåll i verksamheten och samverkan med relevanta samarbetspartners som kan vara aktuella för att bedriva ett återfallsförebyggande arbete med gott resultat för denna grupp.

Det är tillfredställande att Kriminalvården har vidtagit ett flertal åtgärder inom ramen för den särskilda satsningen på ungdomar. Det är dock angeläget att myndigheten ökar ansträngningarna för att säkerställa att fler unga blir föremål för utslussningsåtgärder. Det är i detta sammanhang av grundläggande betydelse att unga dömda snabbt får en plan för sin verkställighet.

2.5.6 Stöd till brottsoffer

Målen för verksamheten är att skadeverkningarna av brott ska minska samt att den bedrivs på ett effektivt och rättssäkert sätt med hög kvalitet. Brottsoffermyndigheten verkar inom detta område. Sammantaget bedömer regeringen att Brottsoffermyndigheten har genomfört sitt uppdrag väl och att målen för verksamheten har uppnåtts.

Brottsoffermyndighetens uppgift är att främja brottsoffers rättigheter, behov och intressen samt vara ett informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor. I den övergripande rollen att uppmärksamma och synliggöra brottsofferfrågor innefattas även att initiera samverkan kring och sprida information om dessa frågor. Ärenden avseende brottsskadeersättning handläggs vid Brottsoffermyndigheten. Myndigheten utövar även regress mot dömda gärningsmän, det vill säga har krav på dem om återbetalning av brottsskadeersättning som har betalats ut. Brottsoffermyndigheten administrerar även Brottsofferfonden. Fondens medel ska

användas för verksamhet som gagnar brottsoffer. Målsättningen är att få mer kunskap om brottsofferfrågor så att bland annat stödet till dem som har utsatts för ett brott kan förbättras.

Att brottsoffer nås av informationen om rätten till brottsskadeersättning förutsätter ett nära samarbete med polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och de enskilda domstolarna. Det gäller även information om möjligheten till vittnesstöd till målsägande och vittnen i samband med kallelser inför förhandling i domstol. Det är även viktigt att polismyndigheterna i samband med anmälan om brott informerar brottsoffer om möjligheterna att få brottsskadeersättning, stöd och hjälp. Samverkan behöver även ske med myndigheter utanför rättsväsendet, till exempel Kronofogdemyndigheten, liksom med ideella brottsofferstödande organisationer.

Verksamhetens resultat

Indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen är antalet brottsskadeansökningar som inkommer till och avgörs av Brottsoffermyndigheten, den genomsnittliga handläggningstiden av ett brottsskadeärende, andelen bifall i förhållande till antalet avgjorda omprövningar av brottsskadeärenden, inkomna medel av regressverksamheten, antalet aktiva regressärenden vid årets slut, hur Brottsofferfondens medel har använts, hur Brottsoffermyndigheten har verkat för att öka kunskapen om brottsoffer i berörda delar av samhället samt bidragit till att förbättra förutsättningarna för samverkan i brottsofferfrågor mellan olika samhällsaktörer.

Antalet inkomna brottsskadeärenden ligger på en stabil nivå, omkring 10 700 ärenden 2011. Brottsoffermyndigheten avgjorde under året drygt 10 500 ärenden. Handläggningstiden för brottsskadeärenden förkortades ytterligare och under 2011 var den i genomsnitt 41 dagar. Vad gäller de omprövningar som myndigheten gör sker ingen ändring av besluten i knappt 90 procent av fallen. I de ärenden en ändring görs beror det i cirka en tredjedel av dessa fall på att den tidigare bedömningen har varit felaktig. Detta visar att myndigheten håller en hög kvalitet på ärendehandläggningen. Antalet aktiva regressärenden fortsätter att öka.

Brottsofferfondens medel har använts för verksamhet som gagnar brottsoffer. Myndighet-

en lämnar information till brottsoffer på upp till 14 olika språk och sprider kunskap om brottsoffers situation i samhället. Brottsoffermyndighetens webbplats och den webbaserade Rättegångsskolan hade sammanlagt över 230 000 unika besök 2011. Under 2011 har bland annat information på lättläst svenska lagts till på hemsidan. Sammanlagt nåddes cirka 6 000 personer av myndighetens utbildningar. De utbildningar myndigheten ansvarar för är efterfrågade och håller, enligt myndighetens egna utvärderingar, generellt hög kvalitet.

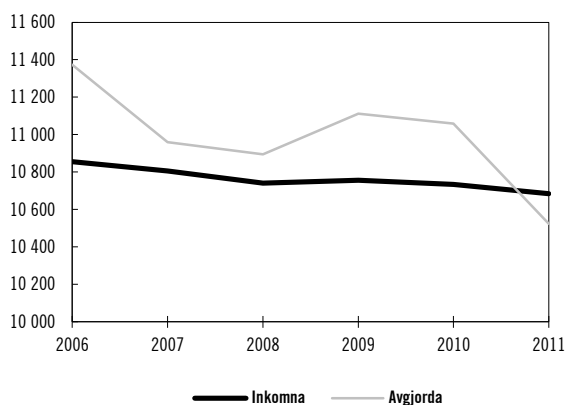
Under 2011 har Brottsoffermyndigheten utvecklat arbetet med samverkan inom ramen för samverkansgruppen för brottsofferfrågor genom att ytterligare aktörer har bjudits in. Myndigheten har under verksamhetsåret varit representerad i ett flertal referens- och arbetsgrupper samt varit samrådspart till andra myndigheter i olika projekt och uppdrag avseende brottsofferfrågor.

Brottskadeärenden

Antalet inkomna ansökningar om brottsskadeersättning var under 2011 i princip detsamma som för 2010. Antalet avgjorda ärenden minskade med 4,8 procent. Under 2011 utbetalades knappt 100 miljoner kronor i brottsskadeersättning, vilket är en minskning i förhållande till föregående år. Framst beror det på att antalet avgjorda ärenden har minskat. Ärenden med skador och kränkningar av så allvarligt slag att de har berättigat till riktigt höga ersättningar har heller inte varit lika frekventa som under tidigare år. Andelen sökande som har fått del av ersättningen från annat håll, främst från försäkringsbolag, har också ökat.

Omloppstiden för ett ärende att registreras, beredas, avgöras och expedieras var under året i genomsnitt 41 dagar, vilket innebär en förkortad handläggningstid om ytterligare cirka en vecka jämfört med föregående år. Ärendebalansen har under verksamhetsåret ökat något till knappt 1 100 ärenden.

Diagram 2.4 Inkomna och avgjorda ärenden

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning 2011.

Under 2011 inkom 237 ansökningar om brottsskadeersättning avseende barn som har bevittnat brott. Antalet sådana ansökningar ökade marginellt under 2011 jämfört med föregående år. Antalet bifallna ansökning ökade dock med drygt 37 procent. Totalt betalades knappt 1,4 miljoner kronor ut till sökande i denna ärendekategori.

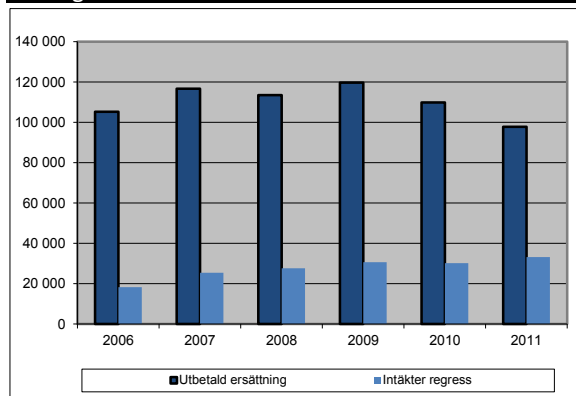
Tabell 2.14 Utbetalad brottsskadeersättning fördelat på brottstyper

Brottstyp	Antal inkomna ärenden	Utbetalad ersättning tkr
Våldtäkt inkl. grov våldtäkt	185	7 900
Våldtäkt inkl. grov våldtäkt mot barn	63	7 235
Misshandel inkl. försök till mord/dråp riktat mot vuxen	2 761	24 204
Misshandel inkl. försök till mord/dråp riktat mot barn	599	4 313
Våld i nära relationer mot kvinna inkl. grov kvinnofridskränkning	714	13 081
Rån	1 351	12 557
Olaga hot	867	4 804
Övergrepp i rättsak	63	327
Utpressning	90	788
Överträdelse av besöksförbud	20	209
Människohandel	2	-
Barn som har bevittnat brott	237	1 395

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning 2011.

Intäkterna från regressverksamheten uppgick till drygt 33 miljoner kronor, en ökning med knappt 10 procent. Vid utgången av 2011 fanns 31 000 aktiva regressärenden. Av de betalningsskyldiga var nästan 94 procent män.

Diagram 2.5 Utbetalad brottsskadeersättning och intäkter från regress

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning 2011.

Brottsofferfonden

Under 2011 uppgick Brottsofferfondens intäkter till knappt 35 miljoner kronor, vilket var en minskning med drygt 3 procent jämfört med föregående år. Drygt 31 miljoner kronor fördelades under året från fonden till olika brottsofferinriktade projekt och verksamheter. Omkring två tredjedelar av dessa medel beviljades till ideella organisationer i form av verksamhetsstöd, till exempel vittnesstödsverksamhet och för utbildnings-, informations- och utvecklingsprojekt. Merparten av bidragen till de ideella organisationerna avsåg stöd till brottsofferjourer. Vidare beviljades knappt en tredjedel av fondens medel till viktimologiska forskningsprojekt inom olika ämnen och inriktningar. I övrigt beviljades 3 procent av medlen till projekt som genomförs i offentlig regi och 1 procent av medlen till projekt i privat regi.

I regleringsbrevet för 2011 hade Brottsoffermyndigheten ett återrapporteringskrav att redovisa hur myndigheten fortsättningsvis avser att sammanställa och offentliggöra resultat av forskning och utvecklingsverksamhet som finansieras med medel från Brottsofferfonden. Myndigheten fick även i uppdrag att sammanställa och offentliggöra resultat av forskning och utvecklingsverksamhet som har finansierats med medel från Brottsofferfonden. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2012. Myndigheten kommer med anledning av återrapporteringskravet och uppdraget att utveckla en projektkatalog. Den ska finnas på myndighetens webbplats och innehålla uppgifter om de projekt som har finansierats av fonden och de resultat som har uppnåtts i dessa.

Inför höstens fördelning av medel från Brottsofferfonden infördes möjligheten att an-

söka via en webbaserad blankett. Det elektroniska förfarandet kommer att underlätta för både sökande och myndigheten i det administrativa arbetet.

Kunskapscentrum

Brottsoffermyndigheten tillhandahåller ett lättförståeligt tryckt informationsmaterial på många språk. Materialet sprids genom samarbete med rättsväsendets myndigheter, socialtjänsten samt hälso- och sjukvården liksom ideella organisationer. Under verksamhetsåret har myndigheten fortsatt arbetet med att förbättra det tryckta informationsmaterialet.

Brottsoffermyndigheten har arrangerat flera större utbildningstillfällen under verksamhetsåret, till exempel i samband med den internationella brottsofferdagen i februari. Myndigheten deltar även i grund- och vidareutbildning för bland annat personal inom rättsväsendet. Målgruppen vid större utbildningstillfällen är oftast yrkesverksamma inom rättsväsendet, socialtjänsten och ideella organisationer.

Myndigheten deltar i visst internationellt arbete. I detta arbete finns möjlighet att påverka den internationella utvecklingen på brottsofferområdet och att inhämta kunskaper från andra länder. Det internationella arbetet bedrivs under året till övervägande del genom partnerskap i tre pågående EU-projekt. I övrigt har myndigheten deltagit i internationella konferenser och expertmöten.

Resursförbrukning

Tabell 2.15 Kostnadsutvecklingen 2008–2010

Milljoner kronor

	2009	2010	2011
Verksamhetens kostnader	44,5	41,1	38,3
Transfereringar	146,2	133,2	105,1
Summa kostnader	190,7	174,3	143,4

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning 2009-2011.

Verksamhetsområdet omfattar både Brottsoffermyndighetens verksamhet och de transfereringar som utgörs av kostnader för brottsskadeersättning under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott*. Även Brottsofferfonden ingår i verksamhetsområdet. Brottsofferfondens medel är dock inte uppförda på statens budget utan finansieras huvudsakligen av lagöverträdare, som betalar en särskild avgift till fonden.

Mellan 2009 och 2011 har kostnaderna, inklusive transfereringar för verksamheten, i löpande priser minskat med cirka 25 procent och uppgick 2011 till drygt 143 miljoner kronor.

Analys och slutsatser

Myndigheten bedriver inom samtliga tre verksamhetsgrenar ändamålsenlig verksamhet med goda resultat.

Handläggningen av brottsskadeärenden sker på ett effektivt och rättssäkert sätt med hög kvalitet. Den genomsnittliga handläggningstiden är kort och jämfört med föregående år förkortades den ytterligare under 2011. Ärendebalansen är, trots ökningen under 2011, förhållandevis låg.

Att utöva regress från den dömda gärningsmannen är betydelsefullt sett ur ett ekonomiskt perspektiv, men även av rättviseskäl för brottsoffret och som en signal och reaktion från samhället. Regressintäkterna har ökat och verksamheten finansierade under 2011 cirka en tredjedel av den utbetalade brottsskadeersättningen. Antalet aktiva regressärenden fortsätter att öka. Regressverksamheten bedrivs på ett effektivt och rättssäkert sätt. Målen för verksamheten brottsskadeärenden har uppnåtts.

Brottsofferfonden har stor betydelse för finansiering av viktologisk forskning och ideella organisationers brottsofferarbete. Bidragen från Brottsofferfonden når med en god spridning över landet många olika forskningsprojekt, organisationer och verksamheter, som uppmärksammar och främjar brottsoffer. Fondens medel har använts för verksamhet som gagnar brottsoffer och målen för Brottsofferfonden har uppnåtts. Framtagandet av projektkatalogen ökar förutsättningarna att sprida forskningens resultat.

Det är viktigt att brottsoffer får information om sina rättigheter och möjligheter till stöd och hjälp. Brottsoffermyndigheten lämnar via hemsidan och tryckt informationsmaterial information på många språk och sprider kunskap om brottsoffrets situation i samhället. Myndigheten har under 2011 arrangerat flera välbesökta utbildningstillfällen om brottsofferfrågor, såväl större som mindre utbildningar. De utbildningar myndigheten ansvarar för håller generellt hög kvalitet. Målen för kunskapscentrums verksamhet har uppnåtts.

Inom verksamhetsgrenarna Brotts-skadeersättning och Brottsofferfonden ligger de framtida utmaningarna främst i att förvalta och bibehålla den verksamhet som bedrivs i dagsläget.

2.5.7 Kompetensförsörjningen inom rättsväsendet

Rättsväsendets anställda har ökat med 400 personer 2011 jämfört med 2010 och uppgår till 47 700.

Tabell 2.16 Antal anställda 2009–2011 fördelat på kvinnor, män och samtliga (jämnt hundratal)

År	Kvinnor	Andel kvinnor	Män	Andel män	Samtliga
2009	21 000	46 %	25 000	54 %	46 000
2010	21 800	46 %	25 500	54 %	47 300
2011	22 200	47 %	25 500	53 %	47 700

Källa: Årsredovisning för 2011 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket. Polisen avser polisorganisationen.

Rättsväsendets myndigheter arbetar fortlöpande med kompetensutvecklingsfrågor och har bedrivit ett aktivt arbete inom flera utvecklingsområden. För att systematisera och leda det strategiska förändringsarbetet har, som exempel på åtgärd, kompetensutvecklingsråd inrättats. Metoder för planering och analys har också tagits fram. Omfattande utbildningsinsatser har genomförts för att behålla och öka kompetensen hos de anställda, exempelvis via kompetensportal på intranätet. Inom ramen för genomförandet av regeringens funktionshinderspolitik har myndigheterna påbörjat ett arbete med att stärka kompetensen gällande förutsättningar och behov hos personer med funktionsnedsättning. Myndigheterna har också genomfört chefsutvecklings- och chefsförsörjningsprogram för att stärka ledarskapet och skapa bättre förutsättningar att bedriva effektiv verksamhet.

Rättsväsendet har under året löpande bidragit med ett stort antal experter till internationella krishanteringsinsatser varifrån värdefulla erfarenheter och kunskap kunnat tas tillvara.

Andelen kvinnor på ledande befattningar har ökat med 0,5 procentenheter 2011 jämfört med 2010.

Tabell 2.17 Andel kvinnor och män på ledande befattningar 2009–2011

År	Andel kvinnor	Andel män
2009	28,5 %	71,5 %
2010	28,8 %	71,2 %
2011	29,3 %	70,6 %

Källa: Arbetsgivarverkets statistik samt årsredovisningen för 2011 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket. Polisen avser polisorganisationen.

Ett långsiktigt arbete har bedrivits för att främja jämställdhet, mångfald och likabehandling och för att motverka diskriminering. För att tydliggöra frågornas betydelse för den dagliga verksamheten ingår mångfaldsfrågor i vid bemärkelse i chefsutbildningar. Andelen anställda med utländsk bakgrund har ökat med 0,1 procentenhet 2011 jämfört med 2010.

Tabell 2.18 Andel anställda med utländsk bakgrund* 2009–2011

År	Andel
2009	8,8 %
2010	8,9 %
2011	9,0 %

Källa: Årsredovisningen för 2011 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården. Polisen avser polisorganisationen.

*Med utländsk bakgrund avses utrikesfödda samt inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar.

Arbetsmiljöarbetet har bedrivits systematiskt i syfte att bibehålla en god arbetsmiljö och medverka till en god hälsa bland de anställda. Säkerhetsfrågorna har hanterats med fortsatt hög prioritet. Sjukfrånvaron har minskat med 0,1 procentenhet 2011 jämfört med 2010.

Tabell 2.19 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid 2009–2011 fördelat på kvinnor, män och samtliga

År	Kvinnor	Män	Samtliga
2009 *	5,1 %	2,9 %	3,9 %
2010	4,7 %	2,7 %	3,5 %
2011	4,5 %	2,5 %	3,4 %

Källa: Statskontoret. I tabellen ingår Polisen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket. Polisen avser polisorganisationen. Statistiken baseras på myndigheternas årsarbetskrafter när det gäller totalberäkning och medelantal anställda när det gäller kvinnor och män.

* Statskontoret har justerat siffrorna för 2009.

Analys och slutsatser

Rättsväsendets myndigheter ska vara attraktiva och effektiva arbetsplatser och uppvisa goda resultat. De ska ha förmåga att utveckla ledarskapet och tillgodose chefsförsörjningen såväl som

att rekrytera och behålla skickliga medarbetare och utveckla deras kompetens. Myndigheternas arbete med olika kompetenshöjande åtgärder för de anställda är därför positivt. Det skapar förutsättningar för goda ledare och kompetenta medarbetare vilket är en nödvändighet för att utveckla verksamheter på kort och lång sikt. Det är viktigt att chefer och ledare tar tillvara alla de goda krafter som finns. Det är också viktigt att de som arbetar inom rättsväsendet vågar ta till sig erfarenheter och influenser utifrån, har öppna sinnen för att använda ny kunskap baserad på forskning och beprövade metoder, har förmåga till förändring och vilja och kunskap att använda alla de verktyg som finns. Viktig erfarenhet och kunskap kan också tas tillvara genom samarbete mellan rättsväsendets myndigheter och genom samverkan med andra aktörer.

Rättsväsendets verksamheter bygger i flera avseenden på internationellt samarbete och internationella erfarenheter är därmed av stort värde.

En sammansättning av kvinnor och män med olika etnisk bakgrund och erfarenheter skapar goda förutsättningar för en effektiv verksamhet och öppenhet för olika idéer och lösningar. Utvecklingen går i rätt riktning när det gäller andelen anställda med utländsk bakgrund liksom andelen kvinnor på ledande befattningar.

Regeringen vill dock betona vikten av att myndigheternas arbete för att främja jämställdhet och mångfald samt för att motverka diskriminering fortgår. Synen på myndigheterna som jämställda och attraktiva arbetsgivare är beroende av att detta arbete fortsätter. Ett korrekt bemötande utifrån olika yrkesroller bidrar också till att de anställda representerar myndigheterna på ett förtroendeingivande sätt.

Rättsväsendets myndigheter ska säkerställa en god arbetsmiljö, skydd mot hot och våld samt goda möjligheter att kombinera arbete, familj och fritid. Myndigheterna utvecklar och driver säkerhetsfrågorna med hög prioritet, vilket är tillfredsställande. Det gäller också de olika arbetsmiljöinsatser som genomförs för att öka hälsan bland de anställda.

Regeringens sammantagna bedömning är att myndigheternas kompetensförsörjningsarbete är bra. Kompetensförsörjningsprocessen måste dock fortsätta utvecklas för att löpande anpassas till de utmaningar rättsväsendets myndigheter ställs inför och för att säkerställa effektiva och väl fungerande verksamheter, inte minst genom att se till att det finns god tillgång till chefer på strategisk nivå.

2.6 Budgetförslag

Tabell 2.20 Utgiftsutveckling 2002–2012
Miljoner kronor

	Utfall 2002	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Utfall 2006	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Prognos 2012
1:1 Polisorganisationen	13 006	13 691	14 195	14 629	15 431	16 532	17 780	17 967	18 883	19 704	19 958
1:2 Säkerhetspolisen	534	576	594	637	725	788	870	899	940	985	988
1:3 Åklagarmyndigheten	767	780	812	830	889	966	977	1 053	1 168	1 168	1 225
1:4 Ekobrottsmyndigheten	303	319	342	337	349	374	370	390	425	423	439
1:5 Sveriges Domstolar	3 730	3 862	3 862	3 856	3 890	4 108	4 259	4 418	4 572	4 816	4 879
1:6 Kriminalvården	4 448	4 939	5 072	5 218	5 447	5 928	6 329	6 782	7 164	7 503	7 490
1:7 Brottsförebyggande rådet	51	53	64	58	65	63	56	61	63	67	69
1:8 Rättsmedicinalverket	209	215	217	221	229	247	261	273	297	312	327
1:9 Gentekniknämnden	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4
1:10 Brottsoffermyndigheten	23	23	22	26	27	30	30	30	31	33	33
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	78	76	84	74	87	91	86	89	80	65	59
1:12 Rättsliga biträden m.m.	862	934	1 005	1 094	1 326	1 455	1 607	1 621	1 804	2 002	2 297
1:13 Kostnader för vissa skaderegler- ingar m.m.	22	29	22	31	28	32	44	34	35	40	40
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	8	8	8	4	3	3	3	4	4	15	15
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyg- gande arbete	8	6	10	6	6	7	6	7	7	7	21
1:16 Säkerhets- och integritets- skyddsnämnden	-	-	-	-	-	-	10	10	10	13	17
1:17 Domarnämnden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7

1:1 Polisorganisationen

Tabell 2.21 Anslagsutveckling 1:1 Polisorganisationen
Tusental kronor

	Utfall	Anslags- sparande	Utfall
2011	19 704 370		428 193
2012	Anslag 20 061 287 ¹	Utgifts- prognos	19 958 368
2013	Förslag 20 535 653		
2014	Beräknat 20 855 451 ²		
2015	Beräknat 21 284 332 ³		
2016	Beräknat 21 814 907 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 20 391 045 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 20 430 618 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 20 487 982 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för att finansiera polismyndigheternas, Statens kriminaltekniska laboratoriums och Rikspolisstyrelsens verksamhet. Anslaget används också för att samordna och utveckla rättsväsendets informationsförsörjning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.22 Offentligrättslig verksamhet
Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	55 741	656 233	668 901	-12 668
Prognos 2012	59 000	666 000	626 000	40 000
Budget 2013	59 000	666 000	626 000	40 000

De offentligrättsliga avgifter som inte får disponeras är avgifter från tillståndsgivningen samt Riksbankens penningtransporter.

Polisorganisationen disponerar avgifter från stämmingsmannadelgivning, passhantering och nationella id-kort.

Tabell 2.23 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2011	25 332	31 298	-5 966
(varav tjänsteexport)	(13 355)	(13 355)	
Prognos 2012	25 000	40 000	-15 000
(varav tjänsteexport)	(14 600)	(14 600)	
Budget 2013	25 000	40 000	-15 000
(varav tjänsteexport)	(14 600)	(14 600)	

Den uppdragsverksamhet som ovanstående intäkter avser är, förutom tjänsteexport, prover som utförs av Statens kriminaltekniska laboratorium, utbildning av ordningsvakter samt kontroll av väktarhundar.

Regeringens överväganden

Regeringen ser det som angeläget att Polisen fortsätter arbetet med att vidareutveckla verksamheten och förbättra verksamhetsresultaten. Regeringen föreslår i denna proposition att Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna ska ombildas till en myndighet. Stora omorganisationer medför både omställningskostnader och kostnader för själva genomförandet. I regeringens förslag avseende tillskott till Polisen har detta beaktats. Därutöver ser regeringen ett behov av ökade insatser i rättsväsendet bland annat när det gäller att vidta tidiga och tydliga insatser mot ungas brottslighet samt åtgärder för en ökad effektivitet (se avsnitt 2.4.2). För att Polisen ska kunna bidra till denna utveckling ökas anslaget med 360 000 000 kronor från och med 2013. Anslaget beräknas öka med ytterligare 10 000 000 kronor från och med 2014, 40 000 000 kronor från och med 2015 och 50 000 000 kronor från och med 2016.

Regeringen fortsätter satsningen på att samordna och utveckla rättsväsendets informationsförsörjning. För detta ändamål ökas anslaget 2013 med 90 000 000 kronor.

Polisorganisationens anslag minskas med 33 000 000 kronor från och med 2013 och med ytterligare 33 000 000 kronor från och med 2014 för att finansiera motsvarande ökning av anslaget 1:4 *Ekobrottsmyndigheten*.

Vidare minskas anslaget 2013 till och med 2015 med 10 000 000 kronor för att finansiera verksamhet under anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen*.

Antalet studerande som antas till polisutbildningen har ökat. Ett ökat antal polisstuderande medför ökade utgifter på anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* och anslaget 1:3 *Studiemedelsröntor m.m.* under utgiftsområde 15 Studiestöd. För att finansiera de ökade utgifterna avseende studiestöd minskas anslaget 2013 med 8 830 000 kronor och 2014 med 5 400 000 kronor. Från och med 2015 minskas anslaget med 4 270 000 kronor.

Regeringen avser att under hösten lägga fram förslag om att flytta Centralmyndighetens delgivningsärenden från Regeringskansliet till Länsstyrelsen i Stockholms län. För att finansiera flytten minskas anslaget med 500 000 kronor från och med 2013 och med ytterligare 300 000 kronor från och med 2014.

För att finansiera en ökning av Polisens administrativa kostnader i samband med införandet av EU:s direktiv om sanktioner mot arbetsgivare ökas polisorganisationens anslag med 450 000 kronor från och med 2013. Motsvarande minskning görs av anslaget 1:1 *Migrationsverket* under utgiftsområde 8 Migration.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 20 535 653 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Polisorganisationen* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 20 855 451 000 kronor, 21 284 332 000 kronor respektive 21 814 907 000 kronor.

Tabell 2.24 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:1 Polisorganisationen

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	20 066 787	20 066 787	20 066 787	20 066 787
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	91 878	550 993	934 227	1 397 473
Beslut	384 763	306 652	353 582	422 460
Överföring till/från andra anslag	-33 500	-67 563	-68 819	-70 337
Övrigt	25 725	-1 418	-1 444	-1 476
Förslag/beräknat anslag	20 535 653	20 855 451	21 284 332	21 814 907

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

Polisen ombildas till en sammanhållen myndighet

Regeringens förslag: Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna ombildas till en myndighet den 1 januari 2015.

Ärendet och dess beredning: De senaste decennierna har det skett stora förändringar i omvärlden som ändrat förutsättningarna för att bedriva polisverksamhet. De myndigheter som tidigare var myndighetskoncerner har under senare år ombildats till så kallade enmyndigheter för att skapa bättre förutsättningar för bland annat tydligare ledning och styrning och effektivare resursutnyttjande. Polisens organisation har dock i allt väsentligt varit densamma sedan 1990-talet.

En parlamentarisk kommitté fick därför den 8 juli 2010 i uppdrag att analysera i vilken utsträckning Polisens nuvarande organisation utgör ett hinder för de krav regeringen ställer på högre kvalitet, ökad kostnadseffektivitet, ökad flexibilitet och väsentligt förbättrade verksamhetsresultat. I uppdraget ingick också att, om hinder konstateras, lämna förslag till ny organisation. Kommittén redovisade sitt uppdrag den 30 mars 2012 i betänkandet En sammanhållen svensk polis (SOU 2012:13).

Regeringen har genom tilläggsdirektiv uppdragit åt kommittén att utreda behovet av ett fristående organ som ska granska såväl Polisens som Kriminalvårdens verksamhet. Kommittén ska också analysera konsekvenserna av en eventuell ombildning av Säkerhetspolisen till en fristående myndighet. Den del som avser Säkerhetspolisen ska redovisas den 30 november 2012, medan frågan om ett fristående granskningsorgan ska redovisas senast den 1 juli 2013.

Förslagen i betänkandet: Kommittén föreslår att Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna samt Statens kriminaltekniska laboratorium ombildas till en myndighet som ska benämnas Polismyndigheten. Den nya organisationen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. Kommittén lämnar också förslag om bland annat den organisatoriska ramen, utnämning av vissa chefsbefattningar och förslag till förordning med instruktion för den nya myndigheten. Kommittén anger vidare vissa utgångspunkter för hur ombildningen bör genomföras, bland annat för att få en så smidig övergång som möjligt.

Remissinstanserna: Kommitténs övergripande förslag att ombilda Polisen till en sammanhållen myndighet har fått ett positivt re-

missutfall. Endast fyra remissinstanser - Ekonomistyrningsverket, Uppsala universitet, Umeå universitet och Föreningen Svenskt Näringsliv - har avvisat eller ställt sig tveksamma till förslaget. Dessa framhåller att utredningens förslag inte skulle lösa de problem som idag finns inom Polisen och att utredningen inte tillräckligt analyserat sina förslag eller alternativa vägar för att uppnå regeringens krav på bland annat förbättrade resultat. Dessutom framhålls risken för en initialt sjunkande produktivitet, som är vanlig vid liknande stora omorganisationer, och därefter en stabilisering av produktiviteten på samma nivå som tidigare. Även många remissinstanser som är positiva till förslaget pekar på risken för temporärt produktivetsbortfall.

När det gäller Statens kriminaltekniska laboratorium har flertalet remissinstanser inte närmare berört dess roll i organisationen. Av de åtta remissinstanser som har diskuterat frågan närmare är fyra kritiska till utredningens förslag att Statens kriminaltekniska laboratorium ska ingå i den nya myndigheten och inte vara en fristående myndighet. De argument som lyfts fram handlar främst om tilltron till Statens kriminaltekniska laboratorium som en oberoende expertmyndighet.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen delar utredningens och majoriteten av remissinstansernas uppfattning att Polisens nuvarande organisation är ett hinder för en effektivare polisverksamhet. Nackdelarna med den nuvarande organisationen är framför allt

- att Rikspolisstyrelsen har begränsade befogenheter att styra de självständiga polismyndigheterna; därmed saknas ett helhetsansvar,
- att Rikspolisstyrelsen och polismyndigheterna har delvis överlappande befogenheter,
- att alltför många polismyndigheter gör Polisen svårstyrd,
- att vissa polismyndigheter är för små för att kunna ha nödvändig specialistkompetens,
- att myndighetsvis uppbyggda it-system försvårar ett smidigt informationsutbyte,
- att det finns arbetsrättsliga begränsningar för en flexibel användning av personalen över myndighetsgränserna och
- att den nuvarande organisationen försvårar strategisk samverkan, såväl internt som med andra myndigheter.

Enligt regeringens mening skulle varken förändringar inom nuvarande organisationsstruktur, en utökning av Rikspolisstyrelsens mandat

eller en minskning av antalet polismyndigheter skapa tillräckliga förutsättningar för de förbättringar av Polisens verksamhet och resultat som regeringen eftersträvar. En ombildning till en enda polismyndighet skulle däremot ge ledningen för myndigheten ett helhetsansvar för all polisverksamhet, med en tydlig ansvarskedja från myndighetsledning ner till lokal nivå. Möjligheten att vid behov snabbt flytta resurser inom myndighetens olika geografiska och sakliga verksamhetsområden skulle också öka väsentligt. En ombildning till en polismyndighet skulle förenkla spridningen av nya eller ändrade arbetssätt och bidra till att nationella strategier får ett snabbare genomslag. En sådan lösning skulle vidare ge bättre förutsättningar för att utveckla samverkan på nationell nivå med myndigheter i och utanför rättsväsendet. Större möjlighet till harmonisering av it-system och andra gemensamma stödfunktioner skapar också utrymme för en mer kostnadseffektiv organisation.

Regeringen anser, till skillnad från de remissinstanser som ställt sig kritiska till en ombildning, att kommittén i tillräcklig utsträckning belyst svagheterna i nuvarande organisation och de möjligheter och konsekvenser bildandet av en enda myndighet skulle medföra. Regeringen gör också, i likhet med kommittén och flertalet remissinstanser, bedömningen att svagheterna i den nuvarande organisationsformen är så framträdande och att fördelarna med en ombildning är så stora att utredningens förslag bör genomföras.

Regeringen är givetvis medveten om att en ombildning i enlighet med utredningens förslag inte undanröjer alla de hinder som finns för att åstadkomma ett förbättrat resultat och en ökad kvalitet i polisverksamheten. Organisationsförändringen måste förenas med andra åtgärder för att regeringens intentioner med verksamheten ska uppnås. En organisatorisk ombildning innebär i sig inga förbättringar av verksamheten, men den skapar betydligt gynnsammare förutsättningar för en positiv utveckling.

Regeringen vill understryka att en ombildning av Polisen till en myndighet inte syftar till en centralisering av polisverksamheten. Medborgare ska, oavsett bostadsort, kunna känna sig förvisade om att Polisens verksamhet leder till trygghet och att Polisen prioriterar sådana problem som finns i det lokala samhället. Utgångspunkten är att värna den lokala polisiära närvaron i såväl glesbygd som i brottsutsatta områden i större

städer. Fungerande lokal samverkan mellan Polisen och samhället i övrigt måste också värnas. Genom bärkraftiga geografiska verksamhetsområden skapas också förutsättningar för att Polisen, i större utsträckning än idag, lokalt kan klara bland annat uppgifter som kräver specialistkompetens eller särskild utrustning. En enda myndighet gör det därför möjligt att flytta ut viss verksamhet som idag bedrivs vid Rikspolisstyrelsen till sådana geografiska verksamhetsområden.

En ombildning kommer enligt regeringens mening sammantaget att skapa bättre förutsättningar för högre kvalitet, ökad kostnadseffektivitet, ökad flexibilitet och väsentligt förbättrade resultat i Polisens verksamhet. Regeringen föreslår därför att Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna ombildas till en samlad polismyndighet.

Som kommittén och vissa remissinstanser konstaterat är det svårt att undvika en viss sjunkande produktivitet i samband med en så omfattande organisationsförändring som den föreslagna. För att minimera verksamhetsstörningarna är det enligt regeringens mening viktigt att den nya myndigheten inrättas vid tidigast möjliga realistiska tidpunkt. Utredningen har bedömt att en ny samlad polismyndighet kan inrättas den 1 januari 2015. Regeringen delar bedömningen att detta är realistiskt och föreslår därför att den nya myndigheten inrättas den 1 januari 2015. Ombildningen innebär samtidigt att Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna avvecklas som enskilda myndigheter.

När det gäller frågan om Statens kriminaltekniska laboratoriums roll i den framtida polisorganisationen är remissutfallet mera blandat och kräver ytterligare överväganden. Regeringen avser därför att återkomma i frågan om hur Statens kriminaltekniska laboratoriums verksamhet bör inlemmas organisatoriskt i den polisiära verksamheten.

Polisens organisation har tidigare behandlats av riksdagen. En ombildning till en samlad polismyndighet förutsätter därför att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag. Regeringen avser att senare återkomma med en proposition med förslag till lagändringar som krävs för den föreslagna ombildningen. Omfattningen av och komplexiteten i det genomförandearbete som krävs förutsätter en särskild genomförandeorganisation, som bör etableras så tidigt som möjligt för att den nya samlade polismyndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1

januari 2015. Huvudsyftet med en genomförandeorganisation är att minimera verksamhetsstörningarna under arbetet med förberedelsen och genomförandet av en ny organisation och avveckling av den tidigare samt att fatta beslut i viktigare organisatoriska frågor i samband med ombildningen. Regeringen avser att inom kort uppdra åt en sådan genomförandeorganisation att i olika avseenden besluta om organisationen av den nya myndigheten samt att identifiera, förbereda och genomföra de åtgärder och beslut som krävs för att inrätta en samlad polismyndighet.

1:2 Säkerhetspolisen

Tabell 2.25 Anslagsutveckling 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2011	984 849	-29 503	
2012	Anslag	1 047 199 ¹	988 000
2013	Förslag	1 064 056	
2014	Beräknat	1 087 296 ²	
2015	Beräknat	1 115 180 ³	
2016	Beräknat	1 117 224 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 063 835 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 071 522 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 050 580 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Säkerhetspolisens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

För att ge Säkerhetspolisen möjlighet att vidareutveckla arbetet mot terrorism och genomföra förstärkningar av skyddet avseende vitala funktioner i samhället ökas anslaget med 42 000 000 kronor 2013. Anslaget beräknas öka med 43 000 000 kronor 2014 och 51 000 000 kronor 2015. Från och med 2016 beräknas anslaget öka med 30 000 000 kronor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 064 056 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 1 087 296 000 kronor, 1 115 180 000 kronor respektive 1 117 224 000 kronor.

Tabell 2.26 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012 ¹	1 047 199	1 047 199	1 047 199	1 047 199
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-2 078	20 970	40 505	64 219
Beslut	12 060	13 326	21 570	-229
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	6 875	5 801	5 907	6 035
Förslag/ beräknat anslag	1 064 056	1 087 296	1 115 180	1 117 224

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

Förvärv av aktier eller andelar i och om kapitaltillskott till företag

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att besluta om förvärv av aktier eller andelar i och om kapitaltillskott till företag för att skydda de personer eller den verksamhet som bedrivs vid Säkerhetspolisen och Försvarsmakten inom ramen för en särskilt beslutad skyddsidentitet enligt lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter samt att besluta om försäljning eller avveckling av företag som har förvärvats i motsvarande syften.

Skälen för regeringens förslag: I enlighet med lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter kan, efter ett särskilt beslut, en så kallad kvalificerad skyddsidentitet skapas. I förarbetena till den lagen utvecklas närmare skälen till möjligheten att skapa en sådan identitet (prop. 2005/06:149).

Säkerhetspolisen och Försvarsmakten använder företag i viss utsträckning när så är nödvändigt för att skydda personer och verksamhet. Enligt 8 kap. 3 och 4 §§ budgetlagen (2011:203), som trädde i kraft den 1 april 2011, krävs, med vissa undantag som inte nu är aktuella, riksdagens godkännande för förvärv och försäljning av aktier eller andelar i ett företag. Regeringen får inte heller utan riksdagens bemyndigande tillskjuta kapital till ett företag.

För att fortsatt möjliggöra ett effektivt skydd av beslutade skyddsidentiteter, och den verksamhet som bedrivs inom ramen för ett sådant

beslut, bör regeringen bemyndigas att besluta om förvärv av aktier eller andra andelar i och om kapitaltillskott till företag som används i nämnda syften. Regeringen bör även bemyndigas att besluta om avveckling eller försäljning av aktier eller andelar i företag som innehas i motsvarande syften.

Förvärv och kapitaltillskott som sker inom Säkerhetspolisens verksamhet avses finansieras med medel från anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen*. För Försvarsmakten avses förvärv och kapitaltillskott ske med det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap upptagna anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet*.

1:3 Åklagarmyndigheten

Tabell 2.27 Anslagsutveckling 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall	1 167 684	Anslags-sparande	18 857
2012	Anslag	1 238 070 ¹	Utgifts-prognos	1 225 092
2013	Förslag	1 264 682		
2014	Beräknat	1 295 636 ²		
2015	Beräknat	1 401 385 ³		
2016	Beräknat	1 463 015 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 265 370 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 342 994 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 371 110 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Åklagarmyndighetens förvaltningskostnader. Åklagarmyndighetens kärnuppgifter består i att leda förundersökningar, besluta i åtalsfrågor och företräda det allmänna i domstol. Utöver sin operativa verksamhet bedriver Åklagarmyndigheten metod- och rättsutveckling samt rättslig uppföljning och tillsyn. Åklagarmyndigheten har en viktig roll i rättskedjan mellan polisen och domstolarna.

Regeringens överväganden

Regeringen ser ett behov av ökade insatser inom rättsväsendet bland annat när det gäller att vidta tidiga och tydliga insatser mot ungas brottslighet samt åtgärder för en ökad effektivitet (se avsnitt 2.4.2). För att Åklagarmyndigheten ska kunna bidra till denna utveckling ökas anslaget med 37 000 000 kronor från och med 2013. Anslaget beräknas öka med ytterligare 17 000 000 kronor

från och med 2014, 81 000 000 kronor från och med 2015 och 30 000 000 kronor från och med 2016.

Åklagarmyndighetens anslag minskas med 14 500 000 kronor från och med 2013 och ytterligare 14 500 000 kronor från och med 2014 för att finansiera motsvarande ökning av anslag 1:4 *Ekobrottsmyndigheten*.

Regeringen avser att under hösten lägga fram förslag om att flytta Centralmyndighetens delgivningsärenden från Regeringskansliet till Länsstyrelsen i Stockholms län. För att finansiera flytten minskas Åklagarmyndighetens anslag med 200 000 kronor från och med 2013. Det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse upptagna anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 264 682 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Åklagarmyndigheten* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 1 295 636 000 kronor, 1 401 385 000 kronor respektive 1 463 015 000 kronor.

Tabell 2.28 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	1 238 070	1 238 070	1 238 070	1 238 070
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	4 083	33 794	58 089	87 344
Beslut	37 000	54 885	136 933	170 024
Överföring till/från andra anslag	-14 700	-29 552	-30 116	-30 796
Övrigt	229	-1 562	-1 591	-1 627
Förslag/beräknat anslag	1 264 682	1 295 636	1 401 385	1 463 015

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tabell 2.29 Anslagsutveckling 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2011	Utfall	423 381		Anslags-sparande	10 172
2012	Anslag	438 206 ¹		Utgifts-prognos	439 361
2013	Förslag	524 799			
2014	Beräknat	588 078 ²			
2015	Beräknat	616 241 ³			
2016	Beräknat	645 080 ⁴			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 574 488 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 590 785 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 604 851 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Ekobrottsmyndighetens förvaltningskostnader. Ekobrottsmyndigheten har till uppgift att bekämpa ekonomisk brottslighet. Utöver sin operativa verksamhet ska Ekobrottsmyndigheten utveckla metoder för att effektivisera bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten samt följa rättstillämpningen och utarbeta förslag till åtgärder. Dessutom ska Ekobrottsmyndigheten lämna information och bistå med sin kompetens om den ekonomiska brottsligheten till andra myndigheter, kommuner, näringsliv och organisationer samt till allmänheten.

Regeringens överväganden

Regeringen ser ett behov av ökade insatser inom rättsväsendet bland annat när det gäller att vidta åtgärder för en ökad effektivitet (se avsnitt 2.4.2). För att Ekobrottsmyndigheten ska kunna bidra till denna utveckling ökas anslaget med 8 000 000 kronor från och med 2013. Anslaget beräknas öka med ytterligare 4 000 000 kronor från och med 2014, 17 000 000 kronor från och med 2015 och 15 000 000 kronor från och med 2016.

För att finansiera Ekobrottsmyndighetens utvidgade geografiska ansvarsområde inom ekobrottsbekämpningen från och med den 1 juli 2013 (se sid. 18) föreslår regeringen att anslagsmedel omfördelas från Åklagarmyndigheten och Polisen. De medel som omfördelas från Åklagarmyndigheten motsvarar kostnaden för den ekobrottsorganisation som idag finns inom Åklagarmyndigheten. De medel som omfördelas från Polisen motsvarar kostnaden som polisen har för sin ekobrottshantering enligt de beräk-

ningar som utredningen En samlad ekobrottsbekämpning (SOU 2011:47) har presenterat. Därmed ökas Ekobrottsmyndighetens anslag med 47 500 000 kronor 2013. Helårseffekten uppgår till 95 000 000 kronor, varför anslaget beräknas öka med ytterligare 47 500 000 kronor 2014. Anslag 1:1 *Polisorganisationen* minskas med 33 000 000 kronor från och med 2013 och ytterligare 33 000 000 kronor från och med 2014. Anslag 1:3 *Åklagarmyndigheten* minskas med 14 500 000 kronor från och med 2013 och ytterligare 14 500 000 kronor från och med 2014. I likhet med utredningen ser regeringen också ett behov av att tillföra anslaget medel för att bekosta ytterligare polisoperativa enheter inom Ekobrottsmyndigheten och få en rikstäckande kriminalunderrättelseverksamhet på plats inom ekobrottsområdet. Ekobrottsmyndighetens anslag ökas därför med 30 000 000 kronor från och med 2013.

Regeringen avser att under hösten lägga fram förslag om att flytta Centralmyndighetens delgivningsärenden från Regeringskansliet till Länsstyrelsen i Stockholms län. För att finansiera flytten minskas Ekobrottsmyndighetens anslag med 100 000 kronor från och med 2013. Det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse upptagna anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 524 799 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ekobrottsmyndigheten* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 588 078 000 kronor, 616 241 000 kronor respektive 645 080 000 kronor.

Tabell 2.30 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	438 206	438 206	438 206	438 206
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 193	11 587	20 125	30 418
Beslut	38 000	42 899	60 713	77 077
Överföring till/från andra anslag	47 400	96 021	97 844	100 041
Övrigt		-635	-647	-662
Förslag/beräknat anslag	524 799	588 078	616 241	645 080

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:5 Sveriges Domstolar

Tabell 2.31 Anslagsutveckling 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2011	Utfall	4 816 312	2011	Anslags-sparande	-25 464
2012	Anslag	4 899 954 ¹	2012	Utgifts-prognos	4 879 211
2013	Förslag	5 217 634			
2014	Beräknat	5 340 244 ²			
2015	Beräknat	5 468 881 ³			
2016	Beräknat	5 593 922 ⁴			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 223 121 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 252 015 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 256 714 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för den verksamhet som bedrivs i domstolarna, hyres- och arrendenämnderna, Rättshjälpsmyndigheten samt Domstolsverket.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.32 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2011	78 371	13 921		
Prognos 2012	76 000	15 000		
Budget 2013	76 000	15 000		

Återbetalning av rättshjälpskostnader m.m. ingår inte i tabellen.

Under 2012 beräknas Sveriges Domstolar att leverera in avgifter och medel från återbetalningar av rättshjälpskostnader m.m. till inkomsttitel på statsbudgeten motsvarande 112 miljoner kronor, varav 44 miljoner kronor utgör ansökningsavgifter, 10 miljoner kronor kungörandeavgifter och 22 miljoner kronor efterbevaknings- och tillsynsavgifter. Återbetalning av medel för rättshjälpskostnader m.m. beräknas uppgå till 36 miljoner kronor.

Avgiftsinkomster och andra ersättningar som disponeras härrör i huvudsak från uthyrning av lokaler och personal, försäljning av kopior och rättsfallpublicering. Dessa uppgick 2011 till 13,9 miljoner kronor. Därutöver mottog Sveriges Domstolar cirka 31 miljoner kronor från Kammarkollegiet, Sida, Arbetsförmedlingen och EU-institutioner.

Regeringens överväganden

Regeringen ser ett behov av ökade insatser inom rättsväsendet (se avsnitt 2.4.2). Därtill krävs resurser för att domstolarna ska kunna hantera det stora antalet inkommande mål och ärenden med bibehållen hög kvalitet och effektivitet. Med hänsyn till detta föreslås anslaget öka med 228 000 000 kronor från och med 2013. Anslaget beräknas öka med ytterligare 6 000 000 kronor från och med 2014, 17 000 000 från och med 2015 och med 5 000 000 kronor från och med 2016.

Sedan den 1 juli 2011 tillämpas regler om legitimation för lärare och förskollärare (se prop. 2010/11:20 Legitimation för lärare och förskollärare). Till följd av den nya ordningen kan en ökad måltillströmning till de allmänna förvaltningsdomstolarna förväntas. Med hänsyn till det ökas anslaget med 200 000 kr från och med 2013. Det under utgiftsområde Utbildning och universitetsforskning upptagna anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* minskas med motsvarande belopp.

Den 2 maj 2011 bildades fem nya mark- och miljödomstolar genom en sammanläggning av fastighetsdomstolarna och miljödomstolarna. Den nya organisationen medför övergångskostnader. Med hänsyn till detta ökas anslaget med 18 300 000 kronor 2013. Det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård upptagna anslaget 1:4 *Sanering och återstäl-*

lande av förorenade områden minskas med motsvarande belopp.

För att den nya organisationen med mark- och miljödomstolar ska kunna fungera som tänkt och för att syftet med reformen ska uppnås behövs ytterligare medel. Detta kommer att medge en effektivare hantering av till exempel tillstånd för förnybar energi och prövning av bland annat gruvnäring och täkter. Anslaget ökas därför med 35 000 000 kronor 2013. Från och med 2014 beräknas anslaget öka med 25 000 000 kronor.

För att korta handläggningstiderna för överklagade ärenden enligt plan- och bygglagen ökas resurserna för mark- och miljödomstolarnas handläggning. För åren 2013 och 2014 ökas anslaget med 10 000 000 kronor årligen.

Regeringen avser att presentera förslag som syftar till att förenkla andrahandsuthyrning av bostadsrätter. Förslagen förväntas medföra en ökning av antalet ärenden hos hyresnämnderna. Anslaget ökas därför med 5 000 000 kronor från och med 2013 och med ytterligare 3 000 000 kronor från och med 2014.

Från och med den 1 juli 2012 har möjligheterna att besluta om säkerhetskontroll i domstol utökats. För att ge domstolarna möjligheter att använda det nya regelverket har domstolarna från och med innevarande år tillförts 15 000 000 kronor. Från och med 2013 ökas anslaget med ytterligare 15 000 000 kronor för detta ändamål.

Genomförandet av regeringens förslag i lagrådsremissen Tandvård för personer med vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar förväntas medföra en ökad måltillströmning till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Anslaget ökas med 1 200 000 kronor från och med 2013. Det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg upptagna anslaget 1:4 *Tandvårdsförmåner m.m.* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen avser att lämna förslag om ändringar av arbetslöshetsförsäkringen. Det övergripande syftet med ändringarna är att förtydliga regelverket för att göra det mer förutsägbart för både arbetssökande och myndigheter. Förslagen bedöms medföra en ökad måltillströmning till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Med anledning av detta ökas anslaget med 4 000 000 kronor från och med 2013.

Regeringen avser att under hösten lägga fram förslag om att flytta Centralmyndig-

hetens delgivningsärenden från Regeringskansliet till Länsstyrelsen i Stockholms län. För att finansiera flytten minskas anslaget med 300 000 kronor från och med 2013. Det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse upptagna anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 5 217 634 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 5 340 244 000 kronor, 5 468 881 000 kronor respektive 5 593 922 000 kronor.

Tabell 2.33 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	4 899 954	4 899 954	4 899 954	4 899 954
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	32 304	142 905	235 967	348 699
Beslut	284 276	294 217	329 733	341 971
Överföring till/från andra anslag	1 100	1 125	1 145	1 171
Övrigt		2 044	2 082	2 127
Förslag/beräknat anslag	5 217 634	5 340 244	5 468 881	5 593 922

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:6 Kriminalvården

Tabell 2.34 Anslagsutveckling 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor				
År	Typ	Belopp	År	Belopp
2011	Utfall	7 503 382	Anslags-sparande	-37 675
2012	Anslag	7 529 804 ¹	Utgifts-prognos	7 489 557
2013	Förslag	7 764 230		
2014	Beräknat	7 962 821 ²		
2015	Beräknat	8 262 170 ³		
2016	Beräknat	8 510 844 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 800 225 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 952 301 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 8 021 100 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Kriminalvårdens verksamhet samt för ersättning åt ledamöter med flera i

övervakningsnämnderna. Transporttjänstens verksamhet avseende utlandstransporter inom migrationspolitikens ansvarsområde finansieras inte från anslaget.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Kriminalvården disponerar inkomster från arbetsdriften inom kriminalvården. För arbetsdriften gäller inte kravet på full kostnadstäckning. Det ekonomiska målet är att intäkterna till 50 procent ska täcka de direkta kostnaderna för arbetsdriften.

Av 5 § lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll framgår att dömda som verkställer ett fängelsestraff under intensivövervakning med elektronisk kontroll ska betala en avgift. Avgiften uppgår till 50 kronor per dag, dock högst 6 000 kronor. Avgiften ska betalas i förskott till Kriminalvården för att därefter kvartalsvis tillföras Brottsofferfonden.

Tabell 2.35 Avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter som inte får disponeras/ Intensivövervakning	Intäkter som får disponeras/ Arbetsdrift
Utfall 2011	2 232	128 637
Prognos 2012	2 300	132 000
Budget 2013	2 300	147 000

Regeringens överväganden

Regeringen ser ett behov av ökade insatser inom rättsväsendet bland annat vad gäller skärpta straff, att vidta tidiga och tydliga insatser mot ungas brottslighet samt åtgärder för en ökad effektivitet (se avsnitt 2.4.2). Regeringen avser att lämna propositioner till riksdagen om fridskränkingsbrott, sexualbrottslagstiftningen samt kränkande fotografering. För att Kriminalvården ska kunna bidra till denna utveckling samt att upprätthålla kvalitet, effektivitet och säkerhet inom verksamheten föreslår regeringen att anslaget ökas med 180 000 000 kronor från 2013. Därefter beräknas anslaget öka med ytterligare 47 000 000 kronor från 2014, 158 000 000 kronor från 2015 och därefter med 73 000 000 kronor från 2016.

Regeringen avser att under hösten lägga fram förslag om att flytta Centralmyndighetens delgivningsärenden från Regeringskansliet till Läns-

styrelsen i Stockholms län. För att finansiera flytten minskas anslaget med 300 000 kronor från och med 2013. Det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse upptagna anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 764 230 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Kriminalvården* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 7 962 821 000 kronor, 8 262 170 000 kronor respektive 8 510 844 000 kronor.

Tabell 2.36 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	7 529 804	7 529 804	7 529 804	7 529 804
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	54 109	212 195	349 624	517 160
Beslut	180 000	230 752	392 848	474 201
Överföring till/från andra anslag	-300	-306	-312	-318
Övrigt	617	-9 624	-9 795	-10 003
Förslag/beräknat anslag	7 764 230	7 962 821	8 262 170	8 510 844

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:7 Brottsförebyggande rådet

Tabell 2.37 Anslagsutveckling 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2011	Utfall	67 276	Anslags-sparande	1 970
2012	Anslag	69 240 ¹	Utgifts-prognos	69 406
2013	Förslag	81 662		
2014	Beräknat	89 232 ²		
2015	Beräknat	97 798 ³		
2016	Beräknat	99 854 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 87 443 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 94 185 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 94 184 tkr i 2013 års prisnivå.

Brottsförebyggande rådet är ett centrum för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom rättsväsendet och ska bidra till kunskapsutveckling inom det kriminalpolitiska området och

främja brottsförebyggande arbete. Anslaget används för Brottsförebyggande rådets förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

För att effektivisera rättsväsendet ser regeringen ett behov av att stärka det kunskapsbaserade stödet. Syftet med en sådan förstärkning är att möta det ökade behovet av såväl uppföljning och utvärdering som stöd till olika former av verksamhetsutveckling. För att säkerställa att Brottsförebyggande rådet ska kunna utveckla och stärka sin verksamhet föreslår regeringen att anslaget ökas med 12 000 000 kronor från 2013. Därefter beräknas anslaget öka med ytterligare 6 000 000 kronor från 2014 samt ytterligare 7 000 000 kronor från 2015.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 81 662 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 89 232 000 kronor, 97 798 000 kronor respektive 99 854 000 kronor.

Tabell 2.38 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor				
	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	69 240	69 240	69 240	69 240
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	422	1 847	3 095	4 616
Beslut	12 000	18 246	25 566	26 103
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-101	-103	-105
Förslag/beräknat anslag	81 662	89 232	97 798	99 854

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:8 Rättsmedicinalverket

Tabell 2.39 Anslagsutveckling 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor				
2011	Utfall	311 611	Anslags-sparande	4 655
2012	Anslag	327 858 ¹	Utgifts-prognos	327 490
2013	Förslag	339 817		
2014	Beräknat	346 891 ²		
2015	Beräknat	373 252 ³		
2016	Beräknat	406 400 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 339 362 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 358 576 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 382 079 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Rättsmedicinalverkets förvaltningskostnader. Rättsmedicinalverket bedriver verksamhet inom rättspsykiatri, rättsmedicin, rättskemi och rättsgenetik. Rättsmedicinalverkets huvuduppgift är att avge sakkunnigutlåtanden till polis, åklagare och domstol.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Rättsmedicinalverket bedriver avgiftsbelagd verksamhet inom rättsgenetik, delar av rättskemin samt inom rättsmedicin vad gäller utfärdande av rättsintyg.

Tabell 2.40 Rättsgenetik

Tusental kronor				
	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2011	-	18 421	17 540	881
Prognos 2012	-	18 500	19 000	-500
Budget 2013	-	19 000	19 500	-500

Tabell 2.41 Rättskemi

Tusental kronor				
	Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2011		39 542	46 336	-6 794
Prognos 2012		41 000	43 000	-2 000
Budget 2013		48 000	46 000	2 000

Tabell 2.42 Rättsintyg

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2011	21 426	22 983	-1 557
Prognos 2012	24 000	24 000	0
Budget 2013	22 500	22 000	500

Den rättsgenetiska verksamheten resulterade i ett litet överskott 2011, vilket bidrog till ett högre ackumulerat balanserat överskott för denna verksamhet. Den rättskemiska verksamheten resulterade i ett underskott, vilket bidrog till ett betydligt lägre ackumulerat balanserat överskott. Även rättsintygsverksamheten resulterade i ett underskott 2011 vilket bidrog till att verksamheten har ett ackumulerat underskott på 1 434 000 kronor.

Regeringens överväganden

För att upprätthålla kvalitet och effektivitet i verksamheten ökas Rättsmedicinalverkets anslag med 10 000 000 kronor från och med 2013. Anslaget beräknas öka med ytterligare 20 000 000 kronor 2015 och 25 000 000 kronor 2016.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 339 817 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Rättsmedicinalverket* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 346 891 000 kronor, 373 252 000 kronor respektive 406 400 000 kronor.

Tabell 2.43 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	327 858	327 858	327 858	327 858
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 815	9 129	15 308	22 800
Beslut	10 000	10 222	30 409	56 073
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	144	-318	-324	-331
Förslag/beräknat anslag	339 817	346 891	373 252	406 400

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:9 Gentekniknämnden

Tabell 2.44 Anslagsutveckling 1:9 Gentekniknämnden

Tusental kronor

2011	Utfall	4 165	Anslags-sparande	173
2012	Anslag	4 351 ¹	Utgifts-prognos	4 324
2013	Förslag	5 377		
2014	Beräknat	5 188 ²		
2015	Beräknat	5 283 ³		
2016	Beräknat	5 397 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 077 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 078 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 077 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Gentekniknämndens förvaltningskostnader. Nämnden har två övergripande uppgifter. Den ena är att genom rådgivande verksamhet främja en etiskt försvarbar och säker användning av gentekniken till skydd för människors och djurs hälsa samt miljön. Den andra uppgiften är att sprida kunskap om den gentekniska utvecklingen.

Regeringens överväganden

Utvecklingen inom genteknikområdet går snabbt och den gentekniska forskningen har under de senaste åren gjort viktiga framsteg. Det finns samtidigt en risk för att gentekniken för med sig negativa konsekvenser, till exempel inom miljöområdet. Det är mot den bakgrunden viktigt att Gentekniknämnden bedriver sin verksamhet på ett ändamålsenligt och noggrant sätt. Regeringen anser att Gentekniknämndens kansli behöver förstärkas i syfte att bland annat genomföra ytterligare informationsinsatser. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 1 000 000 kronor 2013. Från och med 2014 beräknas anslaget öka med 700 000 kronor.

Regeringen föreslår att 5 377 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Gentekniknämnden* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 5 188 000 kronor, 5 283 000 kronor respektive 5 397 000 kronor.

Tabell 2.45 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:9 Gentekniknämnden

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	4 351	4 351	4 351	4 351
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	26	121	203	301
Beslut	1 000	722	735	751
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-6	-6	-6
Förslag/ be- räknat anslag	5 377	5 188	5 283	5 397

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:10 Brottsoffermyndigheten

Tabell 2.46 Anslagsutveckling 1:10 Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2011	32 510	2 137	
2012	34 045 ¹		33 139
2013	Förslag	36 196	
2014	Beräknat	36 954 ²	
2015	Beräknat	37 633 ³	
2016	Beräknat	40 456 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 36 148 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 36 148 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 38 028 tkr i 2013 års prisnivå.

Brottsoffermyndigheten arbetar för att främja brottsoffers rättigheter, intressen och behov. Myndighetens huvuduppgift är att pröva ansökningar om ersättning enligt brottsskadelagen, så kallad brottsskadeersättning. Anslaget används för Brottsoffermyndighetens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

För att Brottsoffermyndigheten ska kunna bibehålla kvaliteten och effektiviteten i verksamheten föreslår regeringen att anslaget ökas med 2 000 000 kronor från 2013. Därutöver beräknas anslaget öka med ytterligare 2 000 000 kronor från 2016.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 36 196 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Brottsoffermyndigheten* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 36 954 000 kronor, 37 633 000 kronor respektive 40 456 000 kronor.

Tabell 2.47 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:10 Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	34 045	34 045	34 045	34 045
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	151	913	1 556	2 334
Beslut	2 000	2 045	2 082	4 128
Överföring till/från andra anslag		-49	-50	-51
Övrigt				
Förslag/ beräknat an- slag	36 196	36 954	37 633	40 456

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tabell 2.48 Anslagsutveckling 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2011	64 696	7 443	
2012	88 474 ¹		59 455
2013	Förslag	122 474	
2014	Beräknat	122 349	
2015	Beräknat	122 349	
2016	Beräknat	122 349	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Från anslaget betalas ersättning av statsmedel enligt brottsskadelagen (1978:413) för skador på grund av brott. Utgifterna på anslaget styrs av antalet beviljade ansökningar och brottsskadeersättningens storlek.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att intäkter från regressverksamheten, som till och med 2012 redovisas mot anslaget utgifter, från och med 2013 ska redovisas mot inkomsttitel 2811 *Övriga inkomster av statens verksamhet*. Med anledning av den nya hanteringen ökas anslaget med 33 000 000 kronor, vilket motsvarar prognostiserade intäkter från regressverksamheten.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 122 474 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 122 349 000.

Tabell 2.49 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	89 474	89 474	89 474	89 474
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	33 000	33 000	33 000	33 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-125	-125	-125
Förslag/beräknat anslag	122 474	122 349	122 349	122 349

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tabell 2.50 Anslagsutveckling 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

2011	Utfall	2 002 187	Anslags-sparande	-131 550
2012	Anslag	2 225 657 ¹	Utgifts-prognos	2 296 673
2013	Förslag	2 265 657		
2014	Beräknat	2 265 657		
2015	Beräknat	2 425 657		
2016	Beräknat	2 325 657		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Från anslaget ska betalas de kostnader som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebitråde och rättshjälpslagen (1996:1619) ska betalas av allmänna medel. Därutöver ska från anslaget betalas de kostnader som enligt lagen (1996:1620) om offentligt bi-

tråde ska betalas av allmänna medel, dock inte sådana kostnader som avser offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (2005:716) och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Anslaget finansierar också utgifter för särskilda företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn, samt utgifter för bevisning, parter, tolk och god man, förvaltararvoden m.m. i konkurser, ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare.

Vidare betalas från anslaget kostnader som hänför sig till internationellt straff- och civilrättsligt samarbete och som inte ska bäras av annan myndighet.

De faktorer som styr utgifterna är framför allt antalet mål och ärenden, målens och ärendenas svårighetsgrad, ersättningsnivån till biträden och offentliga försvarare samt den andel av rättshjälpskostnaderna som betalas av den rättssökande.

Enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, 27 § rättshjälpslagen, 5 § lagen om målsägandebitråde och 5 § lagen om offentligt biträde bestämmer regeringen den timkostnadsnorm som ligger till grund för ersättning för arbete på rättshjälpsområdet. Timkostnadsnormen för 2012 är 1 205 kronor, exklusive mervärdesskatt, för den som är godkänd för F-skatt. Det finns taxor för ersättning till offentliga försvarare och målsägandebiträden i vissa brottmål i tingsrätt och hovrätt (DVFS 2010:14 och 2010:16). Taxorna beslutas av Domstolsverket på grundval av timkostnadsnormen.

Regeringens överväganden

Utgifterna på anslaget har ökat. Detta beror i huvudsak på en ökning av antalet brottmål för vilka det förordnas offentliga försvarare, och omfattningen av dessa. Mot bakgrund av detta ökas anslaget med 540 000 000 kronor från och med 2013. 2015 beräknas ytterligare 160 000 000 kronor tillföras anslaget vilket motsvarar en nivåhöjning med 700 000 000 kronor. Från och med 2016 beräknas ökningen till 600 000 000 kronor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 2 265 657 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 2 265 657 000 kronor, 2 425 657 000 kronor respektive 2 325 657 000 kronor.

Tabell 2.51 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	2 025 657	2 025 657	2 025 657	2 025 657
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	240 000	240 000	400 000	300 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	2 265 657	2 265 657	2 425 657	2 325 657

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tabell 2.52 Anslagsutveckling 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	År	Utfall	Belopp
2011	Utfall	39 887		Anslags-sparande	-3 300
2012	Anslag	42 163 ¹		Utgifts-prognos	39 978
2013	Förslag	40 163			
2014	Beräknat	40 117			
2015	Beräknat	40 117			
2016	Beräknat	40 117			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnader som uppkommer för staten i samband med vissa skaderegleringar m.m. Dessa kan till exempel röra ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder eller skadestånd enligt bestämmelserna om fel och försummelse vid myndighetsutövning i skadeståndslagen (1972:207). I anslutning till att sådan ersättning utbetalas kan ersättning även utgå för ombuds- och rättegångskostnader. Ersättning till staten för sådana kostnader tillgodoräknas anslaget. Justitiekanslern betalar ut ersättning och skadestånd från anslaget.

Regeringens överväganden

Utgifterna för anslaget har ökat då antalet ärenden som resulterat i höga ersättningsbelopp har ökat de senaste åren. Dessutom har antalet ären-

den som innefattar frihetsberövade blivit fler under de senaste åren. Anslaget ökas därför med 3 000 000 kronor från och med 2013.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 40 163 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 40 117 000 kronor.

Tabell 2.53 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	37 163	37 163	37 163	37 163
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	3 000	3 000	3 000	3 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-46	-46	-46
Förslag/beräknat anslag	40 163	40 117	40 117	40 117

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tabell 2.54 Anslagsutveckling 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	År	Utfall	Belopp
2011	Utfall	14 534		Anslags-sparande	5 140
2012	Anslag	18 674 ¹		Utgifts-prognos	14 674
2013	Förslag	95 674			
2014	Beräknat	18 674			
2015	Beräknat	18 674			
2016	Beräknat	18 674			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Från anslaget får betalas årsavgifter till Haagkonferensen för internationell privaträtt, Internationella institutet i Rom för unifiering av privaträtten (UNIDROIT), Association Internationale des Hautes Juridictions Administratives, Världsoorganisationen för den intellektuella ägarerätten (WIPO), Interpol och Schengen Information System.

Dessutom får bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar samt internationellt samarbete och forskning med anknytning till Ju-

stitedepartementets område betalas från anslaget.

Regeringens överväganden

I en dom den 4 februari 2010 fastställde EU-domstolen att Sverige inte i rätt tid hade genomfört Datalagringsdirektivet (2006/24/EG). Skadeståndspröven med anledning av försening av Datalagringsdirektivet är ännu inte avslutad. För detta ändamål ökas anslaget med 77 000 000 kronor under 2013.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 95 674 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 18 674 000.

Tabell 2.55 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	18 674	18 674	18 674	18 674
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	77 000			
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	95 674	18 674	18 674	18 674

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tabell 2.56 Anslagsutveckling 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

2011	Utfall	7 009	Anslags-sparande	148
2012	Anslag	21 157 ¹	Utgifts-prognos	20 830
2013	Förslag	7 157		
2014	Beräknat	7 157		
2015	Beräknat	7 157		
2016	Beräknat	7 157		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Anslaget används för att stimulera lokalt brottsförebyggande arbete. Brottsförebyggande rådet har till uppgift att fördela medel till lokala brottsförebyggande projekt. I detta ingår att samla och sprida kunskap om framgångsrika projekt, följa upp och utveckla projekt samt bidra till att behovet av utbildning tillgodoses. Brottsförebyggande rådet belastar anslaget med vissa egna kostnader direkt kopplade till denna verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 7 157 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 7 157 000.

Tabell 2.57 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	21 157	21 157	21 157	21 157
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	7 157	7 157	7 157	7 157

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten

Tabell 2.58 Anslagsutveckling 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall	12 987	Anslags-sparande	979
2011	Utfall	12 987	Anslags-sparande	979
2012	Anslag	16 758 ¹	Utgifts-prognos	16 732
2013	Förslag	17 889		
2014	Beräknat	18 227 ²		
2015	Beräknat	18 542 ³		
2016	Beräknat	18 927 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 17 870 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 17 870 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 17 870 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Säkerhets- och integritetsskyddsmyndighetens förvaltningskostnader. Myndighetens huvudsakliga uppgifter är bland annat att utöva tillsyn över de brottsbekämpande myndigheternas användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter och därmed sammanhängande verksamhet. Nämnden utövar också tillsyn över polisens behandling av personuppgifter.

Inom myndigheten finns även de särskilda beslutsorganen, Registerkontrolldelegationen (som i ärenden om registerkontroll enligt säkerhetskyddslagen [1996:627] prövar frågor om utlämnande av uppgifter från vissa register) och Skyddsregistreringsdelegationen (som fattar beslut om kvalificerad skyddsidentitet enligt lagen [2006:939] om kvalificerade skyddsidentiteter).

Regeringens överväganden

Det är av stor vikt att Säkerhets- och integritetsskyddsmyndighetens tillsyn är effektiv och kontinuerlig. För att kunna hantera sitt uppdrag enligt de krav som ställs på myndigheten ökas anslaget med 1 000 000 kronor från och med 2013.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 17 889 000 kronor anvisas under anslag 1:16 *Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 18 227 000 kronor, 18 542 000 kronor respektive 18 927 000 kronor.

Tabell 2.59 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	16 758	16 758	16 758	16 758
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	131	468	766	1 130
Beslut	1 000	1 020	1 038	1 059
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-19	-19	-20
Förslag/beräknat anslag	17 889	18 227	18 542	18 927

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.

1:17 Domarnämnden

Tabell 2.60 Anslagsutveckling 1:17 Domarnämnden

Tusental kronor

År	Utfall	7 199	Anslags-sparande	-199
2011	Utfall	7 199	Anslags-sparande	-199
2012	Anslag	7 500 ¹	Utgifts-prognos	6 748
2013	Förslag	7 544		
2014	Beräknat	7 683 ²		
2015	Beräknat	7 815 ³		
2016	Beräknat	7 976 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2012 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 536 tkr i 2013 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 536 tkr i 2013 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 535 tkr i 2013 års prisnivå.

Anslaget används för Domarnämndens förvaltningskostnader.

Domarnämnden ska lämna förslag till regeringen i ärenden om utnämning av ordinarie domare. Nämnden ska även bedriva ett aktivt och långsiktigt arbete för att tillgodose rekryteringsbehovet av ordinarie domare.

Regeringens överväganden

Anslaget för Domarnämnden för 2013 har i budgetpropositionen för 2012 beräknats till 6 632 000 kronor. Domarnämnden har nu bedrivit verksamhet i sin nya form under drygt ett års tid. Årsredovisningen för år 2011 visar att nämnden för att fullgöra sin uppgift med att

främja rekryteringen till Sveriges Domstolar behövs ytterligare medel. Anslaget ökas därför med 1 000 000 kronor från och med 2013.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 544 000 kronor anvisas under anslag 1:17 *Domarnämnden* för 2013. För 2014, 2015 och 2016 beräknas anslaget till 7 683 000 kronor, 7 815 000 kronor respektive 7 976 000 kronor.

Tabell 2.61 Härledning av anslagsnivån 2013–2016, för 1:17 Domarnämnden

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Anvisat 2012¹	6 500	6 500	6 500	6 500
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	44	172	287	427
Beslut	1 000	1 020	1 037	1 059
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-9	-9	-9
Förslag/beräknat anslag	7 544	7 683	7 815	7 976

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2011 (bet. 2011/12:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2012. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2014–2016 är preliminär.